

MINISTRY OF EDUCATION



TECHNICAL UNIVERSITY
OF CLUJ-NAPOCA, ROMANIA

Field Architecture

PhD THESIS
-ABSTRACT-

**INTENTIONALITY AND EXCEPTIONALITY IN THE INTERVENTIONS
OF SOCIALIST COLLECTIVE HOUSING FROM TÂRGU MUREȘ.
URBAN REGENERATION CONCEPT INTERPRETATION.**

PhD Student:

Arch. Romeo-Emanuel CUC

PhD Supervisor:

Prof. Arch. Dana VAIS, PhD

Examination committee:

Chair: Prof. Arch. **Virgil POP**, PhD – Technical University of Cluj-Napoca;

PhD Supervisor: Prof. Arch. **Dana VAIS**, PhD - Technical University of Cluj-Napoca;

Members:

-Prof. Arch. **Ana Maria ZAHARIADE**, PhD – “Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning of Bucharest

-Assoc. Prof. Arch. **Irina TULBURE-MOLDOVAN**, PhD - “Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning of Bucharest

-Assoc. Prof. Arch. **Emil-Dragoș CIOLACU-MIRON**, PhD – “Gheorghe Asachi” Technical University of Iași

Cluj-Napoca

2024

TABLE OF CONTENTS

1. INTRODUCTION

- 1.1. Argument, research topic, relevance and aims
- 1.2. Research structure
- 1.3. Conceptual, temporal and geographical positioning
 - 1.3.1. Socialist architecture and urban planning (authorship, intentionality, professional discourse, censorship)
 - 1.3.2. The socialist urban project – political influences, urban development and collective housing
 - 1.3.3. Typing and the type-project
- 1.4. Sources and current state of research, theoretical and methodological framework
- 1.5. Research limitations

2. TÂRGU MUREȘ – HISTORICAL MILESTONES, TYPOLOGICAL ANALYSIS OF THE CITY

- 2.1. The urban history of the city of Târgu Mureș until the end of the Second World War
 - 2.1.1. Târgu Mureș in the context of the Principality of Transylvania
 - 2.1.2. The period of Austro-Hungarian dualism
 - 2.1.3. The interwar period
- 2.2. The urban history of the city of Târgu Mureș in the post-war period
 - 2.2.1. Forced industrialization and urbanization
 - 2.2.2. The professional organization of architecture and urban planning
 - 2.2.3. General systematization of the city - master plans and visions
- 2.3. Socio-cultural and human geography aspects – A city on the border between two ethnicities
- 2.4. The socialist urban project in Târgu Mureș - Collective housing and socialist urban development
 - 2.4.1. Restructuring of the central area – additions and aesthetic contextualism
 - 2.4.1.1. Architectural-urban context, local specific and aesthetic context
 - 2.4.1.2. Late socialist interventions on the central area
 - 2.4.2. The Stalinist cvartals – Socialist Realism
 - 2.4.3. Socialist mass-housing, micraoraion, modernism, free urban planning
 - 2.4.4. Densification, demolition, housing precincts, bordering the cities boulevards with high-rise apartment buildings
 - 2.4.4.1. Densification
 - 2.4.4.2. Bordering the cities boulevards with high-rise apartment buildings
 - 2.4.4.3. A new configuration – housing precincts
- 2.5. Post-socialist reactions. Interventions on socialist neighborhoods after the 1989 Revolution
 - 2.5.1. Thermal rehabilitation – *polysterinization* of the socialist apartment buildings
 - 2.5.2. An atypical phenomenon - building attics on socialist collective housing buildings that previously had a roof-terrace
 - 2.5.3. Buildings that have lost their original role – conversion of neighborhood thermal power plants buildings

3. REGENERATION AND INTEGRATED URBAN DEVELOPMENT, ARCHITECTURAL REHABILITATION

- 3.1. Definition and principles of sustainable urban regeneration and development in a contemporary European sense
 - 3.1.1. Contemporary view on urban regeneration and sustainable urban development – the academic perspective
 - 3.1.2. Contemporary vision on sustainable urban regeneration and development – the European Union perspective
- 3.2. Origins, types of urban regeneration – urban regeneration in Western Europe in the post-war period
- 3.3. Urban regeneration in Central and Eastern European cities
 - 3.3.1. Eastern design, western perspective of regeneration (types of contemporary approach in urban regeneration interventions)
 - 3.3.2. Urban regeneration based on the physical factor. Energy rehabilitation of buildings – a common Central and Eastern European legislative vision
 - 3.3.3. Can we talk about the socialist heritage of housing? – About the nuances of conservation
 - 3.3.4. Integrated urban regeneration of socialist neighborhoods - about good practice in contemporary understanding
 - 3.3.4.1. Urban regeneration based on the economic factor – real estate development and gentrification

- 3.3.4.2. Urban regeneration based on the social factor
- 3.3.4.3. Urban regeneration based on the environmental factor - a new perspective on public space in socialist neighborhoods
- 3.3.5. Urban regeneration through demolition - controversies in the post-socialist context
- 3.4. Contemporary urban regeneration of the socialist collective housing stock - models of interventions in the post-war period in the contemporary Romanian context - European directives translated into Romanian legislation
 - 3.4.1. Contemporary urban strategies and policies in Romania
 - 3.4.2. Local urban regeneration – legislative decisions, initiatives and interventions
 - 3.4.3. Urban acupuncture interventions and community activism

4. AN EXERCISE OF A THEORETICAL INTERPRETATION: *SOCIALIST URBAN REGENERATION?*

- 4.1. Regeneration and urban development in the contemporary period. Theoretical operating tools
- 4.2. Regeneration and urban development [restructuring] in the socialist period (?). A parallel between the concepts of urban regeneration and sustainable urban development and the concept of the socialist urban project
 - 4.2.1. Physical layer – socialist restructuring and reconstruction, preservation and demolition
 - 4.2.2. Social layer
 - 4.2.3. Economic layer
 - 4.2.4. Environmental layer - Ecological premises of socialist urban development
- 4.3. Paradigmatic case studies – Socialist urban regeneration and sustainable urban development (?) – Târgu Mureș
 - 4.3.1. The State (National) Theatre Square housing estate
 - 4.3.1.1. The story
 - 4.3.1.2. Post-socialist reactions
 - 4.3.1.3. A theoretical interpretation. A discussion on the socialist collective housing heritage
 - 4.3.2. Aleea Săvinești-Libertății housing estate
 - 4.3.2.1. The story
 - 4.3.2.2. Post-socialist reactions
 - 4.3.2.3. A theoretical interpretation. A discussion about caring
 - 4.3.3. Unirii housing estate
 - 4.3.3.1. The story
 - 4.3.3.2. Post-socialist reactions
 - 4.3.3.3. A theoretical interpretation. A discussion of appropriation and potential in (re)use

CONCLUSIONS

ARGUMENT

The urban socialist project is still a consistent topic of research. In recent years, several professionals have approached the subject of urban development during the socialist period both in Romania and in the countries of the former Soviet bloc. The thesis approaches the research of collective housing interventions as tools in the realization of the socialist city, trying to provide an understanding of past practices and with the hope of good context-sensitive responses to the contemporary problems of the socialist built environment. The text also addresses the subject of the potential for urban and architectural regeneration of (still) the country's largest collective housing-built stock. In this regard, a possible risk in the destruction of the architectural-urban identity of the neighbourhoods that is currently taking place is brought into discussion in the context in which they face a multitude of difficulties (from physical condition to moral obsolescence). At the social level, collective housing built during the totalitarian regime are viewed in association with political oppression, economic shortages, and state control over personal life. The poor state of conservation of the ensembles, the pressure of the constantly changing real estate environment (the placement of socialist neighbourhoods in cities increases the value of the land on which they are located) or the lack of legislative protection of the neighbourhoods (the majority of socialist buildings and neighbourhoods are not officially recognized as valuable or as part of any local or national heritage), makes them vulnerable to major and uncontrolled (legislatively or professionally) changes.

housing estates often have significant architectural, urban, technical, technological, economic, and sometimes even social values. These large-scale, well-planned affordable housing estates, which have considered optimal density, functional mix, and interesting use of vegetation in the design of public spaces, need context-sensitive urban regeneration and moral rehabilitation interventions which can give them the chance to be reused.

The socialist architectural-urbanistic interpretation as one-dimensionally oppressive and exclusively politically coordinated is amplified in the collective social memory. The thesis does not seek to change a traumatic reality, it does not seek professional justifications, nor does it praise socialist architecture. The paper seeks to formulate a new way of looking at the potential of the (already) built environment, instead of considering it an urban burden. The nuances that can be discovered through a new perspective on socialist urban development could provide a better understanding of the socialist urban project (from interventions in traditional tissue, to restructuring of central historical areas of some cities, to densification of neighbourhoods). Through the positive qualitative situational recognition of some socialist interventions, the paper brings a new critical perspective on the urban socialist project in the collective housing field of study in the context in which, both in Romania and in countries with a similar context from the former Soviet bloc, contemporary urban policies face with difficulties in finding answers to the significant and uncontrolled alterations that socialist mass-housing go through.

To exemplify the theoretical framework, the study illustrates the stages of socialist urban development of Târgu Mureş, the city of the author's childhood. The proposed research can be adapted and used for the study of other cities with a similar built context and background (from Romania and even the Eastern and Central European countries).

Even under an oppressive regime that strictly controlled all professional activity, there were a multitude of cases when (perhaps due to behind-the-scenes strategies, affinities, or favourable circumstances) professionals managed to find ways for a good, attentive and adaptive to the local context (most often offering arguments of economic reason) urban development. These exceptions, exemplified by the case of the city of Târgu Mureş, demonstrate *a caring manner in designing urban interventions by protecting the pre-existing fabric*, in the development of the city and in the integration of socialist directions in the urban framework.

Considering the difficult political context, both the major differences of perspective (architectural, urban, socio-cultural - influenced by the communist ideology imposed by the political regime), as well as the valuable concepts (kept and reused either as a term, concept, or idea) have led to the construction of the current collective housing stock.

The title [Intentionality and exceptionality in socialist collective housing interventions in Târgu Mureş. The interpretation of the urban regeneration concept.] intuited the research's quest to find possible links between professional attitudes from the socialist period and the contemporary understanding of design directions for a good urban development. Therefore, the paper is based on a critical (terminological and design approach) comparison between the socialist project and the contemporary concept of urban regeneration, hoping for an academic discussion regarding the probable existence of some socialist mass-housing interventions that can be described as (exceptional) examples of good practice. These exceptions outline a new framework of professional knowledge intended to offer a new perspective of the subject, which, subsequently, will give the socialist collective housing interventions a new chance for moral rehabilitation.

TEMPORAL AND GEOGRAPHICAL CONTEXT

The current morphology of the built environment of Romanian cities cannot be separated from the story of forced industrialization and urbanization after the Second World War and until the Revolution of 1989, a period in which the authoritarian political will of a dictatorial system sought "the construction of socialist society and the gradual transition to the construction of communism"¹. Architecture and urban planning were the instrumental fields that, under the limits imposed by the political context, "in an irreversible process of intense urbanization"² led to the socialist reconfiguration of cities as a background for the type of desired society. The architecture of mass housing was seen as a social factor³ in the entire political discourse of the time, and the construction of collective housing was one of the main architectural programs in which it was invested. Following the logic of urban planning, neighbourhoods capable of offering a record number of residential units were built for a society sensitively related to the subject.

The temporal milestones on which the research was based are formulated in "Architecture in the communist project. Romania 1944-1989"⁴ by Arch. Ana Maria Zahariade who described in a particular perspective the history of socialist architecture in Romania referring both to the national political context and to the international architectural phenomenon of the time, which she correlated with the phases of the evolution of architecture and urbanism: the reconstruction after the war; the *Stalinist cvartals* that corresponded to the period of socialist realism, until after the mid-1950s; the high-rise housing estates and the *microraiion* in the time of an attempt to synchronize with Western architecture in the 1960s, and until the first half of the 1970s when architectural practice enjoyed a certain openness towards modernism and free urban planning – "modernism was embraced, although the word modernist was avoided in political discourse"⁵ and "the terms modernism, functionalism, international style are never used"⁶; followed by the return to an absolute totalitarian regime until 1989 in a time of decline closely related and initiated by political factors translated through a process of forced densification, housing

¹ GHEORGHIU-DEJ, Gh. (1962). Din Raportul prezentat la Sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale din 27 aprilie a.c. [From the Report presented at the Extraordinary Session of the Great National Assembly of April 27, 1962]. In *Arhitectura R.P.R. 2* (75): 1.

² LĂZĂRESCU, C. (1974). Valorificarea teritoriului urban [Valorization of the urban territory]. In *Arhitectura 3* (147): 17-22, p. 22.

³ GUSTI, G. (1969). Necesități obiective ale etapei actuale [Objective needs of the current stage]. In *Arhitectura 2* (117): 40-41, p. 41.

⁴ ZAHARIADE, A. M. (2011). *Arhitectura în proiectul comunist. România 1944-1989 – Architecture in the communist project. Romania 1944-1989*. Bucharest: Simetria.

⁵ VAIS, D. (2020). Type Projects as Tools: Housing Type Design in Communist Romania. In *Architectural Histories*, 8(1): 10, pp. 1–17, p. 2. DOI: <https://doi.org/10.5334/ah.321>

⁶ ZAHARIADE, A. M. (2011), op. cit., p. 55.

precincts, so-called bedroom-neighbourhoods and the bordering the cities boulevards with high-rise apartment buildings.⁷

The thesis addressed topics such as the practice of architecture and urban planning in the socialist period (authorship, intentionality, professional discourse, censorship); the socialist project of urban development based on the mass-housing estates; remodelling, restoration, reconstruction, renovation, urban restructuring (especially of central areas); respectively the concepts of urban regeneration and integrated urban development.

The paper analyses the city of Târgu Mureş, calling on a series of resources for understanding the urban evolution, identifying cultural and social influences, evaluating the patrimonial heritage (including the socialist heritage of mass-housing estates), and understanding the current problems of the city. Finally, the aim of the paper is to provide a valuable framework for the multidimensional analysis of the city, an understanding of the complexity and dynamics of urban development (with all the physical, socio-cultural, economic implications), but above all, a basis of exemplification regarding a valid and replicable research method for cities with similar context.

RESEARCH STRUCTURE

The PhD thesis was structured in 4 chapters:

The introductory chapter introduces the conceptual, temporal and geographical milestones with which the text operates, briefly illustrating the history of socialist developments in Romania; the direct and non-optional political involvement in the main areas of professional activity - urbanism, architecture, regulation of the profession, architecture education -; the direction of socialist urban development; the ideological, socio-cultural and economic contexts imposed; as well as the significant and permanent changes of the built environment to respond to a new social need, but only at a declarative level, considering that in reality, the socialist construction of the country came from political reasons. In fact, the social demands declared by the political direction did nothing but justify the forced pursuit of urbanization, industrialization and demographic growth, while construction of mass-housing estates was used as a tool for the social uniformity sought according to socialist ideology.

The second chapter is dedicated to the study of the city of Târgu Mureş. The paper brings a new methodology of critical studying the socialist project. The method can be extrapolated for cities with similar background and context at the national and even Central and Eastern European level. Târgu Mureş is a typical Transylvanian city, originally developed as a fair that went through a multitude of changes in political contexts even before the socialist period, changes that formed a multicultural society always in a pendulum of the two ethnicities that populate the city even today - Romanians and Hungarians. The study aimed to briefly illustrate the background over which the socialist urban project was superimposed and outline the typological, ideological, phenomenological, urbanistic and architectural context for the interventions in socialist collective housing field of study, marking the socio-cultural and human geography aspects of the city and the continuity in the cultural character maintained by the active local artistic life and the educational environment. The text emphasizes the stages of political involvement in the socialist urban development process for the case of the city of Târgu Mureş. The text also addresses the post-socialist reactions that collective housing ensembles faced in the context of a newly won social freedom after the 1989 Revolution.

The third chapter focuses on building a theoretical toolkit to identify the concepts of regeneration and sustainable urban development as they are understood contemporaneously and (partially, exceptionally)

⁷ Ibidem, pp. 18-57.

used (whether we are talking about terminological similarities, professional intent or design result) for the construction of socialist mass-housing estates. The chapter exposes the academically formulated definitions and illustrates the European vision transposed into legislation, directives or guidelines of the European Union. It also provides a chronological and geographical illustration of the use of the concept of urban regeneration and sustainable urban development presenting exemplified the directions within the urban development policies in Western Europe that aimed at the restoration/ reconstruction/ completion of cities in the post-war period. The text makes brief comparisons and references to the urban situation of the socialist countries (especially Romania from the socialist period), followed by the outline of the concept of urban regeneration and sustainable development from the period of transition that the Eastern and Central European countries went through after the fall of the Iron Curtain in a transition from a centrally planned economy to a market economy. The paper presents the diversity in approach, from urban regeneration based on the physical factor that changes the contemporary urban landscape to (partial) conservation and protection of the socialist heritage - in which the academic role is essential - and passing through different situations describing contextual variation and attempts at improvement of the quality of urban life in the now ex-socialist neighbourhoods – urban regeneration based on the economic factor (real estate development and investment encouragement) with social implications (gentrification), on the social factor and community involvement as a primary direction within urban policies or on the environmental factor which includes new perspectives of look and approach in the contemporary adaptation of public spaces.

The theme of contemporary urban regeneration and integrated urban development of the socialist collective housing in Romanian cities, passed through the filter of the European directives, is approached through a legislation chronology related to thermal rehabilitation as the main contemporary intervention. This kind of rehabilitation process is seen in the professional (academic) environment of architecture as a gradual erasure of cultural identity, by replacing the uniformity initially sought (at a social level) with a uniformity given by the garish colouring of the buildings. In addition, directions and trends in legislation regarding sustainable urban development are described, transposed into contemporary urban strategies and policies, local decisions and interventions, urban regeneration guidelines. Finally, the text approaches urban acupuncture interventions as part of the professional and community activism field, these being the interventions that stimulate the social and community involvement in the regeneration processes.

The final chapter is dedicated to the theoretical interpretation exercise that overlaps terminologically, intentionally and phenomenologically the socialist urban development (specifically in the mass collective housing field of study) and the contemporary formulation of urban regeneration and sustainable urban development concepts. The theoretical experiment did not intend to generalize the ideas according to which the collective housing construction projects during the communist regime were urban regeneration projects, and, at the same time, it positioned itself far from making the paper a laudatory mantra towards the construction of socialist neighbourhoods. The aim does not go beyond the search to open new possible directions of future research that can give a new chance to the socialist housing estates, not as a generalization, but rather to recognize the qualities of some good practice examples – including situations worth preserving, at least partially, avoiding the risk of buildings being *frozen* in time. Beyond exposing some potential links between the design vision of the socialist period and sustainable urban development concept defined contemporary (similarities of intentionality and sometimes terminology with reference to the published professional discourse of the socialist period), the paper offered the detailed presentation of three case studies which will discover possible isolated design searches for integration and good overlapping with an existing context, built fund and traditional fabric (and which at least in the case of the first 2 examples is a valuable one from an historical, architectural and urban point of view): the State (National) Theatre Square housing estate, the Aleea Săvinești housing estate and Unirii housing estate. Both the motivations behind the choices of the case studies, as well as the option for the order of their presentation in the work, are given by the size of the complexes and their positioning in the city: the “State (National) Theatre Square” housing estate, in the central area; the Aleea Săvinești housing estate – an ensemble built in a period of relative compositional freedom, located in the semi-central area;

Unirii housing estate – the third district in size of the city, built at the end of the socialist period, in a former peripheral area.

RESEARCH METHOD

The proposed research method aims at a theoretical interpretation exercise, based on a critical comparative analysis of the concepts of regeneration and urban development (as defined in the contemporary period) in collective housing developments made during the socialist period, respectively criteria of integrated urban development in the socialist urban project in the Romanian context. The proposed exercise is based on a parallel between the concept of **contemporary urban regeneration** and the concept of the socialist urban project [(**approximately**) **socialist regeneration**]. Thus, the thesis proposes the presentation of the history of the profession of urban planning and architecture, balancing professional attitudes from the socialist period compared to the contemporary understanding of design directions, looking for, in a critical comparison, terminological similarities (remodelling, restoration, restructuring, reconstruction being terms used to describe the modernization or transformation of cities during the socialist period⁸), of approach and intentionality, but also pointing out the fundamental differences. Subsequently, the 3 case studies presented will seek to prove the hypothesis that some exceptional socialist interventions in the field of collective housing can be discussed as good practice projects, just as there are exceptions of cities where urban development during the socialist period also brought urban added value, not just destruction.

In order to carry out the critical comparative analysis, the research referred, on the one hand, to the in-depth study of the urban architectural-urban history of the city of Târgu Mureş, and on the other hand, to the formulation of a theoretical operating tool following the study of the contemporary vision on the subject of urban regeneration. The text anchors in the present reality the topic of the regeneration potential of the socialist neighbourhoods, presenting both the current situation of the neighbourhoods and possible directions and urban approaches of some cities in the Eastern and Central European countries.

For the relevance of the academic approach, the story of the socialist urban development of the city of Târgu Mureş is written through a methodology of graphic and content overlay of the pre-existing background with the interventions of the period that had to correspond to the doctrine imposed and formulated at the political level, and disseminated to the professional environment (represented exclusively by state design institutes) through indications, official speeches, decisions and legislative decisions. This overlap, for the case of the city studied, describes, more than once, intentions in protecting the built tissue or the previous parcels (either through options of partial preservation of the parcels facing the street, or through the option of carrying out minimal selective demolitions), integration intentions of the local lifestyle in the development or adaptation of typical sections for new apartments or searches for aesthetic-architectural specificity that respond in a respectful manner to the context, even more so considering a historical urban heritage that had a defined identity.

As a theoretical exploration, the subject does not offer a prescription for looking at or studying socialist mass-housing ensembles, but seeks to open a new possible direction for future research in the field, to offer a new chance of image for the socialist neighbourhoods (not as a generalization, but rather to recognize the qualities of good practice examples) and to open the topic of the possibility of recognizing some exceptional ensembles as a built (valuable) heritage - there are already precedents, examples in this sense such as Lazdynai neighbourhood in Vilnius, Lithuania or Nowa Huta neighbourhood in Krakow, Poland.

⁸ *** (1973). Remodelare, restaurare, reconstrucție, renovare, restructurare (capitol) [Remodelling, restoration, reconstruction, renovation, restructuring (chapter)]. In *Arhitectura* 7(143): 4-19.

READING LAYERS

In the research approach, the thesis was based on the illustration of the political, historical, socio-cultural, economic, but also professional processes (of architecture and urban planning) as the background of the realization of the urban socialist project in the field of collective housing; on the exposition of the evolution of socialist collective housing and the specific problems they face today in relation to contemporary needs and, at the same time, on the exposition of the importance of the socialist historical, social and cultural heritage using the example of the socialist urban development of the city of Târgu Mureş; on the construction of a theoretical toolkit related to the contemporary concepts of regeneration/ renewal/ restructuring and sustainable urban development as they are used; on the understanding of how the socialist neighbourhoods were designed (critically exposing the professional vision of architecture and urbanism published in the period comparing professional attitudes from the socialist period and contemporary approaches to urban regeneration and sustainable urban development); and, finally, on the identification of forms of sustainable urban regeneration or development in socialism (found partially, or fully in certain exceptional cases, in professional discourse - in terminology or intentionality -, or in the built result, using a theoretical interpretative exercise based on 3 paradigmatic case studies, 3 collective housing complexes in Târgu Mureş.

The research proposes a new point of view on the neighbourhoods, a new hypothesis (or, at least, not explicitly formulated in the academic environment) – the existence of a possible terminological overlap (based on terminological fluidity and not on explicit overlap within the published professional discourse of the period), of intention (professional or direction in approach) or result between the socialist urban developments of mass collective housing and the concepts of regeneration, respectively sustainable urban development as they are formulated at the academic and legislative level in the contemporary period.

CASE STUDIES

To demonstrate the existence of positive values in some situations of socialist urban development, the thesis presents 3 case studies, 3 intervention situations in Târgu Mureş. The research does not seek to generalize the idea that in the socialist period collective housing construction projects are urban regeneration projects, nor does it specifically refer to a time in which a possible urban regeneration would be a design direction disseminated and put into practice in the professional environment. In fact, the choice of the 3 exemplification and detailed case studies comes rather as a search for exceptions of integration and/or overlap with a context, built environment and traditional valuable tissue. Ideas of urban regeneration or development are exceptions in the socialist period.

The State (National) Theatre Square housing estate

The restructuring of the civic centres imposed by the totalitarian regime was a major component of the urban planning and architecture policy to correspond to the ideology of progress and modernization that the political factor infused propagandistically at the social level. The subject became, therefore, the source of long professional debates both in the period and contemporary, as the existing context was not always respected, which led to significant loss of the memory of the place or unjustified permanent changes in the urban tissue. While in some cities the interventions in the central areas meant massive demolitions and substantial reconfigurations of the street grid and pre-existing parcels, which covered entire central areas, and which had a profoundly negative impact on the urban morphology and the historical fabric (the highlight, being the very restructuring of the centre of Bucharest for the construction

of the Palace of the Parliament), there are interventions that can be interpreted as good practice when they are passed through the filter of contemporary knowledge.⁹

Although the civic centres are directly attributed (as vision, reasoning, and implementation) to the regime led by Ceaușescu, "(...) there is no documentary evidence that civic centres were requested (...)"¹⁰. Architect Alexandru Răuță considered such interventions in the central areas as equivalent to a form of guild servility - "a reasonable assumption would be that the architects found out in which way could impress Ceaușescu and did their best to offer that, including through civic centres".¹¹ It should be noted the oppressive political context based on absolute control. Therefore, wrong actions or even professional ambitions that, after all, generated "several unique characteristics in the modern history of Romania"¹² cannot be fully blamed or seen unilaterally.

Regarding the link between the design approach and legislation (including "all normative and legal texts, to which are added the programmatic ones issued at the National Conferences and Congresses of the P.C.R."), there was an "absence of a formally assumed objective" that led to decisions in restricted circles, with the participation of a few architects and other specialists, "who enjoyed the confidence of the officials".¹³ This was the context in which the central area of the city of Târgu Mureș was being restructured. In 1973 the State Theatre and the Theatre Square, both designed by architect Constantin Săvescu, were inaugurated.

Ceaușescu claimed that "the revolution of social liberation (...) opened the way (...) to the transformation (...) into a nation (...) that will freely make its own communist future"¹⁴, but in reality, the rules and decisions were made and taken in small circles (of political power). Architect Eugenia Greceanu wrote about the behind-the-scenes games and the influence of some names in the context of the urban restructuring of the central area of the city of Târgu Mureș:

"I submitted the text of my communication (...) but the editors did not accept it, on the grounds that polemics do not find a place in *Historical and Art Monuments*. A similar answer, (...), I received from (...) arch. Ștefan Ionescu (...): How do you want to publish a material in which you criticize the Pitești example (systematization supervised by Elena Ceaușescu and led by the president of the Union of Architects, professor emeritus dr. arch. Cezar Lăzărescu), as well as the location of the theater in Tîrgu-Mureș (the first approval on the model, offered, in September 1965, to the newly elected general secretary of the P.C.R. [Nicolae Ceaușescu], on the initiative of the chief architect of the Mureș County, Radó Kálmán?".¹⁵

The site choice made by Radó, director of I.P.J. [County Design Institute] Mureș from 1960¹⁶ was thus defining for the project. About the site for the ensemble, Săvescu spoke in an interview from 1974 in

⁹ RĂUȚĂ, A. (2017). Fascinația centrului civic. Trei perspective actuale / The fascination of the civic centre. Three current perspectives. In ȘERBAN, A. (editor) (2017). *Uzina de fapte și alte povestiri (nemărturisite) / The factory of facts and other (unspoken)*. Bucharest: Pepluspatru Association: 6-31, p. 8.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem, p. 9.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem.

¹⁴ CEAUȘESCU, N. (1984). Din Cuvîntarea la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe, 5 mai 1984 [From the Speech at the Plenary of the National Council of Workers in Industry, Transport, the Movement of Goods and Finance, May 5, 1984]. Apud *** (1984). 1944-1984 - 40 de ani de mari împliniri arhitectural-urbanistice [1944-1984 - 40 years of great architectural-urban achievements]. In *Arhitectura 4 (209)*: 10.

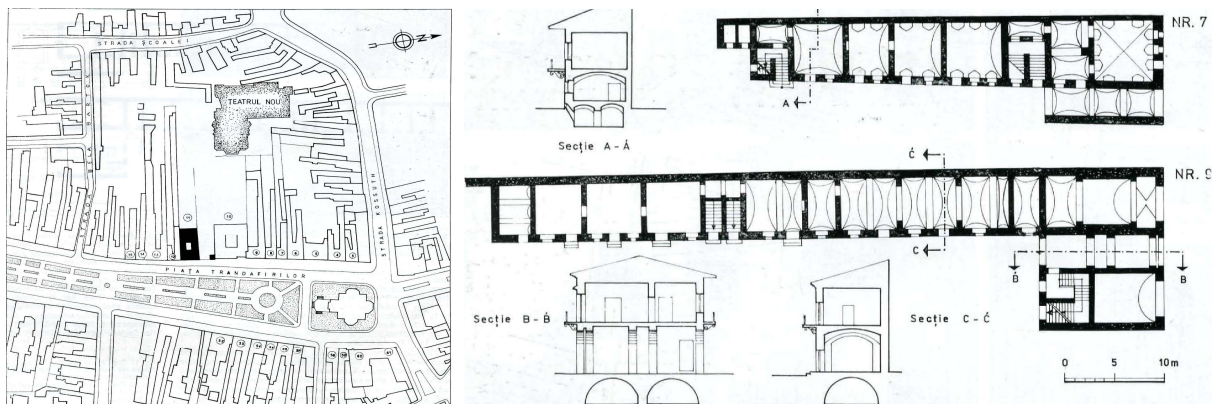
¹⁵ GRECEANU, E. (1990). Puncte de vedere asupra noțiunii de valorificare a monumentelor și ansamblurilor istorice [Points of view on the notion of valorization of historical monuments and ensembles]. In *Revista Monumentelor Istorice*, year LIX, no. 1, Studies and Research Section: 52-61, p. 52.

¹⁶ SZIGETI, E. (1976). Arhitectul COLOMAN RADO (1914-1976) [Architect COLOMAN RADO (1914-1976)]. In *Arhitectura 5(162)*: 8.

which he said that the site was decided and politically approved. He did not assume the criticisms regarding the positioning of the new assembly, nor the related restructuring implications.¹⁷

In 1963 Radó made a (perhaps) questionable remark regarding the placement of the first collective housing estates in unbuilt areas of the city's perimeter, betting on a moral compensation that would equal the traumas (it seems completely assumed) to which the urban tissue was to be subjected in the central area. Mureș county design institute relied on carefulness in the placement of the ensembles to balance (in fact, impossible) future actions on the urban structure: "The design of these housing estates is done on almost free land, which requires minimal demolitions, with the intention of compensating for the sacrifices needed to attack the future reconstruction of new public squares in the city of Tg. Mureș (...)." ¹⁸

Therefore, the site was decided and established at the beginning of the 1960s through a possible connection between the one who led the professional environment in Mureș and the one who, after 1965, led the country - Nicolae Ceaușescu -. This generated a series of critical reactions in the professional environment. Elena Greceanu, during a professional conference organized in 1980, in Târgu Mureș, in the context of the proposed theme - "Architectural monuments in the context of the activity of protection and cultural-educational valorization of the national cultural heritage" - made a critical analysis of the article Contemporary Architecture in the urban historical context.¹⁹ Greceanu blamed the cancellation of the pre-existing urban structure that the intervention implied and which the architect considered to be antithetical to the concept of urban restoration.²⁰ Greceanu mentioned the point of view of the Directorate of Historical Monuments at that time which was considered and then ignored by C.S.C.A.S. [State Committee for Construction, Architecture and Systematization], but also by the People's Council [the local form of government]. C.S.C.A.S. decided to continue the project, the expropriation and demolition interventions despite the negative notice given by the Historical Monuments Approval Commission in the meeting of 23.11.1965.²¹



(1) Site plan from 1962 on which the preserved buildings are marked (Toldalagi Palace, respectively the bell tower of the Franciscan Monastery)²²; (2) The houses in Piața Trandafirilor no. 7 and 9, demolished in 1971 – Surveys made by D.S.A.P.C. Mr. Mureș, inventory fund D.M.I.²³

¹⁷ *** (1974). Teatrul de stat din Tg. Mureș - Convorbire cu arhitectul Constantin Săvescu despre Teatrul de stat din Tg. Mureș [The State Theater from Tg. Mureș - Conversation with the architect Constantin Săvescu about the State Theater in Tg. Mureș]. In *Arhitectura* 1(146): 30-39.

¹⁸ RADÓ, C. (1963). Aspecte ale activității de proiectare în regiune [Aspects of design activity in the region]. In *Arhitectura R.P.R.* 5(84): 21-23, p. 23.

¹⁹ CURINSCHI-VORONA, Gh. (1979). Arhitectura contemporană în contextul istoric urban [Contemporary architecture in the historical urban context]. In *Revista muzeelor și monumentelor – Monumente istorice și de artă*, no. 2: 37-49.

²⁰ GRECEANU, E. (1990), op. cit., p. 58.

²¹ Ibidem, p. 59.

²² Ibidem.

²³ Ibidem, p. 60.



Piața Trandafirilor [The Rose Market] in 1961, before the intervention that the Theater Ensemble²⁴; Piața Trandafirilor in 1966 (in which the closed front towards the central esplanade can be seen)²⁵.

Despite the criticism, there are a multitude of voices that appreciate the subtle interventional way that makes urbanistic references to the location of the administrative center next to *Piața Trandafirilor* [translated as *The Rose Market*] creating an urban pocket along the historical city center, but also architecturally references to the Secession heritage that describes the atmosphere of the central area before the restructuring processes.²⁶

In 1975, the architect Alexandru Sandu referred to the architectural qualities and the "care for the character of the city" in the case of the urban restructuring project of the central area of Târgu Mureș. He positively appreciated the functional completion of the central area, namely the esplanade of *Piața Trandafirilor* [The Rose Market], which, although it lost part of an urban island, gained a series of public functions and a generous pedestrian area within the newly created urban pocket.²⁷ Sandu later described the "State (National) Theatre Square" ensemble as an example of good practice in the search for cultural, historical and urban specificity.²⁸

The author of the project, Săvescu, highlighted the fact that any other option would have led to much more significant demolitions which was an opposite direction to the one previously approached regarding the urban restructuring of the central area: "the architects from Tg. Mureș were wise and respectful of their architectural endowment, they did not intervene brutally in the central area".²⁹

Regarding the subject of selective demolitions and expropriations carried out in order to build the ensemble, Săvescu mentioned the evolutionary character (especially social) of the central areas. The way he approached the urban development of the center aimed at activities that would respect the existing context, proposing a parallel existence between an old, pre-existing center and a potential new civic center, two centers that would work together in the interest of the users. At Târgu Mureș he managed to

²⁴ SZŐCS, E. (1961). In the Azopan Online Photographic Archive.

²⁵ *Arhitectura* no. 1(86)/1966, p. 66.

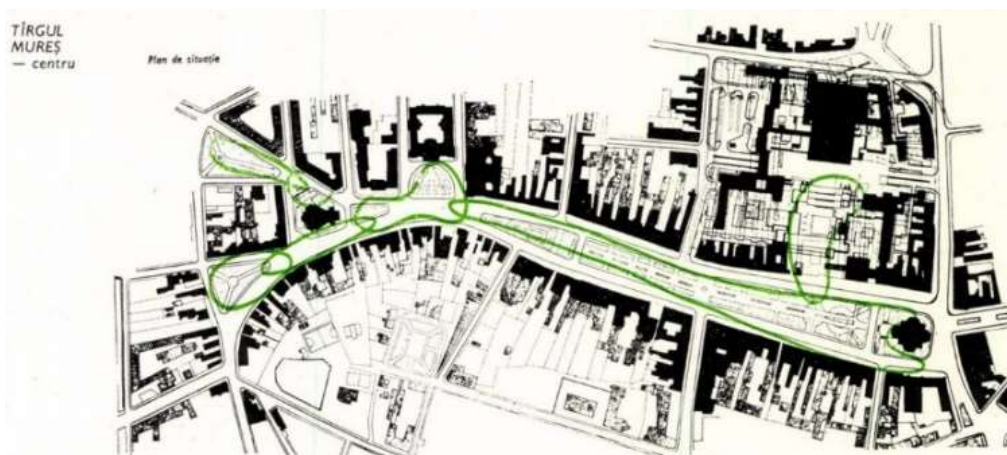
²⁶ CURINSCHI-VORONA, Gh. (1979), op. cit.: 37-49; DAMIAN, A. (1974). Teatrele din Craiova și Tg. Mureș [The theaters from Craiova and Tg. Mureș]. In *Arhitectura* 1(146): 13-15; LĂZĂRESCU, C. (1984). Patruzeci de ani de arhitectură românească [Forty years of Romanian architecture]. In *Arhitectura* 4(209): 10-14.

²⁷ SANDU, A. M. (1975). Diferențierea spațială și particularizarea spațiului urban – manifestare dialectică a formei urbane [Spatial differentiation and particularization of urban space – dialectical manifestation of the urban form]. In *Arhitectura* 4(155): 12-18, p. 16.

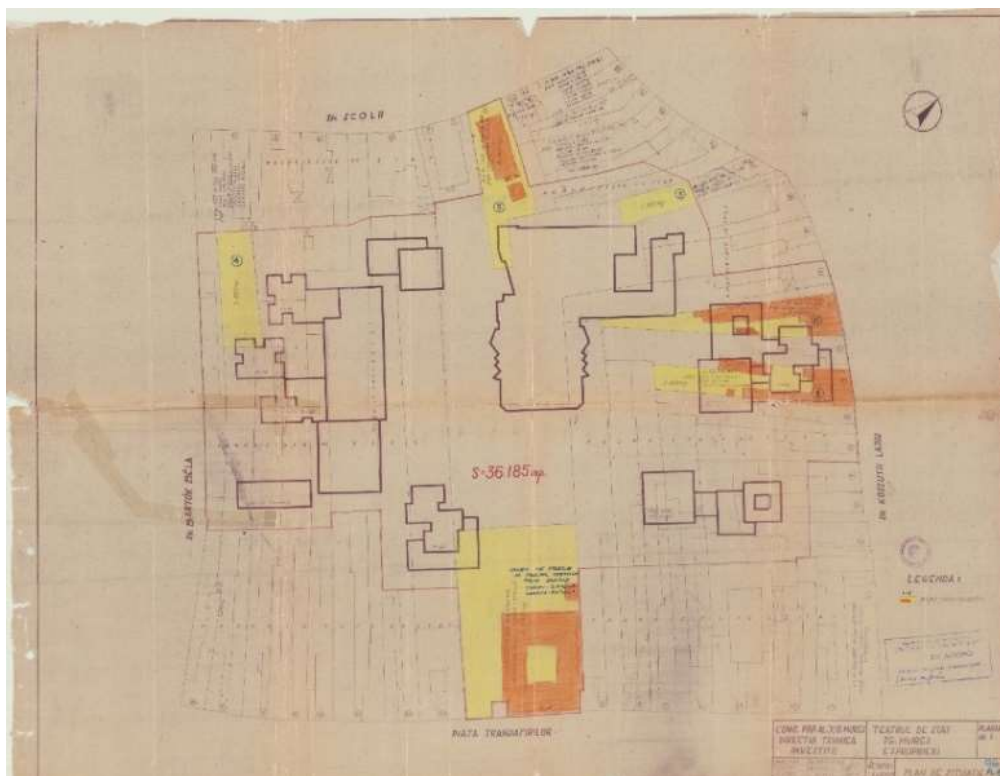
²⁸ Ibidem, p. 17.

²⁹ *** (1974). Teatrul de stat din Tg. Mureș - Convorbire cu arhitectul Constantin Săvescu despre Teatrul de stat din Tg. Mureș [The State Theater from Tg. Mureș - Conversation with the architect Constantin Săvescu about the State Theater in Tg. Mureș]. In *Arhitectura* 1(146): 30-39, p. 32.

implement this vision by completing the existing center - Piața Trandafirilor - with a new function - Piața Teatrului [State (National) Theater Square].³⁰



Schiță suprapusă peste planul de situație al Pieței Trandafirilor, realizată de arh. Alexandru Sandu pentru a explica corelarea între buzunarele urbane ale Pieței Trandafirilor și amplasarea coerentă a Teatrului de Stat.³¹



Plan de situație privind exproprierile prevăzute prin Decretul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România nr. 151 din 28 aprilie 1971 (Plan de situație, nr. 96 – Teatrul de Stat Tg. Mureș, Consiliul popular al jud. Mureș – Direcția Tehnică de Investiții; dir. ing. Dumitrașcu, relevat ing. Luca L., desenat Deak L.).³²

³⁰ Ibidem, pp. 30-39.

³¹ Revista Arhitectura 4(155) / 1975, p. 16.

³² Sursa: **Arhiva de documente a Consiliului Județean Mureș**, vol. I, Decrete ale Consiliului de stat pe anul 1971, Inv. 26/1971, dosar nr. 4.

architectural monument, together with the other pieces of the Theater Square ensemble, it can be considered as having the character of a monument".³⁵

If we refer to the contemporary understanding of the concept of regeneration and urban development, the Theater Ensemble (called more than once and rightly urban restructuring and modernization) can be an example of integration that illustrates precisely the terminological fluidity related to the processes it went through. Of course, the context of the realization of the ensemble had a completely different stake, far from that of preserving the community in the central area, and collective housing came as a solution to densify and complete the complex, not being the first in the list of design priorities. From the outset, although the amount of housing planned for the central area was only slightly responsive to the demographic growth the city was facing, it was still quantitatively impressive. If the first systematization plan for the central area called for the construction of up to 700 homes (and the complete demolition of an urban island), the architects coordinated by Săvescu opted for a moderate densification that could be supported by the urban infrastructure. At the end of the socialist period, the housing estate consisted of 256 apartments and other additional cultural and commercial functions, on the urban island that previously housed 43 households. Finally, 20 plots and the buildings previously existing on them were partially maintained, towards *Piața Trandafirilor*. The figures speak quite clearly about the densification and functional improvement of the central area.

The Theater Square was designed as an impressive pedestrian structure in the central area, whose qualities objectively exceed those of the old center- *Piața Trandafirilor* [translated as The Rose Market] Esplanade is surrounded by road traffic. The subject of functional diversity and the importance of pedestrian areas in social interest is addressed by Săvescu in the context of the interview he gave in 1974. He talked about the intentionality of improving the central area from a socio-spatial point of view, in a project where "the idea the transformation of a theater project into a central ensemble project, core of a new center of the city of Tg. Mureș" was promoted by the design team.³⁶

Although we cannot talk about a socio-community participatory process (given the limited and even non-existent options of citizens to get involved in any decision-making process that initiates or stops initiatives coming from the political environment), we can talk about a multidisciplinary process in which the strategic dimension related to the restructuring in the central areas was adapted to the local context in a particular and careful manner (both from an urban point of view - regarding the creation of an urban pocket, in dialogue with that of the administrative center located on the existing esplanade, as well as from an architectural point of view through the essentialized takeover of the Secession references present in the treatment of many buildings in the central area of the city of Târgu Mureș and their reinterpretation within the plastic approach of the ensemble - Săvescu considered the aesthetic-architectural integration of a new interventions "in the architecture of the ensemble that completes".³⁷

Aleea Săvinești-Libertății housing estate

At the end of the 1960s, the main concerns of the County Design Institutes regarding urban development were aimed at restructuring and completing the central areas with new functions and civic centres. In this context, in close proximity to the centre of Târgu Mureș, in 1968, the Aleea Săvinești housing estate was authorized. During the socialist period, in Târgu Mureș there were a series of intentions by the architects of that time regarding the partial preservation of parcels, towards the streets and the use of the ends of

³⁵ MITREA, V. (coord.) (2007). Studiu Istoric – Piața Teatrului Târgu Mureș [Historical Study - Târgu Mureș Theater Square]. In *Modernizare Piața Teatrului Târgu Mureș – faza Studiu de Fezabilitate [Modernization of Târgu Mureș Theater Square - Feasibility Study phase]*, author Planwerk S.R.L. for Târgu Mureș City Hall, p. 2.

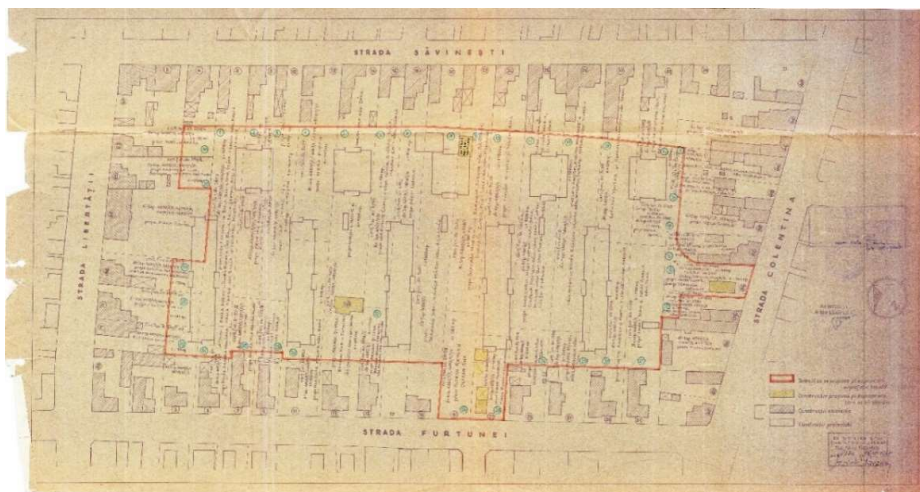
³⁶ Ibidem, pp. 32-33.

³⁷ SĂVESCU, C., POLIZU, M. (1975). Magazinul Universal Luxor [Luxor Universal Store]. In *Arhitectura* 5(156): 30-34, p. 31.

the parcels to place new buildings. These concerns are also found in the situation of the Aleea Săvinești Housing Estate (470 apartments).

The story of the housing estate began in 1967 with the partial dismantling project of 36 plots (20,036 sqm) from the urban island delimited by Săvinești, Libertății, Colentina/Panov (today Iuliu Maniu) and Furtunei streets. The project was signed by Kálmán [Coloman] Rado and proposed, on the newly formed parcel, the construction of 10 new buildings to accommodate 300 apartments, as well as the perforation for 2 roads accession. The systematization detail of the project was amended in an address by the vice-president of the Systematization Service of the State Committee for Construction, Architecture and Systematization (C.S.C.A.S.), architect Gustav Gusti, with a series of remarks. However, the address points to the advantages of the central location - the presence of social and cultural facilities, as well as that of the building infrastructure being ensured by proximity. At the same time, the partial preservation of the plot, or the preservation of the existing buildings, was seen as a positive and desirable aspect even at the decision-making level.³⁸

The form of the newly formed parcels exposed in the expropriation plan was preserved until today. The housing estate was in no situation of subsequent demolitions, restructurings, or additions. About the project, arch. Ileana Nits pointed out, in 2020, the vision that her colleagues from the design institute had during the socialist period - "The ensemble was almost hidden, behind the houses. (...) I think that the distance between the property perimeter and the street was too small, and no other blocks would go in, especially the section-type ones that were used in the 1980s, so *Aleea Săvinești* had a chance not to go through the densification process. They decided to leave the plots as they are. Otherwise, surely, we should have proposed something there as well (...) I wouldn't call it luck, maybe a series of happy coincidences. It's still close to the central area, it's more interesting to place some buildings in the back gardens, in a local modernist spirit (...)"³⁹.



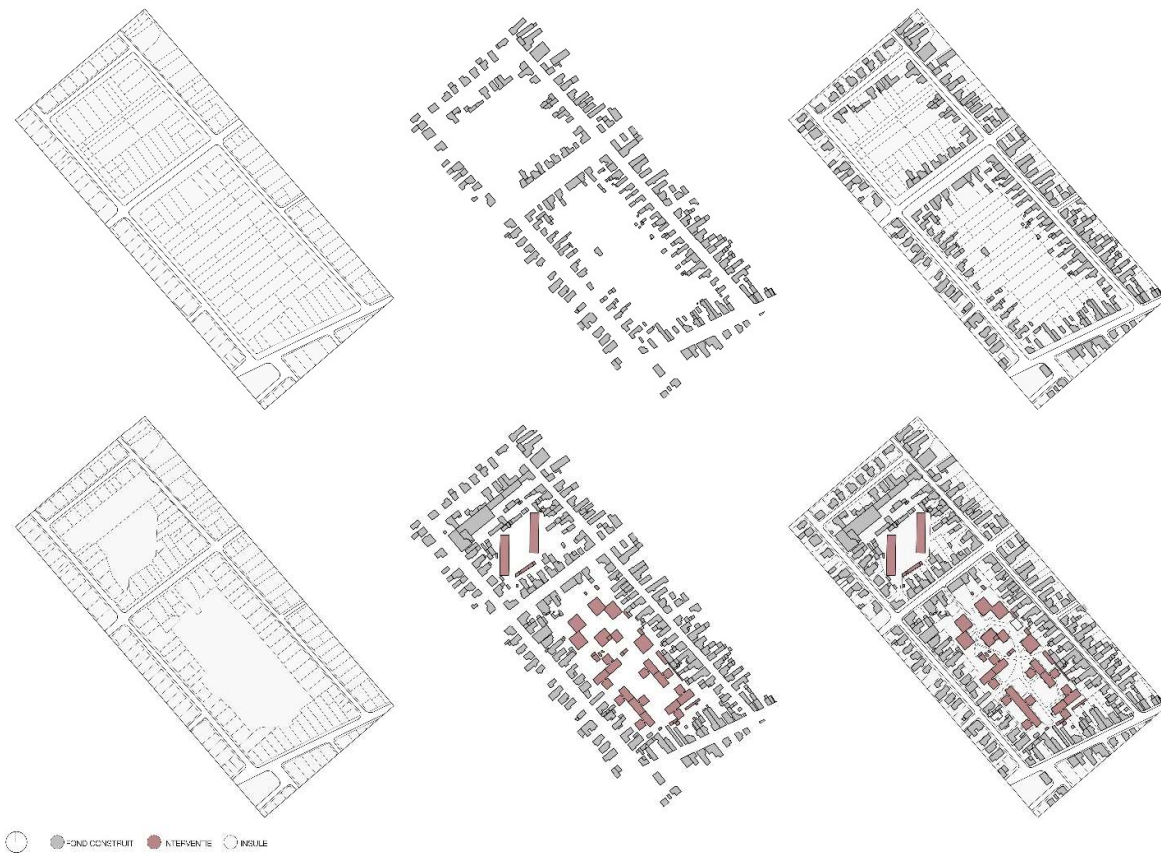
*Săvinești str. housing ensemble - Expropriation plan made by D.S.A.P.C. Mureș on 22.05.1967, approved based on the opinion of the S.S.A. and endorsed unchanged by the Systematization and Architecture Service under no. 8114 of 25.04.1967.*⁴⁰

³⁸ Address no. 10938/10.06.1967 issued by C.S.C.A.S. Bucharest (through the vice-president of service, prof. arch. G. Gusti) to the Executive Committee of the People's Council of the R.M.A.M. as a result of addresses no. 17433 of 29.04.1967 and of 06.05.1967 by which C.S.C.A.S. was notified regarding the systematization detail "Housing ensemble Săvinești str. - Tg. Mureș". Source: National Archives Mureș County Directorate, File no. 897/b/1968, vol. XV, People's Council of Tîrgu Mureș Municipality – Systematization and Architecture Service, Project approvals for authorizations, I.A.L. project approvals. and individuals, from 01.II.1968 to 07.III.1968, file: 337, inventoried under no. 9, Vol. II, Indicator no. 251, f. 106-107.

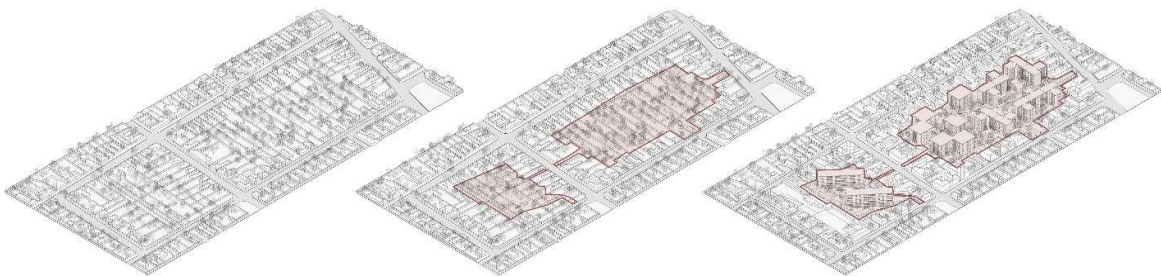
³⁹ Interview with Ileana Nits (Târgu Mureș, 2020), Annex 1.

⁴⁰ Uninventoried document. Source: Document archive of the Târgu Mureș City Hall. (digitized 26.01.2023).

The initial project was not carried out as such, instead, the outline of the plot newly formed as a result of the expropriations remained the same. In 1969, a new building permit was issued.



Intervention within the urban island and the pre-existing urban tissue – Aleea Săvinești-Libertății housing estate, Târgu Mureș - planimetric graphic representation.⁴¹



Intervention within the urban island and the pre-existing urban tissue – Aleea Săvinești-Libertății housing estate, Târgu Mureș - axonometric graphic representation.⁴²

The Aleea Săvinești housing estate described (1) the improvement of the residential density of the central area (out of 53 households previously existing within the urban island, 50 were partially adaptively preserved, 36 were reconfigured, 390 apartments being newly built, using the same land footprint); (2) improving the urban infrastructure and reducing mobility problems through the option of locating in an urban island bordered on two sides by important traffic arteries (and which have also developed as such)

⁴¹ Own source.

⁴² Own source.

and, at the same time, in the proximity of the central area; (3) rational and efficient use of underutilized land in order to prevent urban sprawl. The intervention and the intention coming from the professional environment presupposed the provision of data related to urban development that would convince and, why not, sometimes distract the attention of the control political directions, to give the chance to some projects to pass under the political radar and becoming a good urban socialist development. (MARKOVICS, 2020) Beyond the planned and centralized vision based on economic development, the revitalization of the urban area cannot be omitted, considering the increase in the number of inhabitants that generated the activation of the entire area, helping to develop the building infrastructure.

While during the socialist period, at the declarative level, all investments aimed at the social development of the working people, the historical reality showed that the social factor was the least important in the urban development processes. Participation was completely discouraged, the future residents of the neighbourhoods often not having the right to choose where they will live because the distribution process was placing families in apartments according to quantitative and not qualitative criteria. This, however, resulted in a diverse social mix. Equal access to housing was a social right. Population displacements and relocations happened because of several strategies (political and legislative) aimed at modernization and urbanization plans of the country. In Aleea Săvinești case, the original community retained its property rights (fragmentary), but the housing dynamics underwent a change. The homes have undergone a modernization process (they have been connected to electricity, running water and the central heating system of the new complex).

Intervention in the existing urban fabric such as Aleea Săvinești housing estate describes professional searches related to the respect and integration of inherited urban values. These aspects are part of the tools with which urban restructuring/regeneration processes work in the contemporary period. In this case, even if the approaches of the socialist period and the contemporary period differ fundamentally, the intentionality of bringing improvements to an urban area without significantly affecting the existing urban fabric cannot be ignored.

The process by which the Aleea Săvinești Complex went from the first targeted plan to construction (in an extremely short time if we refer to the current processes related to real estate developments) involved a national strategic intervention approach on which the entire process was based of urban development during the communist period.⁴³

At the time, there was not exactly a dialogue between the central and regional institutions, but rather a one-sided connection in which the received directives had to be implemented regionally and locally (at all levels, from involvement in professional environments, to the management of funds and resources or the design randomization of new communities by the incidental location of some families in the newly built apartments). Contrary to contemporary directions, during the socialist period, the institutional hierarchical scale was one of control, not one of collaboration. Within the Aleea Săvinești Housing Estate, we cannot talk about community involvement in the regeneration of the urban island in question, but

⁴³ Borderou vol. I. constr., proiect nr. 4453/1967, faza P.F.U., elaborat de D.S.A.P.C. Tg. Mureș, întocmit și asumat de șef de proiect Magdes Gheorghe. Sursa: **Arhivele Naționale Direcția Județeană Mureș**, Dosar nr. 897/b/1968, vol. XV, Consiliul Popular al Municipiului Tîrgu Mureș – Serviciul de Sistemizare și Arhitectură, Avizări proiecte pentru autorizații, Avizări proiecte I.A.L. și particulari, de la 01.II.1968 până la 07.III.1968, file: 337, inventariat sub nr. 9, Vol. II, Indicator nr. 251, f. 96-105. [Borderou vol. I. construction, proiect no. 4453/1967, P.F.U. phase, elaborated by D.S.A.P.C. Mr. Mureș, drawn up and assumed by project manager Magdes Gheorghe. Source: National Archives Mureș County Directorate, File no. 897/b/1968, vol. XV, People's Council of Tîrgu Mureș Municipality – Systematization and Architecture Service, Project approvals for authorizations, I.A.L. project approvals. and individuals, from 01.II.1968 to 07.III.1968, file: 337, inventoried under no. 9, Vol. II, Indicator no. 251, pp. 96-105.]

rather about a professional (local) intentionality that managed, through various contextual coincidences, to carefully intervene in an existing urban fabric without dislocating the original community.⁴⁴

The option to preserve the buildings and the plots (respectively their lateral limitations) towards all the streets that delimit the urban island in which the complex is positioned is a very interesting, even if not unique, and speaks unequivocally about the concerns regarding contextual integration by keeping part of the existing plots considered to be of sufficient value to merit the conservation effort. The architects' attempts to provide an intervention direction show prudence and respect for the existing context under difficult professional circumstances, leading to the development of the area and the city by preserving (partial) parcel heritage.

Such projects are repetitive before 1975 (both in Târgu Mureş and at the national level - mainly in Transylvanian cities - Cluj-Napoca, Sibiu, Braşov, Oradea, Timișoara, Bistrița, Satu-Mare, Baia-Mare). In the ensembles after 1975 this kind of interventions were difficult to implement considering the worsening of the politically imposed rules (including in urban planning field).



*Examples of socialist insertions with the partial preservation (through fragmentation) of the pre-existing urban fabric (1. Ensemble from Cercetașilor st., Sibiu; 2. Ensemble from Morii st., Braşov; 3. Calea Clujului, Oradea; 4. Splaiul Nistrului, Timișoara; 5. Aleea Amiciției, Baia Mare; 8. Bartok Bela st., Cluj-Napoca; 9. Aleea Muscel Ensemble, Andrei Mureșanu area, Cluj-Napoca).*⁴⁵

⁴⁴ Interview with Alexandru Markovics (Târgu Mureş, 2020), Annex 3.

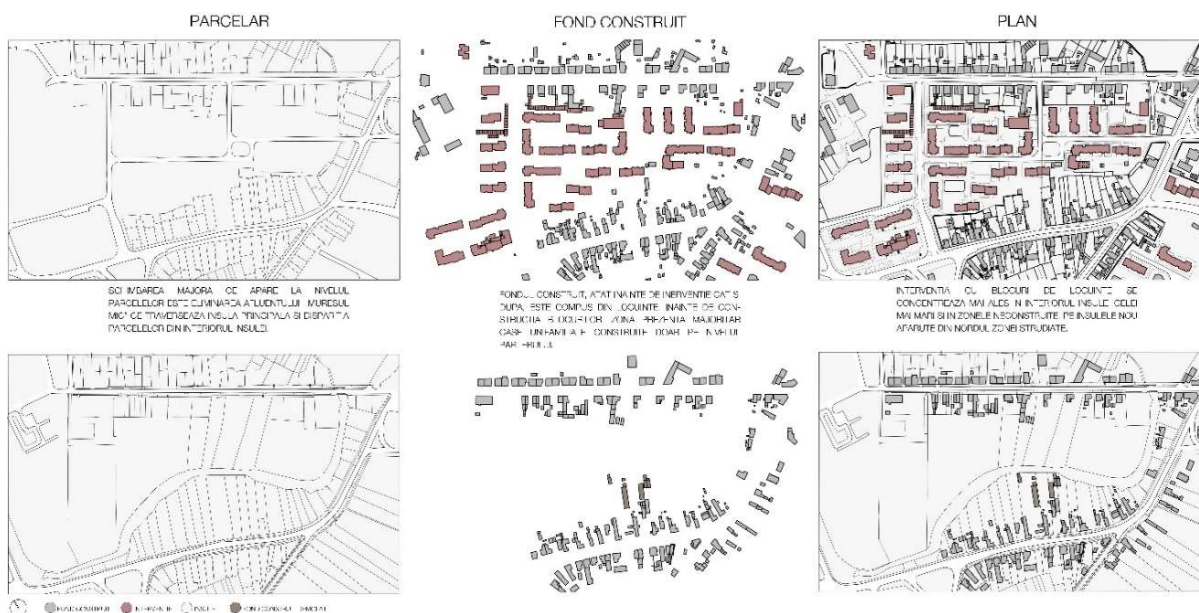
⁴⁵ Own source. Support plans: ©GoogleEarth.

Unirii housing estate

The motivation behind the research has a significant personal component related to own curiosities in relation to the evolution of the urban form (especially during the socialist period) of the author's hometown. If the options to study the State Theatre ensemble as a paradigmatic example of urban intervention in the central area (which has the potential to open a new discussion on the classification of the socialist collective housing heritage) and Aleea Săvinești housing estate where architects of the period tried to place new ensembles in the previously gardens of the parcels in order to limit as much as possible the level of demolitions, but responding at the same time to the political requirements to build, the case study of the Unirii housing estate is chosen for personal reasons, being the neighbourhood of the author's childhood. The neighbourhood was built at the end of the socialist period, when the design directions were as limiting and restrictive as possible (even compositionally - the housing estates precincts and street contouring with buildings being required from the central level), based on quantity, standardization, typification, densification.

The project carried out in 1983 placed the collective housing within the buildable perimeter of the city and proposed the partial preservation of the pre-existing plots towards the main streets (through the complete realization of the constructions and the technical-building equipment inside the urban island), similar to Aleea Săvinești case, but on a much larger scale.

The lack of housing since the mid-1980s faced by Târgu Mureș ("in Târgu-Mureș there were no apartments built from the state or private funds that were not occupied by tenants by 1985"⁴⁶) justified the scale of the two stages of the neighbourhood were realized. Between 1984 and 1986, 856 apartments were built in zone I of the Unirii neighbourhood, on an urban island previously formed by 62 plots that housed 55 houses. The first built area, although it produced a significant restructuring, did not produce significant demolitions, the new housing buildings being placed in the gardens inside the urban island. *Mureșul Mic*, a branch of the Mureș River was systematized and covered.



Intervention within the urban island and the pre-existing urban tissue - Unirii housing estate, zone I - planimetric graphic representation.⁴⁷

⁴⁶ Interview with Ileana Nits (Târgu Mureș, 2020), Annex 1.

⁴⁷ Own source.



Intervention within the urban island and the pre-existing urban tissue - Unirii housing estate, zone I - axonometric graphic representation.⁴⁸

The intervention process illustrated by archival documents of the period shows a series of variations in the design process after the construction of zone I. In 1985, the design collective of I.P.J. Mureş proposed two options for the continuation of the ensemble - none of them being built, in the end. However, both options aimed at the complete restructuring of the plot, the demolition of the existing buildings on the site area, and the reconfiguration of several streets that form the urban island.⁴⁹ In this context, the discussion about the preservation of an existing parcel must at least be nuanced, since an area located on the outskirts of the city cannot be placed on the same level of parcel value as the one found in the central area. In a comparative illustration between the plot on which the Unirii neighbourhood overlapped and the National Theatre Ensemble, or even Aleea Săvineşti where the proximity to the central area and the existing plot made the traditional tissue a cohesive one, - in the case of Unirii, the pre-existing urban tissue was peri-urban, almost rural. The patrimonial or historical value is thus limited or even non-existent.

The end of the 1980s is the period of building neighbourhoods in the logic of housing precincts on the outskirts of cities through infrastructure expansions, but with economic and technological limitations that were reflected in compromising the quality of constructions. If when we talk about cohesive communities (as it could be in central or semi-central areas), on the outskirts of cities, the planning process was simply a centralized one, with decisions taken without any form of community or social participation. Aesthetic aspects were not first in the list of priorities in the architectural approach given the functional and quantitative orientation to which the design institutes were obliged to respond effectively.

The previously mentioned directions are those that have in fact left perhaps the most profound imprint (even if we consider only the quantitative aspects) on the current urban form. The deeply ideologically influenced monocultural architecture given by the standardized and typified projects that led to repetitiveness and monotony in the urban landscape were reflected in the cultural and social heritage of some generations that made the *communist block* a symbol of the communist era, of uniformity and socio-urban anonymity. The unnaturally random community reconfiguration around late-period neighbourhoods changed the dynamics and social mix of cities. Thus, it is at least difficult to look at the Unirii neighbourhood through the filter of the contemporary concept of sustainable urban development, be it even experimental.

The Unirii neighbourhood project focused on covering a housing deficit, and the searches in this regard included criteria related to accessibility (including financial) and inclusion of all social categories, even if the process itself was not based on any form of participation. Instead, was based on statistical data aimed at the demographic development of the city, to support continued industrialization and urbanization.

⁴⁸ Own source.

⁴⁹ Site plan – Var. I - Unirii str. zone II – Tîrgu Mureş - project no. 0498.0 – phase D.S.; date: V. 1985; I.P.J. Mureş; Site plan – Var. II - Unirii str. zone II - Tîrgu Mureş - project no. 0498.0 – phase D.S., plate no. - ; date: May. 1985; design collective I.P.J. Mureş. Source: Document archive of SC PROIECT S.A. (consisting of uninventorized documents of the former Mureş County Design Institute).

At the end of the period, the rational and efficient use of resources was taken to an extreme. In addition, it generated syncopation in the process of design and execution of constructions, in the subsequent use and in the effects of rapid deterioration in residential buildings - "in the last days of communism, so much has been cut from concrete iron and cement amounts that I don't know what the blocks were made of"⁵⁰. Instead, the neighbourhood marks an optimal density that, for a long time in the post-socialist period, managed to keep under control an inefficient expansion of the city (urban sprawl). The project led to the improvement and even the creation of new urban links and, at least in the project phase - considering that the project was not completed -, it aimed at the concept of a polycentric city, considering the reserve of space dedicated to the neighbourhood centre and the insurance proximity social and commercial services.

Although the design did not address the issue of setting up green spaces in the neighbourhood, the spaces left free around the blocks were extensively planted by the new residents of the neighbourhood, as a response to appropriating the place. This phenomenon is now prominently observed, making the neighbourhood one with dense, abundant tall vegetation. In fact, this unsought result is found in many neighbourhoods built during the period. Despite the homogenization, limitations, and control that the totalitarian regime sought and imposed, creativity and spontaneity in appropriation became a form of functioning of the newly created communities. Perhaps this paradox can be considered a gain of the generations who lived in the generic communist neighbourhood, of the children who played in the backyard of the block, of the friendships bound for life, of the memories of the generation with the key around the neck (of which I am also a part), of resilient adults and, at the same time, adaptive to changes in contexts.

BIBLIOGRAPHIC RESOURCES

The outline of the conceptual, temporal and geographical landmarks with which the text operates is based on the succinct illustration of the history of socialist developments in Romania. Thus, the current academic knowledge on the socialist urban project and the topic of socialist collective housing in Romania is marked bibliographically by reference works in the history of socialist architecture and urbanism: *Arhitectura în România. Perioada anilor 1944-1969* [Architecture in Romania. 1944-1969], author Grigore Ionescu⁵¹, *Istoria arhitecturii în România* [The history of architecture in Romania], author Gheorghe Curinschi Vorona⁵², *Urbanismul în România* [Urbanism in Romania], author Cezar Lăzărescu (coord.)⁵³. With reference to collective housing, the text refers bibliographically to publications such as *Locuința urbană 1961-1964* [Urban housing 1961-1964], edited by architects I. Șerban and V. Arvunescu⁵⁴ and to important contemporary research publications: *Arhitectura în proiectul comunist. România 1944-1989 – Architecture in the communist project. Romania 1944-1989*. Published by Ana Maria Zahariade in 2011⁵⁵; *Locuirea între proiect și decizie politică: România 1954-1966* [Housing between project and political decision: Romania 1954-1966], author Miruna Stroe⁵⁶; *Arhitectură și urbanism în România anilor 1944-1960: constrângere și experiment* [Architecture and urbanism in Romania 1944-1960: constraint and

⁵⁰ Interview with Ileana Nits (Târgu Mureș, 2020), Annex 1.

⁵¹ IONESCU, G. (1969). *Arhitectura în România. Perioada anilor 1944- 1969* [Architecture in Romania. 1944-1969], Bucharest: Publishing House of the R.S.R. Academy.

⁵² CURINSCHI-VORONA, Gh. (1981). *Istoria arhitecturii în România* [The history of architecture in Romania]. Bucharest: Technical Publishing House.

⁵³ LĂZĂRESCU, C. (coord.) (1977). *Urbanismul în România* [Urbanism in Romania]. Bucharest: Technical Publishing House.

⁵⁴ ȘERBAN, I., ARVUNESCU, V., (1964). *Locuința urbană 1961-1964* [Urban housing 1961-1964]. Bucharest: Technical Publishing House.

⁵⁵ ZAHARIADE, A. M. (2011). *Arhitectura în proiectul comunist. România 1944-1989 – Architecture in the communist project. Romania 1944-1989*. Bucharest: Simetria.

⁵⁶ STROE, M. (2015). *Locuirea între proiect și decizie politică: România 1954-1966* [Housing between project and political decision: Romania 1954-1966]. Bucharest: Simetria.

experiment], author Irina Tulbure⁵⁷; *Negocierea centrului civic. Arhitecți și politicieni în România secolului XX* [Civic center negotiation. Architects and politicians in Romania in the 20th century], by arch. Alexandru Răuță⁵⁸; *Uzina de fapte și alte povestiri (nemărturisite) / The factory of facts and other (unspoken)*⁵⁹; the doctoral thesis of Maria de Betania Andrade Uchoa Cavalcanti, from 1994, *Urban Reconstruction and Autocratic Regimes: A Case Study of Bucharest*⁶⁰; Juliana Maxim's doctoral thesis from 2006, *The New, the Old, the Modern. Architecture and its Representation in Socialist Romania, 1955-1965*⁶¹. In addition, the text cites a list of doctoral theses relevant to the topic: *Politicile de locuire și planificare urbană – Ameliorarea locuirii colective la București* [Housing policies and urban planning – Improving collective housing in Bucharest], author arch. Vera Marin⁶²; *Reabilitarea blocurilor de locuințe colective construite în perioada 1950-1990 în România* [Rehabilitation of collective housing blocks built between 1950-1990 in Romania], the doctoral thesis of arch. Zina Macri⁶³; *Recuperarea vecinătății în ansamblurile de locuințe colective din București. Activități umane, relații sociale și spațiu* [Neighborhood recovery in collective housing complexes in Bucharest. Human activities, social relations, and space], by arch. Mihnea Simiraș⁶⁴; *Spațiul public în cazul regenerării urbane a zonelor centrale post-socialiste* [Public space in the case of urban regeneration of post-socialist central areas], author Costina Ioana Drăgănuță (Chisărau)⁶⁵; *Fracturi urbane între țesuturile istorice și socialiste în orașele din România* [Urban fractures between historical and socialist tissues in Romanian cities], the doctoral thesis of Andrea Marinescu (Trif)⁶⁶; *Fragment și policentralitate. Modelul italian în recalificarea centrelor orașelor comuniste din România* [Fragment and polycentrality. The Italian model in the retraining of communist city centers in Romania], author Laura Popa Florea⁶⁷; *Elemente identitare în transformările zonei centrale a orașului Satu Mare, în perioada postbelică* [Identity elements in the transformations of the central area of the city of Satu Mare, in the post-war period], author Horia Mihai-Coman⁶⁸.

For the study of the urban history of the city of Târgu Mureș, the text frequently refers to the 4 volumes published by Ioan Eugen Man - *Târgu Mureș, Istorie Urbană: De la începuturi până în anul 1850, I (2006)* [Târgu Mureș, Urban History: From the Beginnings to 1850, I (2006)]⁶⁹; *Din anul 1850 până la*

⁵⁷ TULBURE, I. (2016). *Arhitectură și urbanism în România anilor 1944-1960: constrângere și experiment* [Architecture and urbanism in Romania 1944-1960: constraint and experiment]. Bucharest: Simetria.

⁵⁸ RĂUȚĂ, A. (2013). *Negocierea centrului civic. Arhitecți și politicieni în România secolului XX* [Civic center negotiation. Architects and politicians in Romania in the 20th century]. Bucharest: "Ion Mincu" University Publishing House.

⁵⁹ ȘERBAN, A. (editor) (2017). *Uzina de fapte și alte povestiri (nemărturisite) / The factory of facts and other (unspoken)*. Bucharest: Pepluspatru Association.

⁶⁰ ANDRADE UCHOA CAVALCANTI, Maria de Betania (1994). *Urban Reconstruction and Autocratic Regimes: A Case Study of Bucharest*. PhD thesis: Oxford: Oxford Brookes University.

⁶¹ MAXIM, J. (2006). *The New, the Old, the Modern. Architecture and its Representation in Socialist Romania, 1955-1965*. PhD thesis, Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.

⁶² MARIN, V. (2009). *Politicile de locuire și planificare urbană – Ameliorarea locuirii colective la București* [Housing policies and urban planning – Improving collective housing in Bucharest]. PhD thesis, Bucharest: "Ion Mincu" University of Architecture and Urbanism.

⁶³ MACRI (SOCEANU), Z. A. (2007). *Reabilitarea blocurilor de locuințe colective construite în perioada 1950-1990 în România*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.

⁶⁴ SIMIRAȘ, M. (2012). *Recuperarea vecinătății în ansamblurile de locuințe colective din București. Activități umane, relații sociale și spațiu* [Neighborhood recovery in collective housing complexes in Bucharest. Human activities, social relations, and space]. PhD thesis, Bucharest: "Ion Mincu" University of Architecture and Urbanism.

⁶⁵ DRĂGĂNUȚĂ (CHISĂRĂU), C. I. (2016). *Spațiul public în cazul regenerării urbane a zonelor centrale post-socialiste*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.

⁶⁶ MARINESCU (TRIF), A. (2021). *Fracturi urbane între țesuturile istorice și socialiste în orașele din România* [Urban fractures between historical and socialist tissues in Romanian cities]. PhD thesis, Bucharest: "Ion Mincu" University of Architecture and Urbanism.

⁶⁷ POPA FLOREA, L. (2022). *Fragment și policentralitate. Modelul italian în recalificarea centrelor orașelor comuniste din România* [Fragment and polycentrality. The Italian model in the retraining of communist city centers in Romania]. PhD thesis, Bucharest: "Ion Mincu" University of Architecture and Urbanism.

⁶⁸ MIHAI-COMAN, H. (2022). *Elemente identitare în transformările zonei centrale a orașului Satu Mare, în perioada postbelică* [Identity elements in the transformations of the central area of the city of Satu Mare, in the post-war period]. PhD thesis, Cluj-Napoca: Technical University of Cluj-Napoca, Doctoral School – Field of Architecture.

⁶⁹ MAN, I. E. (2006). *Târgu Mureș, Istorie Urbană - De la începuturi până în anul 1850, I* [Târgu Mureș, Urban History - From the beginnings to the year 1850, I]. Târgu Mureș: Nico.

*Primul Război Mondial, II (2009) [From 1850 to World War I, II (2009)]*⁷⁰; *Perioada Interbelică, III (2010) [The Interwar Period, III (2010)]*⁷¹; *Anii 1945-1990, IV (2011) [Years 1945-1990, IV (2011)]*⁷². The author uses valuable local resources - documents from the National Archives, but also from the Document Archive of the Chief Architect of the Municipality of Târgu Mureș - where, at the time of the elaboration of Ioan Eugen Man's research, the documents from the former archive of the Urban Planning Service were found and Data Management from the socialist period and to which the author previously had access also in his capacity as a technician at the Systematization and Architecture Service of the Târgu Mureș City Hall between 1962-1986 and then as department head within the Department of Urban Planning and Architecture 1986 -2000 - which he correlates with the general history of the socialist period and presents them chronologically in order to provide an overview of the socialist urban development of the municipality.

The present research cites a series of primary sources to outline the urban story of the city of Târgu Mureș during the socialist period - documents from the National Archives, Mureș County Service; Mureș County Council Archive (the documents were consulted and digitally scanned courtesy of Mrs. Veronica Linca); Archive of the Târgu Mureș City Hall; Document archive of AQUASERV S.A. Târgu Mureș (the physical documents were consulted and subsequently digitally scanned courtesy of Ilona Hajnal Gnädig); Document archive of SC PROIECT S.A. (consisting of a part of the unarchived documents of the former Mureș County Design Institute - the documents were consulted and later digitally scanned by the courtesy of the company's management), the Archive of the National Agency for Real Estate Cadastre and Publicity (ANCPI) - Office of Real Estate Cadastre and Publicity (O.C.P.I.) Mureș (obtained by the courtesy of the topographer from Târgu Mureș Vasile Roman), but also the issues of the R.P.R. Arhitectura Magazine, which became Arhitectura after 1965, in which the architects of the period presented in the form of published articles their professional vision on the design directions of Târgu Mureș. The nuance of the presentation of projects and professional attitudes must be mentioned, since the way in which the county state design institutes described their design activity related to urban development often ended up being self-congratulatory.

In addition, the description of the socialist urban project in Târgu Mureș is based on 3 individual audio interviews, transcribed and attached to the paper with Ileana Mira NITS (architect and urban planner, graduate of the "Ion Mincu" Institute of Architecture Bucharest, class of 1955 , architect in the design institute attached to the Cluj County Council, then in the I.P.J. Cluj and I.P.J. between 1955-1966, working in the I.P.J. Mureș from 1985, being head of the workshop , a graduate of the "Ion Mincu" Institute of Architecture in Bucharest, technician in the Design Service of the Autonomous Hungarian Region between 1955-1958, architect in Harghita County between 1971-1978, active in I.P.J. Mureș between 1978-1989, being also co- author of the Unirii neighbourhood project) and Ioan Eugen MAN (publicist, former architect technician, graduate of the Technical School of Architecture and Systematization, Târgu Mureș 1962, technician at the Systematization and Architecture Service of the People's Council of the Municipality of Târgu Mureș 1962-1986, head of department within the same institution until 1989, head of the Office of Urban Planning and Urban Data Management within Târgu Mureș City Hall between 1990-2000).

⁷⁰ MAN, I. E. (2009). *Târgu Mureș, Istorie Urbană - Din anul 1850 până la Primul Război Mondial, II [Târgu Mureș, Urban History - From 1850 to the First World War, II]*. Târgu Mureș: Nico.

⁷¹ MAN, I. E. (2010). *Târgu Mureș, Istorie Urbană – Perioada Interbelică, III [Târgu Mureș, Urban History – Interwar Period, III]*. Târgu Mureș: Nico.

⁷² MAN, I. E. (2011). *Târgu Mureș, Istorie Urbană – Anii 1945-1990, IV [Târgu Mureș, Urban History - Years 1945-1990, IV]*. Târgu Mureș: Nico.

To these resources are added the own source photos, the images from the physical (and digitized) Personal Archive of the collector from Târgu Mureş, Istvan Gnädig, those from the Romanian Communism Online Photo Library, and, respectively, from the Azopan Online Photographic Archive.

In the theoretical presentation of the concepts of architectural rehabilitation, regeneration and sustainable urban development (and terms associated with these concepts), as well as in the outline of a theoretical operating tool, the definitions formulated by the contemporary academic field and the vision of the European Union described in urban directives and policies are the ones on which the work was based. The paper does not claim to cover the entire academic bibliographic landscape in the field. Part of the aspects related to these concepts are already part of the general knowledge in the contemporary professional field and were used as such in the text, especially in the presentation of socialist developments in Târgu Mureş. The illustration of the concept of urban regeneration makes the difference between the interventional evolution in the western and the central-eastern countries, considering the historical-ideological break between the two geographical areas. The research approached the study of contemporary attitudes (which it is later used in a critical comparison with the professional attitude of the socialist period). Thus, for the case of intervention models that refer to urban policies in Central and Eastern European countries, a series of examples are illustrated which, although they are not singular cases, seek to illustrate various post-socialist approaches and interventions on socialist neighbourhoods in cities from Eastern and Central European countries, having the argument of a historical context similar to that of Romanian cities (and, implicitly, Târgu Mureş) considering that we are talking about a general political-economic regime and a particular cultural identity for each country, but subject to the same type of political regime between the Second World War and the collapse of the Iron Curtain.

Currently, the revitalization methods of the socialist neighbourhoods differ most of the time according to national legislative considerations, ranging from punctually and technically responding to the energy efficiency challenges (and the answers found in the national legislations frequently target -only- this aspect), to classify and preserve buildings, structures and urban tissues, immaterial values that belong to the subject of the heritage of socialist housing. The text uses intervention examples to cover the full range of levels and principles associated with the concepts of sustainable urban regeneration and development. Between complete demolition and complete erasure of historical memory (cases such as the demolition of all Khrushchev blocks and their replacement by new collective housing in the development process of Moscow) and full or partial preservation (cases such as the Nowa Huta neighbourhood, in Krakow, Poland or the Lazdynai neighbourhood of Vilnius, Lithuania) are found a multitude of nuances in which regeneration efforts have been more or less context sensitive.

CONCLUSIONS

The way of looking at the socialist project of collective housing proposed by the paper describes a sustainable urban socialist development translated by possible care for the pre-existing context, without affecting urban growth and modernization. The research recognizes, therefore, the situational qualities of some socialist housing estates with the aim of offering a new academic vision on the subject, being an invitation to a reflection on the processes by which these neighbourhoods are disfigured in the contemporary rehabilitation processes which do not find viable and sustainable urban regeneration solutions suitable and sensitive to the context, despite the intentionality to repair and align them with the contemporary needs.

In the framework of the proposed theoretical interpretation exercise, today's professional attitudes were put in balance with those from the socialist period, illustrating, in a critical comparison, terminological similarities, design approach and intentionality, but at the same time pointing out the fundamental differences. Although we can talk about newly created connections at the level of the city through a

sought-after modernization, equally valid are the radical ruptures in certain situations, destructive interventions that contradict the principles of contemporary urban development directions.

The case studies presented - The State (National) Theatre Square housing estate, Aleea Săvinești housing estate and Unirii housing estate in Târgu Mureș - factually demonstrated the hypothesis that we can discuss some socialist collective housing interventions (even if in an exceptional manner) as examples of good practice. Extrapolating, some socialist projects could conceptually describe urban regeneration interventions that improved the cities in which they were built. Thus, there are exceptions of cities where socialist urban development also brought urban added value, not just destruction. And the case of the city of Târgu Mureș confirms what was sought, with the reminder of the particular context of positioning and urban size, being a medium-sized city, located at a physical distance from the capital, and therefore, at a distance from the *centre*, in an economy with centralized decisions. Even if Târgu Mureș was not the first city in the list of party leaders' control priorities, funding for industrial and urban development was continuous throughout the period. This offered a favourable framework for architects and urban planners to exercise certain forms of care over the pre-existing city, making Târgu Mureș a *lucky case*, especially when it is contrasted with heavily affected cities in the south and east of Romania. Târgu Mureș did not go through fundamental demolitions during the socialist period and, rather, had an evolution based on expansion.

The theoretical interpretation addressed offers an interesting perspective that includes the understanding of formal physical, urban and social changes based on a specific dynamic and, at the same time, illustrates possible solutions to the problems related to the sustainability and adaptability of the socialist collective housing stock today. The (positive) nuances of critical understanding highlighted in the paper offer a better knowledge of the phenomenon of mass collective housing developments - whether we are talking about interventions based on additions to fronts in central areas in the immediate post-war period, about the construction of new complexes located on undeveloped land previously, located in the buildable perimeter of the city and made in the logic of free urbanism with a modernist architectural approach, about densifications of previously built neighbourhoods, about high-rise block borders of boulevards or about neighbourhoods built using housing estates that extended the cities to the outskirts. The discovery of new facets of the phenomenon of the construction of collective housing from the socialist period completes the typological, ideological, urbanistic and architectural frameworks previously studied, thus being able to contribute to the formulation of urban policies, possible models of urban regeneration (and reuse) sensitive to the context.

At a general level, the way in which urban development was carried out during the socialist period points to a series of principles that today are part of the tools with which a sustainable development works, aimed at increasing the quality of urban life. In this category can be included the multidisciplinary quality of the processes (since the State Design Institutes were not limited to the field of architecture and urban planning - the area of action being widened towards professional environments such as engineering, economics, sociology; the completion of aspects related to physical interventions with aspects relevant to economic development (the close connection between economic development - and especially industrial development -, collective housing and accelerated urban development); equity and social inclusion (ensuring access to all social categories - regardless of status, income or social class - to housing, jobs, services and public and social facilities - during the socialist period, these aspects were driven by the socialist ideology that in reality promoted social uniformity, while in the contemporary period concepts such as equity and social inclusion are based on the principle of offering chances and opportunities to diminish social marginalization or exclusion) and access to housing (even if only at a theoretical or propaganda level, considering the impact on the social factor, the frequent lack of community participation, as well as cultural uniformity - with few exceptions, the urban life proposed in socialism erased the traces of the previous lifestyle of new residents from the city; aspects related to the rational

use of resources - despite the fact that the option for such direction was not formulated in relation to environmental protection, but rather came from economic reasons -.

In addition, there are a series of specific approaches aimed at layers such as **urban planning** (socialist centralized urban planning meant that major decisions on urban development were taken by central political power; similar, even though nuanced, contemporary centralized coordination includes community participation and partnerships between all parties involved - communities, civil society, local, national, European decision-making factors, private interest factors, non-governmental organizations, etc.-), **good urban accessibility and mobility** (through the development of urban infrastructure and building a good transport system – in principle, public transport – efficient and sustainable; in this case, it is the nuanced differences that need to be emphasized, as how a totalitarian system can implement such major projects related to urban development was a very fast one, not involving interested factors, but based on centralized decisions, while, in the contemporary period, the processes of urban development aimed at urban accessibility assume a significant amount of time), **the importance of public and/or green spaces** (contrary to the result that generated many residential neighbourhoods that today benefit from generous green spaces, during the socialist period, public spaces were often designed for ideological and economic reasons, for social control and propaganda, decisions in this field not being motivated by considerations related to the care of the environment as we understand it today, while in contemporary understanding, public spaces have multiple valences - from recreation to ecological functions regarding the reduction of the effects of global warming), ensuring **a good housing density** in the urban development process, as well as ensuring **an optimal functional mix** (the tendency to equip residential areas with all the necessary facilities of immediate proximity - shops, schools, kindergartens, etc. reduced, at the same time, the need to travel long distances and, implicitly, the consumption of resources - however, during the socialist period, especially at the end of the period, the leader's delusional searches aimed at housing statistics in the urban environment generated many monofunctional areas - the so-called *bedroom neighbourhoods* - in the case of the city of Târgu Mureş this was not the case for several reasons, mainly related to the relatively controllable size of the city).

Even though these aspects can be considered nuanced similarities between **socialist urban development** and **contemporary sustainable urban development**, the two are nevertheless fundamentally different in their ideological approach to resources, planning and social values.

On the one hand, **socialist urban development** was based on systematization, prefabrication, typification and therefore, economic efficiency and only then on equality in the centralized allocation of resources, the economic-industrial development being the one that dictated the distribution of housing (even if accessibility to housing and services was part of the centrally planned socialist urban policy). Regarding the architectural-urban design approach, the socialist vision focused, for reasons of economic efficiency, on a standardization of the building process at national level and on a functionalist approach to design (based, in turn, on model projects, elaborated most of the time at the central level, which aimed at the maximum spatial and resource efficiency - even human) and which is reflected in the repetitiveness of the neighbourhoods and collective housing blocks extended throughout the Romanian urban environment. However, beyond the populist political vision of the national or contextual specifics (which Ceauşescu raised to the primary rank in the design after 1975 without any significance that goes beyond the sphere of propaganda in the conditions where the *tabula rasa* of entire areas and historical parcels do not was precisely something considered wrong by the regime willing to replace the legacy of the past with the grandiosity of political representation), concerns regarding the architectural-urbanistic contextual integration were part of the design process in many cases - as is the case of the “State (National) Theatre Square” housing estate from Târgu Mureş. Moreover, the obvious quests to preserve a partial memory of the place (especially of the previously existing urban tissue) are also often found - a relevant example being the intervention within the urban island, on a new interior plot formed from the former gardens - ends of plots with the aim of preserving, even fragmentarily, the previous urban heritage

(the example of the Aleea Săvinești housing estate being relevant in this sense). As for social aspects, socialist urban development described equality and the reduction of social stratification as important principles in the formation of communist society. Thus, the concepts of urban regeneration and sustainability in urban development during the totalitarian regime are considered by the present doctoral thesis to be exceptions. The text emphasizes the existence of examples of good socialist urban planning and architecture practice.

On the other hand, in a contemporary perspective, **sustainable urban development** has different roots, the fundamental concerns being resource efficiency for reasons of conservation, energy efficiency and reduction of environmental impact through the integration of a green and blue urban infrastructure, complemented by social aspects regarding participation and community involvement. Contemporary urban aesthetics and design encourages aesthetic diversity and a unique approach in urban development processes, and the applicability of prefabrication in housing projects (an extremely important aspect in terms of energy efficiency and reducing the carbon footprint of buildings) is desired, but not in a replicable manner in form, but rather in technology and implementation, in the context that any sustainable urban intervention or development must reflect local identity and culture. Even though equity and social inclusion are aspects that sustainable and socialist urban development have in common, the contemporary approach recognizes the value of social diversity, resilient communities and socio-cultural adaptability, and participation, participatory governance, social activism are not only accepted, but are encouraged in all processes and in all interventional-urban stages.

By illustrating and recognizing the positive qualities of some situations of urban socialist intervention, the current research opens **a positive critical perspective on the urban socialist project** of mass-collective housing in the context in which, both in Romania and in countries with a similar context from the former Soviet bloc, contemporary urban policies face difficulties in finding answers to the significant and uncontrolled alterations that socialist neighbourhoods are going through. The method of looking at the potential of the (already) built urban environment aims at echoes at the political-decisional level and the confirmation even at the level of communities and society. Finally, beyond being the largest national collective housing stock, the socialist mass-housing reflects the ideals and aspirations of a significant historical period and deserves to be part of research that succeeds in highlighting the potential for (re)use or regeneration and even to stop a possible destruction of the architectural-urban identity of the ensembles that can be included in a new category of socialist collective housing heritage. The way of looking at the socialist project of collective housing proposed by the paper describes a sustainable urban socialist development translated by possible care for the pre-existing context, without affecting urban growth and modernization. The research recognizes the situational qualities of some socialist housing complexes with the aim of offering a new academic vision on the subject, being an invitation to a reflection on the processes by which these neighbourhoods are disfigured in contemporary rehabilitation interventions, which (yet) do not find solutions viable and sustainable urban regeneration appropriate and sensitive to the context, despite the intentionality to repair and align them with contemporary needs and values.

The research adds to a knowledge base of the country's socialist urban past, encourages new research directions, and supports the role of academic research in informing future decisions regarding urban development and planning and formulating policies and approaches that consciously and sustainably include in their list of priorities the urban regeneration sensitive to all types of contexts of mass collective housing built in the period in question, with the aim of a good possible future for the former socialist cities - Târgu Mureș and cities with a similar background and context from Eastern and Central European space.

BIBLIOGRAPHY

BOOKS (ARCHITECTURE, URBANISM AND SOCIALISM)

1. *** (1975). *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*. București: Editura Politică.
2. Arhivele Naționale Direcția Județeană Mureș (2004). *Anuarul Arhivelor Mureșene, vol. III*.
3. BERSTEIN, S., MILZA P. (2014, 2022). *Histoire du 20e siècle, vol. I La fin du monde européen (1900-1945); vol. II Le monde entre guerre et paix (1945-1973); vol. III La fin du monde bipolaire (1973-2000)*. Paris: Editions Hatier.
4. BICIUȘCĂ, F. (2005). *Experimentul Cățelu*, Bucharest: LiterNet.
5. BOIA, L. (2016). *Strania istorie a comunismului românesc (și nefericitele ei consecințe)*. București: Humanitas.
6. BOIA, L., CIOROIANU, A., SANDQVIST, T. (2000). *Arhiva Durerii / Archive of Pain*. Stockholm: Pionier.
7. BORDA, D. (2010). *Presa românească mureșeană (1910-1940)*. Târgu Mureș: Editura ARDEALUL.
8. BOTTONI, S. (2010). *Transilvania roșie. Comunismul român și problema națională 1944-1965*, Cluj-Napoca: Ed. Institutului pentru Studierea problemelor Minorităților Naționale – Kriterion.
9. CHEREȘTEȘIU, V., BODEA, C., SURDU, B. (et. al.) (1961). *Din Istoria Transilvaniei, vol. II*. București: Editura Academiei R.P.R.
10. CRISTEA, G. (1973). *Arhitectura locuinței contemporane*. Sibiu: Ed. Meridiane.
11. CUC, R. (et. al.) (2018). *Mnemonics – collective memories define our territory*. București: VSP.
12. CURINSCHI-VORONA, Gh. (1981). *Istoria arhitecturii în România*. București: Editura Tehnică.
13. DANDEA, E. (1928). *Nemulțumirile Ardealului și Chestiunea minoritară – Discurs rostit la Mesajul Tronului în ședințele Camerei Deputaților din 31 octombrie și 1 noiembrie 1928*. După notele stenografice apărute în Monitorul Oficial partea III, din 4 și 7 noiembrie 1928. București: Imprimeriile Statului.
14. DERER, P. (1985). *Locuirea Urbană. Schiță pentru o abordare evolutivă*. București: Editura Tehnică.
15. DÎMBOIANU, A., ENACHE, C., GHEORGHIU, A. (et. al.) (1967). *Studii și proiecte*. București: Institutul de Arhitectură Ion Mincu.
16. ELMAN ZARECOR, K. (2011). *Manufacturing a Socialist Modernity: Housing in Czechoslovakia, 1945–1960 [Fabricarea unei modernități socialiste: locuințe în Cehoslovacia, 1945–1960]*. University of Pittsburg Press.
17. ENESCU, I. M. (2006). *Arhitect sub comunism*. București: Paideia.
18. Gabriel Liiceanu în dialog cu Mircea Ivănescu (2012). *Măștile lui M.I.* București: Humanitas.
19. GHENCIULESCU, Ș., GOANCEA, C., VÖCKLER, K. (2009). *Magic Blocks - Scenarii pentru blocurile din perioada socialistă în București/Scenarii for socialist collective housing estates in Bucharest*. București: Asociația Zeppelin.
20. GHENCIULESCU, Ș., MIHNEA, D. (editori) (2019). *Horia Creangă. O monografie*, București: Editura Universitară „Ion Mincu”.
21. GIURESCU, C., GIURESCU, D. (1975). *Istoria Românilor, vol. I*. București: Editura Științifică și enciclopedică.
22. GIURESCU, D., ȘTEFĂNESCU, A., ȚIN, I. (2010). *România și comunismul. O istorie ilustrată*. București: Editura Corint.
23. Institutul Central de Statistică (1938). *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930, vol. II – Neam, limbă maternă, religie*. București: Monitorul Oficial, Imprimeria națională.
24. IOAN, A. (2000). *Bizanț după Bizanț după Bizanț: teme ale arhitecturii în secolul XX: cazul românesc*. Constanța: Ex Ponto.
25. IONESCU, G. (1969). *Arhitectura în România, perioada anilor 1944–1969*. București: Editura Academiei R.S.R.
26. LĂZĂRESCU, C. (coord.) (1977). *Urbanismul în România*. București: Editura Tehnică.
27. LE NORMAND, B. (2014). *Designing Tito's Capital: Urban Planning, Modernism, and Socialism in Belgrade [Proiectarea capitalei lui Tito: urbanism, modernism și socialism la Belgrad]*. University of Pittsburgh Press.
28. LUPU, M. (1977). *Școli naționale de Arhitectură*. București: Editura Tehnică.
29. MAN, I. E. (2006). *Târgu Mureș, Istorie Urbană - De la începuturi până în anul 1850, I*. Târgu Mureș: Editura Nico.
30. MAN, I. E. (2009). *Târgu Mureș, Istorie Urbană - Din anul 1850 până la Primul Război Mondial, II*. Târgu Mureș: Editura Nico.
31. MAN, I. E. (2010). *Târgu Mureș, Istorie Urbană – Perioada Interbelică, III*. Târgu Mureș: Editura Nico.
32. MAN, I. E. (2011). *Târgu Mureș, Istorie Urbană – Anii 1945-1990, IV*. Târgu Mureș: Editura Nico.
33. MAXIM, J. (2019). *The Socialist Life of Modern Architecture: Bucharest, 1949-1964 [Viața socialistă a arhitecturii moderne: București, 1949-1964]*. Londra și New York: Routledge
34. MOISUC, V. (2007). *Istoria Relațiilor Internaționale până la mijlocul secolului al XX-lea*, ediția a III-a, București: Editura Fundației România de Măine.
35. NEGRU, N. (coord.) (2016). *De la stradă la ansambluri rezidențiale: Opt ipostaze ale locuirii în Bucureștiul contemporan*. București: Pro Universitaria.
36. OROSAN-TELEA, M. (2006). *Repere ale artei plastice mureșene*. Târgu Mureș: Editura Ansid.
37. PASCU, Ș., DAICOVICIU, C. MORARIU, T. (et. al.) (1960). *Din Istoria Transilvaniei, vol. I*. București: Editura Academiei R.P.R.
38. PATRULIUS, R. (1980). *Horia Creangă – omul și opera*, București: Editura Tehnică.
39. PĂIUȘAN, C., ION, N. D., RETEGAN, M. (2002). *Regimul comunist din România - o cronologie politică (1945-1989)*. București: Editura Tritonic.
40. RĂU, R. , MIHUȚĂ D. (1969). *Unități urbanistice complexe*. București: Ed. Tehnică.
41. RĂUȚĂ, A. (2013). *Negocierea centrului civic. Arhitecți și politicieni în România secolului XX*. București: Editura Universitară „Ion Mincu”.
42. ROTARIU, T. (coord.) (1996). *Recensământul din 1850 – Transilvania*. Cluj-Napoca: Universitatea Babeș-Bolyai.
43. ROWE, C., KOETTER, F. (1973). *Collage City [Orasul colaj]*. Editura MIT Press.
44. STOIAN, I., CALCIU, D. (2012). *Orașul Posibil - Intervenții în spațiul urban postcomunist / The would-be city – Interventions in the post-communist urban space*. Cluj-Napoca: Asociația Plusminus, p. 32.
45. STROE, M. (2015). *Locuirea între proiect și decizie politică: România 1954-1966*. București: Simetria.
46. ȘERBAN, A. (editor) (2017). *Uzina de fapte și alte povestiri (nemărturisite) / The factory of facts and other (unspoken)*. București: Asociația Pepluspatru.
47. ȘERBAN, I., ARVUNESCU, V., (1964). *Locuința urbană 1961-1964*. București: Editura Tehnică.

48. ȘONERIU, I.M. (1973). *Județul Mureș*. București: Editura Academiei R.S.R.
49. TĂNASE, S. (1998). *Elite și societate. Guvernarea Gheorghiu-Dej*. București: Editura Humanitas.
50. TEȘCULĂ, N., ȘTEFAN, F. (2011) (editori). *ALT SCHAESSBURG, 4, 2011*. Cluj-Napoca: Editura Qual Media.
51. TÎRCĂ, M., AXINTE, A., BORCA, C. (editori) (2015). *Spații Urbane în Acțiune - Activare comunitară în cartierele de blocuri din București / Urban Spaces in Action – Community activation in Bucharest's socialist neighbourhoods*. București, tranzit.ro: 9-17.
52. TOTU, I. V. (coord.) (1978). *Politica Partidului Comunist Român de industrializare socialistă a țării*. București: Ed. Academiei RSR.
53. TULBURE, I. (2016). *Arhitectură și urbanism în România anilor 1944-1960: constrângere și experiment*. București: Simetria.
54. ZAHARIADE, A. M. (2009). *Simptome de tranziție*, București: Arhitext.
55. ZAHARIADE, A. M. (2011). *Arhitectura în proiectul comunist. România 1944-1989 – Architecture in the communist project. Romania 1944-1989*. București: Simetria.

BOOKS (REGENERATION AND URBAN DEVELOPMENT IN THE CONTEMPORARY PERIOD)

1. ALBRECHTS, L., MOULAERT, F., ROBERTS, P., (et. al.) (1989). *Regional Policy at the crossroads: European perspectives*. Londra: Jessica Kingsley.
2. ATKINSON, R., BRIDGE, G. (editori) (2005). *Gentrification in Global Context: The New Urban Colonialism*, Londra: Routledge.
3. BALDWIN, D., TAMMARU, T (2019) (editori). *Housing Estates in the Baltic [Locuințe din zona baltică]*. The Urban Book Series, Cham (Elveția): Springer.
4. BERNT, M., GRELL, B., HOLM, A. (editori) (2014). *The Berlin Reader: A compendium on urban change and activism (Urban Studies)*. Berlin: Transcript Verlag.
5. COUCH, C., FRASER, C., & PERCY, S. (Editori) (2003). *Urban regeneration in Europe*. Oxford: Blackwell Science.
6. DIAMOND, J., LIDDLE, J. (2005). *Management of Regeneration: Choices, Challenges and Dilemmas [Managementul regenerării: alegeri, provocări și dileme]*. Londra și NewYork: Editura Routledge.
7. DRUOT, F., LACATON, A., VASSAL, J.P. (2007). *Plus: Large-Scale Housing Developments. An Exceptional Case*. Barcelona: Editura Gustavo Gili.
8. FIORETTI, C., PERTOLDI, M., BUSTI, M., VAN HEERDEN, S. (editori) (2020). *Manual privind strategiile de dezvoltare urbană durabilă*. EUR 29990 RO, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2020, ISBN 978-92-76-24534-6, doi:10.2760/786984, JRC118841.
9. GEHNL, J. (2012). *Orașe pentru oameni*. București: Editura Igloo.
10. HEALEY, P. (1997, 2006). *Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies [Planificarea colaborativă: modelarea locurilor în societățile fragmentate]*. New York: Palgrave Macmillan.
11. LEARY, M. E., MCCARTHY, J. (editori) (2013). *The Routledge Companion to Urban Regeneration*. Londra și NewYork: Editura Routledge.
12. LICHFIELD, D. (1992). *Urban Regeneration for the 1990s*. London: London Planning Advisory Committee.
13. LUX, M. (editor) (2003). *Housing Policy: an End or a New Beginning?*. Budapesta: Open Society Institute.
14. MCCARTHY, J. (2007). *Partnership, Collaborative Planning and Urban Regeneration*. Basingstoke: Ashgate.
15. ROBERTS, P., SYKES, H., GRANGER, R. (editori) (2017). *Urban Regeneration: A Handbook [Regenerarea Urbană: un manual]*, Londra: Sage Inc.
16. ROBERTS, P., SYKES, H. (editori) (2000). *Urban Regeneration: A Handbook [Regenerarea Urbană: un manual]*, Londra: Sage Inc.
17. SNOPEK, K. (2015). *Belyayevo Forever. A Soviet Microrayon on its Way to the UNESCO List [Belyayevo pentru totdeauna. Un microrayon sovietic pe prima cale către Lista UNESCO]*. Berlin: Dom Publishers, Moscova: Strelka Institute (în Engleză și Rusă, traducere Anna Zaytseva).
18. SOŁTYSIK, M. J., HIRSCH, R. (editori) (2015). *20th Century Architecture until the 1960s and Its Preservation [Arhitectura secolului al XX-lea până în anii 1960 și conservarea acesteia]*. Gdynia: Gdynia City Hall
19. TALLON, A. (editor) (2010). *Urban Regeneration and Renewal (Critical Concepts in Urban Studies)*. Londra: Routledge.
20. TSENKOVA, S., NEDOVIĆ-BUDIĆ, Z. (editori) (2006). *The Urban Mosaic of Post-Socialist Europe: Space, Institutions and Policy*. Heidelberg: Physica-Verlag
21. Uniunea Europeană, European Urban Knowledge Network – EUKN (2017). *La zece ani de la Carta de la Leipzig: Cadre naționale pentru dezvoltare urbană integrată [Ten Years After the Leipzig Charter: National Frameworks for Integrated Urban Development]*. <https://agendastad.nl/content/uploads/2017/08/Ten-years-after-the-Leipzig-Charter-low-res.pdf>
22. Uniunea Europeană, Miniștrii europeni responsabili cu dezvoltarea urbană (2007). *Carta de la Leipzig pentru Orașe Europene Durabile [Leipzig Charter on Sustainable European Cities]*. https://base.citego.org/docs/charte_leipzig_2007.pdf
23. Uniunea Europeană, Miniștrii europeni responsabili cu dezvoltarea urbană (2010). *Declarația de la Toledo [Toledo Declaration]*. https://www.ccre.org/docs/2010_06_04_toledo_declaration_final.pdf
24. Uniunea Europeană, Miniștrii europeni responsabili cu dezvoltarea urbană (2016). *Agenda Urbană a UE – Pactul de la Amsterdam [Agenda for the EU - Pact of Amsterdam]*. https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/agenda/pact-of-amsterdam.pdf
25. Uniunea Europeană, Miniștrii europeni responsabili cu dezvoltarea urbană (2020). *Noua Cartă de la Leipzig. Puterea transformatoare a orașelor pentru binele comun [The new Leipzig Charter. The transformative power of cities for the common good]*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/12/12-08-2020-new-leipzig-charter-the-transformative-power-of-cities-for-the-common-good

URBAN REGENERATION GUIDELINES (SOCIALIST NEIGHBORHOODS IN ROMANIA)

1. NAE, A., RUSU V.S. (et. al.) (2019). *Ghid de regenerare urbană a cartierelor de blocuri Constanța*. Constanța: Primăria Constanța, Banca Mondială.
2. CHIRILĂ, C.T., MITREA, A. (et. al.) (2019). Sector 5 - Ghid Regenerare Urbană. București: Primăria Sectorului 5 București, Banca Mondială, Aria Concept.
<https://estibucuresti.pmb.ro/pdf/resources/Ghid%20Regenerare%20Sector%205%20volumul%201.pdf>
3. OLĂNESCU, O. S., RUSU, V. S. (et. al.) (2020). Ghid de regenerare urbană – Soluții integrate pentru îmbunătățirea confortului urban al marilor ansambluri de locuințe colective construite în perioada socialismului de stat. Cluj-Napoca: Banca Mondială.
4. IPATI, O.G. (editor) (2007). *Ghid informativ privind regenerarea urbană – principii și practici europene*. București: Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor.
https://www.mdpl.ro/_documente/publicatii/2007/Brosura%20Ghid%20informativ%20privind%20Regenerarea%20Urbana%20-%20principii%20si%20practici%20europene.pdf
5. NAE, A., VINTAN, A. (2018). *Ghid de regenerare urbană a cartierelor comuniste*. București: Asociația Municipiilor din România, Civica.
<https://orasepentruoameni.ro/docs/Ghid%20de%20regenerare%20urbana%20a%20cartierelor%20comuniste.pdf>

ARTICLES FROM ARHITECTURA AND ARHITECTURA R.P.R. MAGAZINE

1. *** (1954). Un an de activitate. În *Arhitectura R.P.R.* 1(1954): 2.
2. *** (1955). Documente - HRUȘCIOV, N. S. (1954). Despre introducerea pe scară largă a metodelor industriale, îmbunătățirea calității și reducerea costului construcțiilor. În *Arhitectura R.P.R.* 2: 30-42.
3. *** (1956). Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Român din decembrie 1955 - Extrase din raportul de activitate al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R. În *Arhitectura R.P.R.* 1: 3-12.
4. *** (1956). Sarcini noi și mărețe. În *Arhitectura R.P.R.* 2: 2-4.
5. *** (1958). Extras Din Expunerea făcută de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la Ședința Plenară A C.C. Al P.M.R. Din 26—28 Noiembrie 1958. În *Arhitectura R.P.R.* 10-11(53-54): 6-7.
6. *** (1967). Premiile Uniunii Arhitecților pe 1966. În *Arhitectura* 2(105): 18-35.
7. *** (1968). Un nou program pentru construcția de locuințe. În *Arhitectura* 4(113): 2-3.
8. *** (1970). Plan de acțiuni pentru aplicarea indicațiilor cu privire la activitatea arhitectural-urbanistică din județe. În *Arhitectura* 2(122): 2-3.
9. *** (1973). Remodelare, restaurare, reconstrucție, renovare, restructurare (capitol). În *Arhitectura* 7(143): 4-19.
10. *** (1984). 1944-1984 - 40 de ani de mari împliniri arhitectural-urbanistice. În *Arhitectura* 4(209): 10.
11. BĂDESCU, N. (1954). Un deceniu de importante transformări în arhitectura din R.P.R. În *Arhitectura R.P.R.* 6-7: 1-12.
12. BĂDESCU, N. (1965). A doua conferință pe țară a Uniunii Arhitecților din R.P.R. Discuții (extrase). În *Arhitectura R.P.R.* 3(94): 41-42.
13. BERTUMÉ, Gabriela (1970). Aspecte ale cercetării științifice în sistematizare. În *Arhitectura* 1(122): 28-37.
14. BILCIURESCU, V., RĂU, R. (1960). Dezvoltarea orașului contemporan și problemele centrelor sale istorice. În *Arhitectura R.P.R.* 1(63): 54.
15. BUCHERU, G. (1969). Aspecte sociologice în abordarea diferențiată a temelor de locuințe. În *Arhitectura* 2(117): 5-6.
16. CAFFÉ, M. (1969). Aspecte de aplicare în proiectare a cercetării sociologice de arhitectură. În *Arhitectura* 2(117): 7.
17. CIOBOTARU, I. (1974). Intervenții în perimetre restructurabile ale orașelor din România. În *Arhitectura* 3(147): 31-33.
18. COLPACCI, F. (1982). Locuire și energie în perspectivă. În *Arhitectura* 2(195): 42-44.
19. CURINSCHI, Gh. (1976). Restaurarea urbanistică – geneza unei discipline de graniță între restaurarea monumentelor și sistematizare. În *Arhitectura* 4(161): 10-14
20. DABIJA, M. (1985). Umanismul ca modalitate de abordare a construcțiilor. În *Arhitectura* 2(213): 15.
21. DERER, P. (1973). Valențe sociale în organizarea ansamblurilor de locuit. În *Arhitectura* 1(140): 28-32.
22. DOICESCU, O. (1964). Cuvinte asupra arhitecturii românești în cei douăzeci de ani de la eliberare. În *Arhitectura R.P.R.* 4(89): 5.
23. DOICESCU, O. (1967). Probleme ale arhitecturii noastre actuale. În *Arhitectura* 2(105): 3-6.
24. DRĂGAN, R. (1989). Punct de plecare. În *Arhitectura* 5-6(240-241): 9-10.
25. EGON, C. (1971). Restructurarea zonelor urbane peste hotare. În *Arhitectura* 1(128) - Sinteze: 1-16.
26. ENACHE, M. (1972). Contribuții la definirea unei metodologii de dezvoltare urbană. În *Arhitectura* 3-4(136): 63-66.
27. ENESCU, I. (1985). Studiu privind conformarea clădirilor de locuit și rezolvarea funcțională a apartamentelor în țara noastră, comparativ cu cele din alte țări în vederea determinării căilor de îmbunătățire a confortului de locuire. În *Arhitectura* 6(217): 17-23.
28. ENESCU, M. (1988). Carta Atenei la o jumătate de secol. În *Arhitectura* 1(230): 31-33.
29. GHEORGHIU-DEJ, Gh. (1961). Discurs în cadrul adunării activului de partid din regiunea Iași. În *Arhitectura R.P.R.* 4(83): 56.
30. GHEORGHIU-DEJ, Gh. (1962). Din Raportul prezentat la Sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale din 27 aprilie a.c. În *Arhitectura R.P.R.* 2(75): 1.
31. GHERGHEL, R. M. (1971). Structura și organizarea zonelor rezidențiale. În *Arhitectura* 1(128): 29-35.
32. GUSTI, G. (1954). Locuința în clădiri cu puține caturi (Referat prezentat la Plenara A II-a A Uniunii Arhitecților). În *Arhitectura R.P.R.* 6-7: 17-35.
33. GUSTI, G. (1962). Influența noilor forme colective de viață asupra trăsăturilor orașului socialist. În *Arhitectura R.P.R.* 2(75): 2-5.
34. GUSTI, G. (1963). Unele probleme privind reconstrucția de tip nou a orașelor noastre, în etapa actuală. În *Arhitectura R.P.R.* 4(83): 2-5.
35. GUSTI, G. (1964a). Două decenii de sistematizare complexă și construcție socialistă a teritoriului. În *Arhitectura R.P.R.* 4(89): 26-39.
36. GUSTI, G. (1964b). Teme și sarcini fundamentale ale urbanismului nostru contemporan. În *Arhitectura R.P.R.* 6(91): 2-7.
37. GUSTI, G. (1968). Principii și tendințe în sistematizarea teritorială în România. În *Arhitectura* 4(113): 32-34.

38. GUSTI, G. (1969). Necesități obiective ale etapei actuale. În *Arhitectura* 2(117): 40-41.
39. GUSTI, G. (1970). Seminarul interregional O.N.U. privind sistematizarea pentru dezvoltarea urbană, regională și națională. În *Arhitectura* 1(122): 8-12.
40. HARDT, D. (1965). Căutări în direcția creșterii varietății și confortului locuințelor. În *Arhitectura* 5(96): 4-5.
41. HERȘCOVICI, S., LUPAN, M., BUCHERU, G. (1965). Anchetă privind comportarea în exploatare a unor tipuri de clădiri de locuit. În *Arhitectura* 1(92): 30-32.
42. HUDIȚĂ, H. (1966). Construcția și reconstrucția orașelor și noile ansambluri de locuit. În *Arhitectura* 1(98): 21-23.
43. IGNACE, Ș. (1967). Unele considerații asupra rezultatelor anchetei cu privire la condițiile de folosire a clădirilor de locuit. În *Arhitectura* 3(106): 32-37.
44. IONESCU, G. (1966). Să punem în valoare vechile ansambluri arhitecturale. În *Arhitectura* 1(98): 8-9.
45. IONESCU, G. (1972). Ansamblurile arhitecturale și centrele urbane istoricește constituite trebuie păstrate. În *Arhitectura* 3-4(136): 43-44.
46. IOTZU, A. (1966). Puncte de vedere asupra construcției ansamblului central din Piatra Neamț. În *Arhitectura* 1(98): 10-13.
47. JUSTER, W. (1965). Industrializarea construcțiilor de locuințe. În *Arhitectura* 5(96): 20-24.
48. LĂZĂRESCU, C. (1974). Valorificarea teritoriului urban. În *Arhitectura* 3(147): 17-22.
49. LĂZĂRESCU, C. (1976). Sistematizarea zonei de locuit – Proiectarea ansamblurilor de locuințe în perioada 1976-1980. În *Arhitectura* 3(160): 9-24.
50. LĂZĂRESCU, C. (1984). Patruzeci de ani de arhitectură românească. În *Arhitectura* 4(209): 10-14.
51. LOCAR, M. (1966). Evoluția construcției de locuințe în Republica Socialistă România. În *Arhitectura* 4(101).
52. LOCAR, M., EVOLCEANU, T. (1959). Reconstrucția socialistă a orașelor din Republica Populară Română. În *Arhitectura* 2(57): 5-7
53. LUPAN, M. (1967). O anchetă privind condițiile de folosire a locuinței urbane. În *Arhitectura* 3 (106): 20-31.
54. LUPAN, M. (1969). Condiții pentru dezvoltarea sociologiei locuinței și un mod sociologic de abordare a problemei specificului. În *Arhitectura* 2(117): 3-4.
55. LUPESCU, A. (1965). Tendințele actuale ale proiectării tip în condiții de industrializare și varietate a construcțiilor În *Arhitectura* 5(96): 2-3.
56. MAICU, H. (1966). Ansamblurile noi trebuie să respecte cadrul natural. În *Arhitectura* 1(98): 4-7.
57. MĂNCIULESCU, Ș. (1982). Locuire și energie azi. În *Arhitectura* 2(195): 40-41.
58. MICLESCU, S. (1982). Energii noi, vechi nostalgii. În *Arhitectura* 2(195): 37.
59. POPESCU-CRIVEANU, Ș., STĂNESCU, P., GUARNERI, D. (1972). Studiul Urbanistic al centrului orașului. În *Arhitectura* 3-4(136): 35-36.
60. SANDU, A. (1973). Pentru o înțelegere complexă, științifică a restructurării urbane. În *Arhitectura* 7(143): 4-9.
61. SEBESTYÉN, G. (1973). Note preliminare despre remodelarea urbană și eficiența ei în condițiile țării noastre. În *Arhitectura* 7(143): 14-15.
62. SEBESTYÉN, Gh. (1969). Probleme de sociologia locuinței. În *Arhitectura* 2(117): 2.
63. SEBESTYÉN, Gh. (1985). A doua criză a arhitecturii și perspectivele profesiei. În *Arhitectura* 5(216): 34-35.
64. STAADECKER, L.T. (1972). Premisele ecologice pentru o strategie de dezvoltare urbană. În *Arhitectura* 3-4(136): 59-61.
65. STAADECKER, L.T. (1974). Calitatea mediului construit. În *Arhitectura* 3(147): 22-25.
66. STĂNESCU, T. (1967). Remodelarea contemporană a orașelor din țara noastră. În *Arhitectura* 3(106): 7.
67. SZIGETI, E. (1963). Cu privire la particularitățile specifice ale orașelor. În *Arhitectura R.P.R.* 4(83): 56-57.
68. TURICU, R., SAVOPOL, G. (1985). Preocupări în domeniul îmbunătățirii protecției termice la clădirile de locuit. În *Arhitectura* 2(213): 26-27.
69. VERNESCU, D. (1972). Orașele viitorului și viitorul orașelor; opinii. În *Arhitectura* 3-4(136): 61-63.

ARTICLES FROM ARHITECTURA AND ARHITECTURA R.P.R. MAGAZINE. (TÂRGU MUREȘ)

1. *** (1958). A 14-a aniversare a eliberării patriei noastre - Să îmbunătățim munca arhitecților în toate regiunile țării. În *Arhitectura R.P.R.* 8-9(51-52): 2-5.
2. *** (1969). 25 de ani de arhitectură în slujba societății. În *Arhitectura* 4(119): 2-5.
3. *** (1970). Angajamente ale arhitecților din cercurile U.A. pentru înlăturarea urmărilor calamităților naturale. În *Arhitectura* 3(124): 4-5, p. 4.
4. *** (1970). Obiectivul Nr. 1: Refacerea regiunilor calamitate – Arhitecții își aduc aportul neprecupețit la acțiunea de refacere a orașelor și satelor lovite de inundații. În *Arhitectura* 3(124): 2-3.
5. *** (1971). Cuvântarea Tovarășului Nicolae Ceaușescu la cea de-a III-a Conferință a Uniunii Arhitecților din Republica Socialistă România 4-5 martie 1971, În *Arhitectura R.P.R.* 2(129): 3-8.
6. *** (1971). Din cuvântul participanților la discuții 22-37. În capitolul A III-a Conferință a Uniunii Arhitecților din Republica Socialistă România – 4-5 martie 1971. În Revista *Arhitectura* 2(129): 22-37.
7. *** (1973). Secțiuni refozabile pentru locuințe elaborate de I.P.J. Th. Mureș. În *Arhitectura* 2(141): 20-21.
8. *** (1974). Teatrul de stat din Tg. Mureș - Convorbire cu arhitectul Constantin Săvescu despre Teatrul de stat din Tg. Mureș. În *Arhitectura* 1(146): 30-39.
9. BĂDULESCU, P., DERER, P., MITREA, V. (et. al.)(1987). Complexul galeriilor comerciale și locuințelor din centru civic II, Ploiești – Opinii pe marginea noilor Galerii Comerciale din Ploiești. În *Arhitectura* 5(228): 18-28.
10. BIRO, G. (1963). Complex Comercial pe str. Libertății. În *Arhitectura R.P.R.* 6(85): 46-47.
11. BIRO, G. (1964). Ansamblu studențesc la Tg. Mureș. În *Arhitectura R.P.R.* 1(86): 30.
12. BIRO, G., DAMIAN, M. (1963). Sala «STUDIO» a Institutului de Teatru din Târgu Mureș. În *** Premiile Uniunii Arhitecților din R.P.R. în arhitectură pe anul 1962. În *Arhitectura R.P.R.* 3(82): 10-32, p. 32.

13. BLAJOVICI, P. (1971). Unele probleme actuale ale arhitecturii și Urbanismului din țara noastră (conferință U.A. 1970). În *Arhitectura R.P.R.* 1(128): 2.
14. CAFFÉ, M. (1963). Unele probleme ale proiectării de arhitectură și urbanism în regiunea Mureș Autonomă Maghiară. În *Arhitectura R.P.R.* 5(84): 18-20.
15. CIOBOTARU, I. (1974). Intervenții în perimetre restructurabile ale orașelor din România. În *Arhitectura* 3(147): 31-33.
16. CURINSCHI, Gh. (1975). Raportul între vechi și nou, tema majoră a arhitecturii contemporane. Repere pentru o disciplină a restaurării urbanistice. În *Arhitectura* 4 (155): 18-23.
17. DAMIAN, A. (1974). Teatrele din Craiova și Tg. Mureș. În *Arhitectura* 1(146): 13-15.
18. DAMIAN, M. (1961). Cinematograf cu 800 de locuri și bloc de locuințe la Tg. Mureș. În *Arhitectura R.P.R.* 1(68): 42-43.
19. DAMIAN, M. (1963). Sistemizarea părții centrale a orașului Tg. Mureș. În *Arhitectura R.P.R.* 5(84): 25-27.
20. DERER, P. (1982). Luări de cuvânt la plenara U.A. – Calitatea locuinței. În *Arhitectura* 2 (195): 31.
21. FLORIAN, A. (1963). Elemente de dotare a spațiilor de joc pentru copii în ansamblurile de locuințe. În *Arhitectura R.P.R.* 4(83): 40-45.
22. GĂLEȘANU, I., SCHECHNER, A., RULEA, C. (1958). Școala profesională «SIMO GEZA» din Tîrgu-Mureș. În *Arhitectura R.P.R.* 4(47): 5-7.
23. GHELMAN, R. (1966). Reflecții pe marginea unui nou ansamblu de locuințe: cartierul Jiului București. În *Arhitectura* – 2-3(99-100): 34.
24. GRIGORCEA, N. (1958). Construcții noi în Regiunea Autonomă Maghiară. În *Arhitectura R.P.R.* 1-2(44-45): 33-34.
25. GUSTI, G. (1961). Expoziția „Arhitectura în R.P.R.”, mai-iulie 1961. În *Arhitectura R.P.R.* 3(70): 2-29.
26. GUSTI, G., HUSSAR, G. (1963). Un ansamblu arhitectural contemporan în vechea capitală a Moldovei. În *Arhitectura R.P.R.* 4(83): 18-19.
27. GYENES, T. (1973). Restaurant cu specific într-o clădire cu uzură avansată. În *Arhitectura* 2(141): 19.
28. HORODINCĂ, R. (1983). Determinarea criteriilor și parametrilor de analiză a detaliilor de sistemizare pentru ansamblurile de locuințe – metodologie pentru un demers multicriterial. În *Arhitectura* 1(200): 34-35.
29. KOSZTA, A. (1973). În cartierul «Dîmbu Pietros» va locui un sfert din populația orașului Tg. Mureș. În *Arhitectura* 2(141): 15-16.
30. LAURIAN, R. (1959). Pregătirea cadrelor de specialiști în urbanism. În *Arhitectura R.P.R.* 2(57): 47-49.
31. LĂCĂTUȘU, I. D. (1982). Tipizarea-industrializarea locuințelor mureșene. În *Arhitectura* 2(195): 21.
32. LĂZĂRESCU, C. (1972). Învățămîntul de arhitectură în 1972. Unele propuneri de perspectivă. În *Arhitectura* 5(138): 3-13.
33. LĂZĂRESCU, C. (1982). Calitatea locuinței; Un domeniu prioritar al muncii noastre – locuința. În *Arhitectura* 2(195): 11-13.
34. LĂZĂRESCU, C., BILCIURESCU, V., LATIȘ, E., VARNAY, A. (1966). Sistemizarea zonelor centrale din orașele Pitești, Brașov, Sibiu, Sebeș-Alba, Tîrgoviște, Suceava și Tg. Mureș. În *Arhitectura* 6(103): 46-68.
35. LUPU, M. (1974). O lucrare mai puțin cunoscută a arhitecților Creangă. În *Arhitectura* 2(147): 60-61.
36. MACHEDON, E. (1977). Spitalul clinic 1200 paturi cu policlinică Tg. Mureș. În *Arhitectura* 2-3(165-166): 35-36.
37. MAHU, A. (1985). Visurile arhitectului trebuie să se bazeze pe realitate, interviu cu aur. Alexandru Pușcaș: În *Arhitectura* 3(214): 28-35.
38. MAHU, A. (1989). Convorbire cu arhitectul Horia Hudiță. În *Arhitectura* 1(236): 33-41.
39. NICULIU, C. (1981). Aspecte actuale în calitatea locuinței. În *Arhitectura* 6(193): 17.
40. NITS, I. (1973). Unele observații după o primă etapă a campaniei de sistemizări rurale. În *Arhitectura* 2(141): 16-17.
41. NITS, T. (1969). Industrializarea construcțiilor implică un nou sistem de gîndire în proiectare și execuție. În *Arhitectura* 6(121): 39-40.
42. POPESCU, L. (1973). Economic prin eliminarea spațiilor inutile: Hotel GRAND - TÎRGU-MUREȘ. În *Arhitectura* 5(144): 30-32.
43. PUȘCAȘ, A. (1973). Complex hotelier-balnear în stațiunea Sovata. În *Arhitectura* 2(141): 17-18.
44. RADÓ, C. (1963). Aspecte ale activității de proiectare în regiune. În *Arhitectura R.P.R.* 5(84): 21-23.
45. RADÓ, C. (1973). Jaloanele proiectării în I.P.J. Mureș. În *Arhitectura* 2(141): 13-15.
46. SANDU, A. (1976). Unele implicații ale determinării specificului culturii în aprecierea fenomenului de arhitectură și urbanism. În *Arhitectura* 4(161): 14-19.
47. SANDU, A. M. (1975). Diferențierea spațială și particularizarea spațiului urban – manifestare dialectică a formei urbane. În *Arhitectura* 4(155): 12-18.
48. SANDU, A. M. (1978). Nevoia de continuitate în construcția urbană (observații privind preocupări actuale de modernizarea orașelor românești). În *Arhitectura* 4(173): 37-49.
49. SĂVESCU, C. (1970). Proiect pentru Teatrul de Stat din Târgu Mureș. În *Arhitectura* 1(122): 46-51.
50. SĂVESCU, C., POLIZU, M. (1975). Magazinul Universal Luxor. În *Arhitectura* 5(156): 30-34.
51. SEBESTYÉN, Gh. (1978). Cu privire la crearea unei arhitecturi specifice a cartierelor noastre de locuit. În *Arhitectura* 3(172): 46-48.
52. SEBÉSTYEN, V. (1962). Proiectarea microraioanelor. *Arhitectura R.P.R.* 2(75): 11-15.
53. SIGHETI, E. (1969). Ridicarea unor centre rurale la nivelul orașelor. În *Arhitectura* 2(117): 33-34, p. 34.
54. SZIGETI, E. (1976). Arhitectul COLOMAN RADO (1914-1976). În *Arhitectura* 5(162): 8.
55. SZILVESTER, A. (1978). Sală de sport Tîrgu-Mureș. Patinoar artificial descoperit la Tîrgu-Mureș. Grup de săli pentru atletică grea la Tîrgu-Mureș. În *Arhitectura* 1-2(170-171): 34-40.
56. ȘT.R.I. (1988). Perfecționarea procesului de învățămînt superior de arhitectură. În *Arhitectura* 4(233): 6-7.
57. THURMAN, Z. (1982). Balconul și loggia în cosntrucțiile noi de locuit. În *Arhitectura* 2(195): 24-25.
58. UNGUREANU, S. (1961). Lucrările valoroase de arhitectură premiate în anul 1960. În *Arhitectura R.P.R.* 1(68): 17-21.
59. VARNAI, A. (1963). Probleme ridicate de construcția noilor ansambluri de locuit în orașul Tg. Mureș. În *Arhitectura R.P.R.* 5(84): 28-35.
60. VERNESCU, D. (1966). Centrul să cuprindă în primul rînd dotări. În *Arhitectura* 6(103): 70-68.

ARTICLES

1. *** (1950). Elkészült a marosvásárhely „Lázár Odön” kultúrpark [Parcul cultural Marosvásárhely „Lázár Odön” a fost finalizat]. În *Művelődési útmutató: a kultúrotthonok számára [Ghid cultural: pentru centre culturale]*, septembrie 1950: 28-29. Versiune digitală a Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga”, Cluj-Napoca.
<http://dspace.bcuccluj.ro/handle/123456789/134545>
2. *** (2008). Intervenții mici cu rezultate mari. Blocuri și mănăstire: 2 proiecte de arhitectură selecționate pentru DIPLOMA 2018.
<https://e-zeppelin.ro/interventii-mici-cu-rezultate-mari-blocuri-si-manastire-2-proiecte-de-arhitectura-selectionate-pentru-diploma-2018/>
3. *** (2015). Istoriké Marija Drémaité: modernistinės architektūros beda yra ta, kad ji „negražiai sensta” [*Istorical Marija Drémaité: problema arhitektūrii moderniste este că „îmbătrânește urât”*].
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/istorija/istorike-marija-dremaite-modernistines-architekturos-beda-yra-ta-kad-ji-negraziai-sensta-582-495839>
4. *** (2021). Extensive investments have further refined Lasnamäe’s image as a first-class residential and commercial area.
<https://favorte.ee/en/news/extensive-investments-have-further-refined-lasnamaes-image-as-a-first-class-residential-and-commerical-area>
5. *** (2022). Investigație despre izolarea termică a blocului din Târgu Mureș afectat de furtună. În *ZideZi*, 27 aprilie 2022, Secțiunea Administrație.
<https://www.zi-de-zi.ro/2022/04/27/foto-investigatie-despre-izolarea-termica-a-blocului-din-targu-mures-afectat-de-furtuna/>
6. *** (2022). Integrating the microrayon. Tallinn Art Hall Lasnamäe pavilion.
<https://www.fold.lv/en/2022/12/integrating-the-microrayon-tallinn-art-hall-lasnamae-pavilion/>
7. ARA-KOVÁCS, A. (1983). Dr. Emil Dandea - Erdély sérelmei és a kisebbségi kérdés [Dr. EMIL DANDEA: Nemulțumirile Ardealului și Chestiunea minoritară]. În *ELLENPONTOK folyóirat* [Revista ELLENPONTOK]: 9-16.
https://adatbank.ro/html/alcim_pdf1625.pdf
8. AXINTE, A., BORCAN, C. (2015). Strategii de activare a cartierelor. În TÎRCĂ, M., AXINTE, A., BORCA, C. (editori) (2015). *Spații Urbane în Acțiune - Activare comunitară în cartierele de blocuri din București / Urban Spaces in Action – Community activation in Bucharest’s socialist neighbourhoods*. București, tranzit.ro: 89-99. <http://asociatia-komunitas.ro/pdf/SUA-FINAL-small-rez.pdf>
9. BARNFIELD, A., PLYUSHEVA, A. (2016). Cycling in the post-socialist city: On travelling by bicycle in Sofia, Bulgaria. În *Urban Studies*, 53(9), 1822–1835.
<https://doi.org/10.1177/0042098015586536>
10. BENKŐ, M. (2015). Budapest’s large prefabricated housing estates: urban values of yesterday, today and tomorrow [Marile ansambluri de locuințe prefabricate din Budapesta: valorile urbane de ieri, de azi și de mâine]. În *Hungarian Studies* 29(1-2):21-36.
<http://dx.doi.org/10.1556/044.2015.29.1-2.2>
11. BENKŐ, M., BALLA, R., HORY, G. (2018). Participatory place-making in the renewal of post-Communist large prefabricated housing estate: Újpalota case study, Budapest. În *Journal of Place Management and Development*, Vol. 11 No. 2, pp. 223-241.
<https://doi.org/10.1108/JPM-06-2017-0050>
12. BENKŐ, M., EGEDY, T. (2020). Middle Class Mass Housing in Hungary – Where next housing estates?. Prezentare în cadrul MCMH-EU Working Seminar, WG1, COST Action 18137.
https://mcmh.eu/wp-content/uploads/2020/04/mcmh_hungary_web.pdf
13. BIAŁAS, K. (2022). Metamorphosis of Ordinary Blocks of Flats in Gdynia. They are Like White Pearls. În *WhiteMAD magazine*, 12 aprilie 2022.
<https://www.whitemad.pl/metamorfoza-zwyklych-blokow-w-gdyni-sa-jak-biale-perly/>
14. BUNIO-MROCZEK, P. (2017) Gentrification, revitalization and children raising. Family gentrifiers in a post-socialist city. În *Przeгляд Socjologii Jakościowej* [Revista de Sociologie Calitativă], 13(4), 70–91.
<http://dx.doi.org/10.18778/1733-8069.13.4.05>
15. CACIUC, C. (2015). Editorial: Oportunități urbane postcritice. În *Zeppelin* #140.
<https://e-zeppelin.ro/editorial-oportunitati-urbane-postcritice/>
16. CARPENTER, J. (2006). Addressing Europe’s Urban Challenges: Lessons from the EU URBAN Community Initiative [Abordarea provocărilor urbane ale Europei: lecții din inițiativa comunitară URBAN a UE]. În *Urban Studies*, Vol. 43, No. 12: 2145-2162.
<http://www.jstor.org/stable/43198327>
17. CAZACU, S. (2011). Termopane rid în soare. În *Dilema Veche*, nr. 368, 3 - 9 martie 2011.
<https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/termopane-rid-in-soare-607094.html>
18. CEAUȘESCU, N. (1971). Cuvântarea Tovarășului Nicolae Ceaușescu (Lucrările celei de-a III-a Conferințe a Uniunii Arhitecților din Republica Socialistă România 4-5 martie 1971). În *Știința tineretului*, anul XXVII, Seria II, Nr. 6778, vineri, 5 martie: 1-3.
19. CERNIC MALI, B. (2005). Large Housing Estates in Ljubljana and Koper, Slovenia. În *RESTATE* (Restructuring Large-scale Housing Estates in European Cities: Good Practices and New Visions for Sustainable Neighbourhoods and Cities. Utrecht: Faculty of Geosciences.
<http://restate.geo.uu.nl/results/Report4/4gslovenia.pdf>
20. CHELCEA, L. (2006) Marginal Groups in Central Places: Gentrification, Property Rights and Post-Socialist Primitive Accumulation (Bucharest, Romania). În ENYEDI, G. AND KOVÁCS Z. (editori) (2006). *Social Changes and Social Sustainability in Historical Urban Centres: The Case of Central Europe*. Pecs: Centre for Regional Studies of Hungarian Academy of Science: 107–126.
21. CHEN, Y., SONG, Y., BOWKER, S., & HAMILTON, A. (2012). The SURegen Workbench: A Web-Based Collaborative Regeneration Tool. În *International Journal of E-Planning Research (IJEPR)*, 1(2), 44-64.
<http://doi.org/10.4018/ijepr.2012040103>
22. COSTEA, S. (2004). Din istoria Tîrgu-Mureșului: aspecte ale evoluției sale politico-sociale, demografice și economice în perioada 1944-1989. În *** (2004). *Anuarul Arhivelor Mureșene*, volum III: 255-271.
23. CUC, R. (2023). The in-between space. Romanian mass housing public space as a playground in the collective memory [Spațiul interstitial. Spațiul public al locuințelor de masă din România ca loc de joacă în memoria colectivă]. În *DoCoMoMo*, Journal 68 - 2023/1, print ISSN: 1380-3204: 56-64.

24. CURINSCHI-VORONA, Gh. (1979). Arhitectura contemporană în contextul istoric urban. În *Revista muzeelor și monumentelor – Monumente istorice și de artă*, nr. 2: 37-49.
<https://biblioteca-digitala.ro/?articol=57437-arhitectura-contemporana-in-context-istoric-urban--revista-muzeelor-si-monumentelor-monumente-istorice-si-de-arta-rmm-mia--2-anul-xlvi-1979>
25. DEAKI, L. (coresp.) (1965). Candițații F.D.P. la sfat cu alegătorii – Tg. Mureș, Înnoiri. În *Scînteia*, anul XXXIV, Nr. 6529, Sîmbătă, 13 februarie 1965.
26. DINICĂ, I. (2023). Reamenajarea unei centrale termice abandonate din Brașov, autorizată. În *BizBrașov*.
<https://www.bizbrasov.ro/2023/03/15/reamenajare-centrala-termica-abandonata-brasov-investitie/>
27. Direcția Județeană de statistică Mureș (DJS), Recensământul Populației din 21 februarie 1956, pp. 222-223; Direcția Județeană de statistică Mureș (DJS), Populația la Recensământul populației din 7 ianuarie 1992, dosar 224, voi. IV, p. 446.
28. DOBREI, F. (2020). Historical and Ecclesiastical Realities in the Southwest of Transylvania during the Principality (1541-1688) [Realități istorice și ecleziastice în sud-vestul Transilvaniei în timpul Principatului (1541-1688)]. În *Teologia Journal*, nr. 82: 102-118.
29. DONZELOT, J. (editor) (2015). *A quoi sert la renovation urbaine? [Pentru ce este renovarea urbană?]*.
<https://doi.org/10.4000/lectures.7615>
30. DRÉMAITÉ, M. (2019). The Exceptional Design of Large Housing Estates in the Baltic Countries [Proiectarea excepțională a ansamblurilor de locuințe mari din Țările Baltice]. În BALDWIN, D., TAMMARU, T (2019) (editori). *Housing Estates in the Baltic [Locuințe din zona baltică]*. *The Urban Book Series*. Springer, Cham: 71-92.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-23392-1_4
31. DUDEK-MAŃKOWSKA, S. AND IWAŃCZAK, B. (2018) Does gentrification of the Praga Północ district in Warsaw really exist?. În *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, nr. 39: 21-30.
<https://apcz.umk.pl/BGSS/article/view/bog-2018-0002/14279>
32. European Commission. *EU Cohesion Policy UE 2021-2027. Themes - Sustainable urban development*.
https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/themes/urban-development_en
33. FLORENTIN, D. (2010). The “Perforated City:” Leipzig’s Model of Urban Shrinkage Management. În *Berkeley Planning Journal*, 23 (1): 83-101.
<https://hal.science/hal-01265930>
34. GHENCIULESCU, Ș. (2015). La bloc. Ce fel de bloc? Ce mai e pe la bloc? / In the apartment block. But what kind of apartment block? What’s new in the apartment block?. În ȚIRCĂ, M., AXINTE, A., BORCA, C. (editori) (2015). *Spații Urbane în Acțiune - Activare comunitară în cartierele de blocuri din București / Urban Spaces in Action – Community activation in Bucharest’s socialist neighbourhoods*. București, tranzit.ro: 9-17.
<http://asociatia-komunitas.ro/pdf/SUA-FINAL-small-rez.pdf>
35. GLIGA, L. (2014). DoR de Cluj: Încercările activistului comunitar - Un grup de tineri cultivă drag pentru cel mai fain spațiu verde din Mănăștur: spațiul comunitar La Terenuri. În *DoR* nr. 17/2014.
<https://www.dor.ro/dor-de-cluj-la-terenuri/>
36. GOLUBCHIKOV, O., BADIYINA, A. (2006). Conquering the inner-city: Urban redevelopment and gentrification in Moscow. În TSENKOVA, S., NEDOVIĆ-BUDIĆ, Z. (editori) (2006). *The Urban Mosaic of Post-Socialist Europe: Space, Institutions and Policy*. Heidelberg: Physica-Verlag: 195–212.
37. GÓRCZYŃSKA, M. (2017). Gentrifiers in the post-socialist city? A critical reflection on the dynamics of middle-and upper-class professional groups in Warsaw. În *Environment and Planning A: Economy and Space*, 49(5): 1099–1121.
<https://doi.org/10.1177/0308518X16688218>
38. GRECEANU, E. (1990). Puncte de vedere asupra noțiunii de valorificare a monumentelor și ansamblurilor istorice. În *Revista Monumentelor Istorice*, anul LIX, nr. 1, Secțiunea Studii și Cercetări: 52-61.
<http://revistamonumenteloristorice.ro/?articol=56695-puncte-de-vedere-asupra-notiunii-de-valorificare-a-monumentelor-si-ansamblurilor-istorice>
39. GRECEANU, E. (1995). Reluarea activității de protecție a monumentelor istorice din România după desființarea în 1948 a Comisiunii Monumentelor Istorice. În *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice (BCMI)*, VI; nr. în TOM: 1-2; anul 1995; Serie Nouă: 87-90.
<https://biblioteca-digitala.ro/?articol=100214-reluarea-activitatii-de-protectie-a-monumentelor-istorice-din-romania-dupa-desfiintarea-in-1948-a-comisiunii-monumentelor-istorice--buletinul-comisiunii-monumentelor-istorice--1-2-vi-1995>
40. HARVEY, D. (2008). The right to the city. În *New Left Review*, nr. 53, Sept./Oct. 2008: 23-39.
<https://newleftreview.org/issues/ii53/articles/david-harvey-the-right-to-the-city>
41. HASNAȘ, D. GHENCIULESCU, Ș. (2020, 2022). *Uranus Now. Urban and community projects*.
<https://uranusacum.ro/>
42. HAUSNER, V. A. (1993). The future of urban development. În *Royal Society of Arts Journal*, 141(5441), 523–533.
43. HIRT, S. (2013). Whatever happened to the (post)socialist city?. În *Cities*, nr. 32 (Supliment 1): S29–S38.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2013.04.010>
44. HLAVÁČEK, P., RAŠKA, P., BALEJ, M. (2016). Regeneration Projects in Central and Eastern European Post-Communist Cities: Current Trends and Community Needs [Proiecte de regenerare în orașele post-comuniste din Europa Centrală și de Est: tendințe actuale și nevoi ale comunității]. În *Habitat International*, vol. 56: 31–41.
<https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2016.04.001>
45. HOLM, A., MARCIŃCZAK, S., OGRODOWCZYK, A. (2015). New-Build Gentrification in the Post-Socialist City: Łódź and Leipzig Two Decades after Socialism [Gentrificare nouă în orașul post-socialist: Łódź și Leipzig la două decenii după socialism]. În *Geografie* vol. 120 (2): 164–187.
<https://doi.org/10.37040/geografie2015120020164>
46. IDCZAK, P., MUSIAŁKOWSKA, I. (2021). Urban Regeneration as a Specific Type of Public Policy Response to Urban Decline. The Case of Poland. În *Open Political Science*, vol. 4, nr. 1: pp. 204-218.
<https://doi.org/10.1515/openps-2021-0019>
47. IONESCU, F. (2023). 75 de ani de la înființarea Facultății de Farmacie a UMFST Târgu Mureș. În *Viața Medicală*, 3 iulie 2023.
<https://www.viata-medicala.ro/75-de-ani-de-la-infiintarea-facultatii-de-farmacie-a-umfst-targu-mures-32986>

48. INIZAN, G., COUDROY DE LILLE, L. (2019). The Last of the Soviets' Home: Urban Demolition in Moscow. În *Geographia Polonica* Vol. 92, nr. 1: 37–56.
<https://rcin.org.pl/igipz/publication/91101>
49. IZSÁK, S. (1958). Învăță cu drag limba română. În *Steaua roșie*, anul VII, nr. 653, 22 noiembrie 1958.
50. JAKÓBCZYK-GRYSZKIEWICZ, J., SZTYBEL-BOBEREK, M., WOLANIUK, A. (2017). Post-Socialist gentrification processes in Polish cities. În *European Spatial Research and Policy*, 24(2): 145–166.
<https://doi.org/10.1515/esrp-2017-0014>
51. KERESZTÉLY, K. (2016a). A 'bulldozer-shaped urban regeneration' - Corvin Promenade in Budapest. În *Dosarul Urban Renewal in East-Central Europe*, 8 Case Studies.
https://www.citego.org/bdf_fiche-document-554_en.html
52. KERESZTÉLY, K. (2016b). Delayed Processes and Specific Challenges: Urban Renewal in East-Central European cities [Procese întârziate și provocări specifice: Reînnoirea urbană în orașele din Europa Centrală de Est]. În *Dosarul Urban Renewal in East-Central Europe*.
https://www.citego.org/bdf_fiche-document-533_fr.html
53. KERESZTÉLY, K. (2017). From social urban renewal to discrimination - Magdolna neighbourhood programme in Budapest. În *Dosarul Urban Renewal in East-Central Europe*, 8 Case Studies.
http://www.citego.org/bdf_fiche-document-555_en.html
54. KERESZTÉLY, K., FAYMAN, S., TOMAY, K. (et. al.) (2008). Urban renewal in Budapest - synthesis of the report for ANAH-CDC, 2008. În KERESZTÉLY, K., FAYMAN, S. (editori) (2008). Urban regeneration policies in Central and Eastern Europe - Budapest case study. Summary of the Final Report on Budapest, Hungary: 13-16.
<http://dx.doi.org/10.13140/2.1.2135.3760>
55. KERESZTÉLY, K., SCOTT, J.W. (2012). Urban Regeneration in the Post-Socialist Context: Budapest and the Search for a Social Dimension. În *European Planning Studies*, 20:7, 1111-1134.
<https://doi.org/10.1080/09654313.2012.674346>
56. KOVÁCS, Z. (1998). Ghettoization or gentrification? Post-socialist scenarios for Budapest. În *Netherlands Journal of Housing and the Built Environment*, 13 (1): 63-81.
<https://link.springer.com/article/10.1007/BF02496934>
57. KOVÁCS, Z., WIESSNER, R. AND ZISCHNER, R. (2013). Urban renewal in the inner city of Budapest: Gentrification from a post-socialist perspective. În *Urban Studies*, 50 (1): 22-38.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0042098012453856>
58. KRAKÓW HERITAGE TEAM (2023). *Nowa Huta. Lesson Of The 'Short Century' [Nowa Huta. Lecția „secolului scurt”]*.
<https://krakowheritage.com/en/material-heritage/in-space/nowa-huta-lesson-of-the-short-century/>
59. KRASSIMIRA, P-S., MERZ, C., HÜGLEM A. (2011). New post-socialist city: Competitive and Attractive (ReNewTown).
https://www.itas.kit.edu/english/projects_pask11_reneto.php
60. KRONENBERG, J. (et. al.) (2020). Environmental justice in the context of urban green space availability, accessibility, and attractiveness in postsocialist cities [Justiția de mediu în contextul disponibilității, accesibilității și atractivității spațiului verde urban în orașele postsocialiste]. În *Cities*, Vol. 106, 102862.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102862>
61. KUBEŠ, J., & KOVÁCS, Z. (2020). The kaleidoscope of gentrification in post-socialist cities [Caleidoscopul gentrificării în orașele post-socialiste]. În *Urban Studies*, 57(13), 2591–2611.
<https://doi.org/10.1177/0042098019889257>
62. LAZIĆ, M., CVEJIĆ, S. (2007). Class and Values in Postsocialist Transformation in Serbia. În *International Journal of Sociology*, 37(3): 54-74.
<https://doi.org/10.2753/IJS0020-7659370303>
63. LUHN, A. (2017). Moscow's Big Move: Is This the Biggest Urban Demolition Project Ever? În *The Guardian*.
<https://www.theguardian.com/cities/2017/mar/31/moscow-biggest-urban-demolition-project-khrushchevka-flats>
64. MACIUIKA, J. V. (2001). Baltic Shores, Western Winds: Lithuanian Architects and the Subversion of the Soviet Norm. În *Centropa: A Journal of Central European Architecture and the Related Arts* Vol. 1, Nr. 2 (May 2001): 108-116.
65. MASIEREK, E. (2021). Urban regeneration programming in Poland in the years 2014–2020. În *European Spatial Research and Policy*, 28(1): 223–245.
<https://doi.org/10.18778/1231-1952.28.1.12>
66. MĂRGINEAN, E. (2014). Centralele termice de cartier devin locuințe sociale?. În *Punctul.ro*.
<https://www.punctul.ro/centralele-termice-de-cartier-devin-locuinte-sociale/>
67. MIHĂILESCU, V. (2018). Faceți loc!. În *Mnemonics, o viziune ludică asupra libertății*. În *Arhitectura* 2-3(674-675): 24-37.
68. Ministères chargés de la Reconstruction, de l'Urbanisme, de la Construction et de l'Équipement; direction de la construction [Ministerele de Reconstrucție, Urbanism, Construcții și Utilaje; departamentul construcțiilor] (1945-1973). Archives sur l'organisation et le fonctionnement du Fonds National pour l'Amélioration de l'Habitat (F.N.A.H.) [Arhive privind organizarea și funcționarea Fondului Național pentru Îmbunătățirea Habitatului]. În *Arhivele Naționale ale Franței* (versiune digitală, 2011). Referință dosar 19771123 (19771123/1-19771123/130).
https://www.siv.archives-nationales.culture.gouv.fr/siv/IR/Fran_IR_017329
69. MORARU, C. (2020). Prefață. În *Arhivele Naționale ale României, Serviciul Arhivele Naționale istorice Centrale, Biroul Arhive Economice. FOND COMITETUL PENTRU PROBLEMELE CONSILIILOR POPULARE – DIRECȚIA DE SISTEMATIZARE, PROIECTARE ȘI CONSTRUCȚII 1972 – 1976, VOL. I, Inventar: I-XIII*.
<https://arhivelenationale.ro/site/download/inventare/Comitetul-pentru-Problemele-Consiliilor-Populare-Directia-de-Sistematizare-Proiectare-si-Constructii-vol.-I-1972-1976-Inv-3516.pdf>
70. Mos.ru. (2017). Sergey Sobyanin Discussed the Renovation Program at the Extended Session of the Council of the State Duma [Sergey Sobyanin Obsudil Programmu Renovatsii Zhilya Na Rasshirenonn Zasedanii Soveta Gosudarstvennoy Dumy].
<https://www.mos.ru/mayor/themes/153299/3914050/>

71. MUMFORD, E. (2009). CIAM and the Communist Bloc [CIAM și Blocul Comunist], 1928–59. În *The Journal of Architecture*, 14:2: 237-254;
<https://doi.org/10.1080/13602360802704810>
72. MUMFORD, E. (2019). CIAM and Its Outcomes [CIAM și rezultatele sale]. În *Urban Planning*, 4(3): 291-298.
<https://doi.org/10.17645/up.v4i3.2383>
73. MUSTERD, S., OSTENDORF, W. (2008). Integrated urban renewal in The Netherlands: a critical appraisal. În *Urban Research & Practice*, 1:1, 78-92.
<https://doi.org/10.1080/17535060701795389>
74. NEDUČIN, D., KRKLJEŠ, M., PEROVIĆ, S.K. (2021). Demolition-Based Urban Regeneration from a Post-Socialist Perspective: Case Study of a Neighborhood in Novi Sad, Serbia [Regenerarea urbană bazată pe demolări dintr-o perspectivă post-socialistă: studiu de caz al unui cartier din Novi Sad, Serbia]. În *Sustainability* 13(18), 10430.
<https://doi.org/10.3390/su131810430>
75. NEDUČIN, D., ŠKORIĆ, M., I KRKLJEŠ, M. (2019). Post-socialist Development and Rehabilitation of Large Housing Estates in Central and Eastern Europe: A Review. În *Tehnički vjesnik*, 26(6): 1853-1860, p. 1854.
<https://doi.org/10.17559/TV-20181015174733>
76. NEKROŠIUS, L. (2015). Partially realized modernist heritage of Vilnius [Moștenirea modernistă parțial realizată din Vilnius]. În SOŁTYSIK, M.J., HIRSCH, R. (editori) (2015). *20th Century Architecture until the 1960s and Its Preservation [Arhitectura secolului al XX-lea până în anii 1960 și conservarea acesteia]*. Gdynia: Gdynia City Hall: 143-148.
77. NIKOLIĆ, S. (2019). Pastelozza – refurbishing of the PPR heritage. În *Urban Development Issues*, vol. 63: 51–64.
<http://dx.doi.org/10.2478/udi-2019-0016>
78. OBARSKA, M. (2019). High-Rise Revitalised. În *Magazyn Miasta* 3/2019 (The future of sharing in Central European Cities).
<https://www.sharedcities.eu/wp-content/uploads/2019/09/Cities-Magazine-3.pdf>
79. PANAIT, L., MEDEȘAN, S. (2015). La Terenuri, Sațiu Comun în Mănăștur, Un laborator pentru urbanism participativ și implicare comunitară At the fields. Common Space in Mănăștur. A laboratory for participative urbanism and community involvement. În TÎRCĂ, M., AXINTE, A., BORCA, C. (editori) (2015). *Spații Urbane în Acțiune - Activare comunitară în cartierele de blocuri din București / Urban Spaces in Action – Community activation in Bucharest’s socialist neighbourhoods*. București, tranzit.ro: 206-213.
<http://asociatia-komunitas.ro/pdf/SUA-FINAL-small-rez.pdf>
80. PANĂ, V. (2012). Emil Dandea – proiecte culturale. Înființarea Muzeului de arheologie și etnografie din Târgu Mureș. În dr. Ioan LĂCĂTUȘU, I. (coord.) (2012). *Ioan Ranca la 80 de ani – Arhivist și istoric*. Sfântu-Gheorghe: Editura Eurocarpatica: 381–390.
https://adatbank.ro/html/alcim_pdf13539.pdf
81. PETROVICI, N. (2018). Playing around the block – the social forms taken by socialist urbanization. În CUC, R. (et.al.) (2018). *Mnemonics – collective memories define our territory*. București: VSP.
82. PIRRUS, J., LEETMAA, K. (2023). Public space as a medium for emerging governance networks in post-privatised large housing estates in Tartu and Vilnius. În *Journal of Housing and the Built Environment*, nr. 38: 17–37.
<https://doi.org/10.1007/s10901-021-09864-7>
83. PLEȘU, A. (2016). Prezumția de autenticitate. În *Dilema Veche*, nr. 646, 7-13 iulie 2016.
<https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/situatiunea/prezumtia-de-autenticitate-597664.html>
84. POPICA, O. D. (2019). Primii privatizați după 1989. Imagini inedite, câteva amintiri și o perspectivă personală despre antreprenariat, pentru cei care s-au născut acum 30 de ani. În StartupCafe.ro.
<https://www.startupcafe.ro/afaceri/antreprenariat-30-de-ani-1989-1990.htm>
85. PREAȘCĂ, D. (2017). Moscova stresată! Putin a ordonat demolarea tuturor blocurilor cu cinci etaje de tipul „hrușciovca”. În *Moldova.org*.
<https://www.moldova.org/moscova-stresata-putin-ordonat-demolarea-tuturor-blocurilor-cu-cinci-etaje-de-tipul-hrusciovca/>
86. PROTIĆ, I.B., PETAR MITKOVIĆ, P. ȘI VASILEVSKA, L. (2020). Toward Regeneration of Public Open Spaces within Large Housing Estates—A Case Study of Niš, Serbia [Către regenerarea spațiilor publice deschise din marile ansambluri de locuințe (socialiste) – Un studiu de caz din Niš, Serbia]. În *Sustainability* 12(24), 10256.
<https://doi.org/10.3390/su122410256>
87. PUGALIS, L., LIDDLE, J. (2013). Austerity era regeneration: Conceptual issues and practical challenges. În *Journal of Urban Regeneration and Renewal*, 6(4): 333-8.
88. PUȘCARIU, E. (1975). Considerații asupra conținutului dreptului de autor al arhitecților. În *Revista română de drept*, nr. 8: 70-72.
89. RADZEVICIENĖ, L. (2019). Architektūros istorikė Marija Drėmaitė: Žmonės atsikando gyvenimo užmiestyje, vėl grūdasi į mažus butus mieste [Istoric de arhitectură Marija Drėmaitė: Oamenii s-au săturat de viața în suburbii, se mută înapoi în apartamente mici din oraș]. În *Žurnalas Moteris*, nr. 03/2019.
<https://www.moteris.lt/lt/veidai/g-55429-architekturos-istorike-marija-dremaite-zmones-atsikando-gyvenimo-uzmiestyje-vel-grudasi-i-mazus-butus-mieste>
90. RĂUȚĂ, A. (2017). Fascinația centrului civic. Trei perspective actuale / The fascination of the civic centre. Three current perspectives. În ȘERBAN, A. (editor) (2017). *Uzina de fapte și alte povestiri (nemarturisite) / The factory of facts and other (unspoken)*. București: Asociația Pepluspatru: 6-31.
91. RUSECKAITĖ, I., GALAUNYTĖ, A., LIUTAURAS NEKROŠIUS, L. (2013). Architectural Excursion as a Tool: Modernist Vilnius Case [Excursia arhitecturală ca instrument: Cazul modernist Vilnius]. În *Architecture and Urban Planning Journal*, Vol. 7 (2013): 65-71.
<https://aup-journals.rtu.lt/article/view/aup.2013.008>
92. SÁNDOR, K., KELEMEN, Ó (1885). Az erdélyi törvényhatóságok jogszabályai / öszgyűjtötték, felvilágosító, összehasonlító és utaló jegyzetekkel [Legislația autorităților juridice din Transilvania / cules, cu note explicative, comparative și de referință]. În *** (1885-1904). *A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye [Culegere de legi ale autorităților juridice maghiare]*, nr. 1634: 83-88.
https://kt.lib.pte.hu/cgi-bin/kt.cgi?konyvtar/kt06112422/1_0_1_pg_iii.html
93. SAGAN, I., GRABKOWSKA, M. (2012). Urban Regeneration in Gdańsk, Poland: Local Regimes and Tensions between Top-Down Strategies and Endogenous Renewal. În *European Planning Studies*, vol. 20: 1135–1154.

- <http://doi.org/10.1080/09654313.2012.674347>
94. SCHNELLER, A., HENNIG, C. (2018). The Slovak Sustainable Energy Financing Facility (SlovSEFF) – Study. https://www.euki.de/wp-content/uploads/2019/09/20181205_SK_SlovSEFF_Study.pdf
 95. SIKORSKA, D. (et. al.) (2020). The role of informal green spaces in reducing inequalities in urban green space availability to children and seniors. În *Environmental Science & Policy*. 108(3). <http://dx.doi.org/10.1016/j.envsci.2020.03.007>
 96. SNOPEK, K. (2011). *Belyayevo Forever – Preservation of the Intangible Heritage [Belyayevo pentru totdeauna – Conservarea patrimoniului imaterial]*. Broșură realizată în cadrul atelierului postuniversitar condus de Rem Koolhaas, Institutul Strelka pentru Media, Arhitectură și Design din Moscova. https://issuu.com/kubasnopek/docs/belyayevo_forever
 97. SOAITA, A. M. (2012). Strategies for In Situ Home Improvement in Romanian Large Housing Estates. În *Housing Studie*, 27:2, 1008-1030. <https://doi.org/10.1080/02673037.2012.725833>
 98. STANILOV, K. (2007). Housing trends in Central and Eastern European cities during and after the period of transition. În STANILOV, K. (editor). *The Post-Socialist City. The GeoJournal Library*, vol 92. Dordrecht: Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-6053-3_9
 99. studio BASAR (2015). AcUM. Acumulatorul Urban Mobil. În *Arhitectura 1(655)/2015*. <https://arhitectura-1906.ro/2015/05/acum-acumulatorul-urban-mobil/>
 100. THOMSEN, A., SCHULTMANN, F., KOHLER, N. (2016). Deconstruction, Demolition and Destruction. În *Building Research & Information*, 39(4): 327-332. <https://doi.org/10.1080/09613218.2011.585785>
 101. TOSICS, I. (2011). Dilemmas of Integrated Area-Based Urban Renewal Programmes. În *Urban Development Issues (Problemy Rozwoju Miast)*, Journal of the Institute of Urban (Instytut Rozwoju Miast), nr. 3-4: 21-37. http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-3e29b885-ac5b-4535-9008-8f34f787bd07/c/PRM_2011-3-4_02_Tosics.pdf
 102. TRZCIŃSKA, M. (2021). Add, Transform, and Utilize. Possibilities of Applying Druot, Lacaton, and Vassal's Modernization Strategies and Solutions in Polish Large-Panel Housing Estates. În *Land 10* (12): 1308. <https://doi.org/10.3390/land10121308>
 103. TULBURE, I. (2019). Teatrul Național din Craiova (1969-1974). Arhitect Alexandru Iotzu / National Theatre of Craiova (1969-1974). Alexandru Iotzu" (ro/en) – Text critic. În *Zeppelin*, nr. 56, 2019-2020. <https://e-zeppelin.ro/istoria-acum/teatrul-national-din-craiova-1969-1974/text-critic-irina-tulbure/>
 104. TULBURE, I., VAIS, D., CUC, R., BĂDESCU, C. (2023). Post-war large housing estates in Romania: Bucharest, Cluj-Napoca, Târgu-Mureș, Brăila [Marile ansambluri de locuințe colective postbelice în România: București, Cluj-Napoca, Târgu Mureș, Brăila]. În Rodrigues, I. L., Shach-Pinsly, D., Tsiambaos, K., & Korobar, V. P. (Eds.) (2023). *European Middle-Class Mass Housing: Past and Present of the Modern Community [Locuințe colective de masă europene pentru clasa de mijloc: trecutul și prezentul comunității moderne]*. DINĂMIA'CET-Iscte: 452-475.
 105. United Nations / Framework Convention on Climate Change [Națiunile Unite / Convenția-cadru privind schimbările climatice] (2015). *Adoption of the Paris Agreement, [Adoptarea Acordului de la Paris]*. 21st Conference of the Parties, Paris: United Nations. <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/109r01.pdf>
 106. VĂĂN, A. (2020). Müüte murdev Lasnamäe [Lasnamäe sparge muntele de mituri]. <https://kesknadal.ee/2019/10/24/muute-murdev-lasnamae/>
 107. VAIS, D. (2020). Type Projects as Tools: Housing Type Design in Communist Romania [Proiectele-tip ca instrumente: Proiectarea locuințelor (colective)-tip în România comunistă]. În *Architectural Histories*, 8(1): 10, pp. 1–17. <https://doi.org/10.5334/ah.321>
 108. VAIS, D. (2022). Systematization: A Key Term in 20th-Century Romanian Urbanism [Sistemizarea: un termen cheie în urbanismul românesc al secolului XX]. În *Urban Planning*, 7(1), 207-222. <https://doi.org/10.17645/up.v7i1.4791>
 109. VAIS, D. (2023). *The Ideal Model of Socialist Modernism. Gheorgheni Housing Estate in Cluj*. În *DoCoMoMo*, Journal 68 - 2023/1, print ISSN: 1380-3204: 36-44.
 110. Vilnius City Municipality (2015). RE-Block Žirmūnai triangle - Local Action Plan, Vilnius. <https://urbact.eu/files/re-block-vilnius-action-plan>
 111. Vitamin A (2017). Cum a devenit centrala termică birou de arhitectură. În *Zeppelin nr. 144, Dosar: Tradiție. Regiune. Acum*. <https://e-zeppelin.ro/cum-a-devenit-centrala-termica-birou-de-arhitectura/>
 112. WASENBERG, F. (2012). Housing Estates. In S. J. Smith (Editor) (2012). *International Encyclopaedia of Housing and Home*. Heidelberg: Elsevier Science, pp. 444-449. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-047163-1.00530-0>
 113. ZARECOR, K. E. (2012). Socialist Neighborhoods after Socialism: The Past, Present, and Future of Postwar Housing in the Czech Republic. În *East European Politics and Societies*, 26(3), 486–509. <https://doi.org/10.1177/0888325411428968>
 114. ZHELNINA, A. (2022). Bring Your Own Politics: Life Strategies and Mobilization in Response to Urban Redevelopment. În *Sociology*, 56(4): 783–799. <https://doi.org/10.1177/00380385211059438>
 115. ZHELNINA, A. (2023). Making Urban Futures at Your Kitchen Table: Temporalities of an Urban Renewal Controversy in Moscow. În *City & Community*, 22(2): 145–162. <https://doi.org/10.1177/15356841221135171>

PHD THESES AND OTHER RESEARCH

1. ANDRADE UCHOA CAVALCANTI, Maria de Betania (1994). *Urban Reconstruction and Autocratic Regimes: A Case Study of Bucharest [Reconstrucție urbană și regimuri autocratice: un studiu de caz al Bucureștiului]*. Teză de doctorat: Oxford: Universitatea Oxford Brookes.
2. CUC, R. (2016). *The Romanian Socialist Housing going sustainable [Locuința Socialistă românească devenind sustenabilă]*. Teză de master, Bruxelles: Facultatea de Arhitectură La Cambre Horta, Université Libre de Bruxelles.
3. DRĂGĂNUȚĂ (CHISĂRĂU), C. I. (2016). *Spațiul public în cazul regenerării urbane a zonelor centrale post-socialiste*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.
4. MACRI (SOCEANU), Z. A. (2007). *Reabilitarea blocurilor de locuințe colective construite în perioada 1950-1990 în România*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.
5. MARIN, V. (2009). *Politicele de locuire și planificare urbană – Ameliorarea locuirii colective la București*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.
6. MARINESCU (TRIF), A. (2021). *Fracturi urbane între țesuturile istorice și socialiste în orașele din România*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.
7. MAXIM, J. (2006). *The New, the Old, the Modern. Architecture and its Representation in Socialist Romania, 1955-1965 [Noul, Vechiul, Modernul. Arhitectura și reprezentarea ei în România socialistă, 1955-1965]*. Teză de doctorat, Cambridge: Massachusetts Institute of Technology, 2006.
8. MIHAI-COMAN, H. (2022). *Elemente identitare în transformările zonei centrale a orașului Satu Mare, în perioada postbelică*. Teză de doctorat, Cluj-Napoca: Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Școala Doctorală – Domeniu Arhitectură.
9. MITREA, V. (coord.) (2007). *Studiu Istoric – Piața Teatrului Târgu Mureș*. În cadrul proiectului *Modernizare Piața Teatrului Târgu Mureș – faza Studiu de Fezabilitate*, autor Planwerk S.R.L., beneficiar Primăria Municipiului Târgu Mureș.
10. POPA FLOREA, L. (2022). *Fragment și policentralitate. Modelul italian în recalificarea centrelor orașelor comuniste din România*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.
11. SIMIRAȘ, M. (2012). *Recuperarea vecinătății în ansamblurile de locuințe colective din București. Activități umane, relații sociale și spațiu*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.
12. STROE, M. P. (2012). *Locuirea între proiect și decizie politică: România 1954-1966*. Teză de doctorat, București: Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.

ARCHIVE DOCUMENTS

Arhivele Naționale Direcția Județeană (A.N.D.J.) Mureș [National Archives - Mureș]

Dosar nr. 897/b/1968, vol. XV, Consiliul Popular al Municipiului Tîrgu Mureș – Serviciul de Sistematizare și Arhitectură, Avizări proiecte pentru autorizării, Avizări proiecte I.A.L. și particulari, de la 12.XII.1968 până la 29.XII.1968, file: 175, inventariat sub nr. 18, Vol. 11, Indicator nr. 251 (Autorizație Teatrul de Stat 600 locuri, proiect I.S.C.A.S. nr. 9381/2):

1. f. 107: Autorizație pentru executare de lucrări nr. 523 din 28 decembrie 1968 privind Teatrul de Stat 600 locuri proiect I.S.C.A.S. nr. 9381/2, faza S.T.E., în localitatea Tg. Mureș, str. P-ța Trandafirilor (în baza HCM nr. 2074/20 sept 1968, Aviz CST-RMAM nr. 353 din 10 dec. 1968, plan de situație) emisă de Comitetul Executiv al Sfatului Popular al orașului Tg. Mureș.
2. f. 108, f. 113: Adresă nr. 3004/21 decembrie 1968, dosar 71 către Serviciul Sistematizare Tîrgu Mureș, trimisă de Comitetul pentru Cultură și Artă al județului Mureș, prin vicepreședinte Iuliu Moldovan (transmiterea proiectului nr. 9381/2 al Teatrului de Stat Tîrgu Mureș, variantă la proiectul nr. 9381 faza S.T.E. și a Avizului tehnico-științific nr. 353 din 10 XII.1968 în vederea eliberării autorizației de construcție pentru deschiderea finanțării la Banca de Investiții.
3. ff. 109-110: Hotărîre a Consiliului de Miniștri ai R.S.R. nr. 2079/20 septembrie 1968 privind aprobarea principalilor indicatori tehnico-economici ai investiției „Teatrul de Stat Tîrgu-Mureș”, unele măsuri pentru realizarea acestei lucrări, precum și modificarea prevederilor articolului 1 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 628/1968.
4. f. 111. Aviz favorabil nr. 353 din 10.XII.1968 emis de Consiliul Tehnico-Științific al Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Regiunii Mureș-Autonomă Maghiară din R.S.R. pentru proiectul nr. 9381/2, faza S.T.E., conform Proces Verbal al ședinței de avizare din 10.XII.1968 privind teatrul de Stat cu 600 locuri în Tg. Mureș, proiect elaborat de I.S.C.A.S., document semnat de secretar CTS ing. Solymosi Ștefan și director ing. Dumitrașcu Romeo, aprobat de v. președinte ing. Tanislav Ștefan
5. f. 112: Răspuns nr. 30329/XV/1968, Dos. 897 către Comitetul pentru Cultură și Artă al Județului Mureș, Tg. Mureș din partea Consiliului Popular al mun. Tg. Mureș – Serviciul de Sistematizare și Arhitectură (semnat de arhitect-șef Gabor Ioan și ing. principal Kajnak Eugen) la Adresa nr. 3004/1968 – restituirea documentației în vederea completării acesteia, data: 26.XII.1968.
6. f. 114: Plan de situație – varianta 1. Teatrul de Stat 600 locuri Târgu Mureș, str. P-ța Trandafirilor. Planșa 2, Proiect nr. 9381/2, faza S.T.E., colectiv de proiectare I.S.C.A.S. (arh. Pavlu Gh., Lykiardopol Gh., Săvescu C., Sava M., Berceanu V.), Beneficiar: Comitetul pentru Cultură și Artă, autorizat sub nr. 523/30329/28 dec. 1968, exemplar S.S.A.

Dosar nr. 897/b/1968, vol. XV, Consiliul Popular al Municipiului Tîrgu Mureș – Serviciul de Sistematizare și Arhitectură, Avizări proiecte pentru autorizării, Avizări proiecte I.A.L. și particulari, de la 01.II.1968 până la 07.III.1968, file: 337, inventariat sub nr. 9, Vol. II, Indicator nr. 251 (Autorizație Ansamblul Aleea Săvinești – proiect nerealizat nr. 4453/1967):

1. f. 90: Autorizație pentru executare de lucrări nr. 62 din 08.II.1968 privind ansamblul de locuințe, proiect nr. 4453/1967 pentru 15 blocuri P+4 etaje cu 300 de apartamente în localitatea Tg. Mureș, str. Săvinești (în baza avizului CST-RMAM nr. 413 din 11.XII.1967) emisă de Comitetul Executiv al Sfatului Popular al orașului Tg. Mureș.
2. f. 91: Certificat de aliniere și regim de construcții nr. 68 din 08.II.1968 privind avizarea amplasamentului pentru ansamblu de locuințe din 15 blocuri P+4, total cu 300 apartamente, conf. proiectului D.S.A.P.C. nr. 4453/1967 în localitatea Tg. Mureș, str. Săvinești, emis de Comitetul Executiv al Sfatului Popular al orașului Tg. Mureș.

3. f. **92**: Decret nr. 1151 din 28 dec. 1967 privind exproprierea și trecerea în proprietatea statului a unor imobile situate în Regiunea Mureș Aut. Magh. în scopul construirii unor blocuri de locuințe în orașul Tîrgu-Mureș.
4. f. **94**: Aviz favorabil nr. 413 din 11 decembrie 1967 emis de Consiliul Tehnico-Științific al Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Regiunii Mureș-Autonomă Maghiară conform Proces Verbal al ședinței de avizare privind Ansamblul de locuințe strada Săvinești Tg. Mureș, proiect nr. 4453/1967, faza P.F.U., elaborat de D.S.A.P.C., semnat de secretar științific ing. Solymosi Ștefan, arh. Ștefan Ștefan.
5. f. **96-105**: Borderou vol. I. constr., proiect nr. 4453/1967, faza P.F.U., elaborat de D.S.A.P.C. Tg. Mureș.
6. f. **106-107**: Adresă nr. 10938/10.06.1967 emisă de C.S.C.A.S. București (prin vicepreședinte șef serviciu prof. arh. G. Gusti) către Comitetul Executiv al Sfatului Popular al R.M.A.M. ca urmare a adreselor nr. 17433 din 29.04.1967 și din 06.05.1967 prin care C.S.C.A.S. era înștiințat referitor la detaliul de sistematizare „Ansamblul de locuințe str. Săvinești – Tg. Mureș”.
7. f. **112**: Ansamblul de locuințe str. Săvinești Tg. Mureș – Plan de bază – amplasare construcții și demolări, Proiect nr. 4453/1967, faza PFU.

Arhiva de documente a Consiliului Județean Mureș [Document archive of the Mureș County Council]

Volumul I, Decrete ale Consiliului de stat pe anul 1971, Inv. 26/1971, dosar nr. 4:

1. Decret al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România nr. 151 din 28 aprilie 1971 privind exproprierea și trecerea în proprietatea statului a unor imobile, autorizarea efectuării unui schimb de imobile, transmiterea unor imobile, retrocedarea unui imobil, precum și scoaterea din producția agricolă a unor terenuri, semnat de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu.
2. Plan de situație, nr. 96 – Teatrul de Stat Tg. Mureș, Consiliu popular al jud. Mureș – Direcția Tehnică de Investiții (dir. ing. Dumitrașcu, relevat ing. Luca L., desenat Deak L.).

Volumul I, Decrete ale Consiliului de stat pe anul 1985, Inv. 3/1985, dosar nr. 1:

1. Decret al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România nr. 8 februarie 1985 privind exproprierea unor terenuri și construcții, demolarea unor construcții, scoaterea din funcțiune a unor fonduri fixe, precum și realizarea unor artere de circulație în județele Mureș și Tulcea, semnat de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu.
2. Plan de situație cu amplasarea obiectivelor de investiții – Expropriere pentru ansamblul de locuințe Unirii Tg. Mureș, pr. nr. 0538-0, faza exproprierei, planșa nr. 2, data XI.1984, colectiv de proiectare Institutul de Proiectare Județean Mureș – Colectivul Topografic (dir. ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Borbely B., șef atelier chim. Rott L., șef at. de pr. ing. Constantinescu E., șef pr. de sp. Ing. Popescu L., șef colectiv ing. Hurubă V., șef proiect Incze O, verificat Ehed I.).

Volumul I, Decrete ale Consiliului de stat pe anul 1987, Inv. 2/1987, dosarul nr. 25:

1. Decret emis de Consiliului de Stat al R.S.R. nr. 266 din 1987 privind modificarea unui detaliu de sistematizare, exproprierea unor terenuri și construcții, demolarea unor construcții, scoaterea din funcțiune a unor fonduri fixe, precum și realizarea unor artere de circulație, situate în județul Mureș, art. 6, pp. 4-5.
2. Plan de situație cu amplasarea obiectivelor de investiții ptr. documentația de expropriere - Planșa nr. 2, Proiect nr. 0.318-1, faza expropriere – Ansamblul de locuințe Eroilor Sovietici II, etapele I-II-VI – Tg. Mureș, autor I.P.J. Mureș – colectivul topografic: director ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Barbely B., șef atelier III chim. Rott L., șef atelier de pr. arh. Nits I., șef col. topo. ing. Hurubă V., șef pr. de sp. arh. Preda A., șef pr. topo. Inze P., verificat Ehed I., data. VIII. 1986.

Arhiva de documente a Primăriei municipiului Târgu Mureș (documente neinventariate, digitalizate 26.01.2023) [The archive of documents of the Târgu Mureș City Hall (documents not inventoried, digitized 26.01.2023)]

Documente privind Ansamblul Pieței Teatrului de Stat

1. Schița despre desmembrarea imobilelor (pentru amplasamentul Teatrului de Stat).
2. Schița despre desmembrarea imobilului cuprins în cart. fun. Nr. 12950 a oraș. Tg. Mureș A + nr. ord. nr top. 594. Suprafața totală 29224mp. (pentru amplasamentul Teatrului de Stat).
3. Plan de situație despre desmembrarea imobilelor cuprinse în detaliu de sistematizare Piața Teatrului, sistarea numerelor topografice vechi și nou și alipirea suprafețelor aferente la terenul cu nr. top. 594 existent, cuprins în cf nr. 12950 Tg. Mureș, comasarea suprafețelor și atribuirea unui singur număr topografic, precum și readnotarea în favoarea Statului Român. Întocmit de OJCUL Mureș, 1982 (th. Pr. Venczel Marta, verificat S.A.S. th. Pro. Balint Ferencz). Autorizat sub nr. 1499/IV/17.02.1982 de Sectorul arhitectură, sistematizare, control, disciplina în constr. al Consiliului Popular al Municipiului Tîrgu Mureș.
4. Plan de situație despre parcelarea imobilului cuprins în cf. nr. 12950 Tg. Mureș. Ord. A + nr. top. 594 cu o suprafață de 3Ha 9486mp situat în P-ța Teatrului. Întocmit de OJCUL Mureș, 1982 (th. Pr. Venczel Marta, verificat S.A.S. th. Pro. Balint Ferencz). Autorizat sub nr. 1499/IV/17.02.1982 de Sectorul arhitectură, sistematizare, control, disciplina în constr. al Consiliului Popular al Municipiului Tîrgu Mureș.
5. Plan de situație despre desmembrarea imobilului cuprins în cf. nr. 12950 Tg. Mureș ord. A + nr. top. 594/1 cu o supr. De 12950mp și cf. 800/II Tg. Mureș ord. A + nr. top. 594/1 cu o supr. de 16254mp. Întocmit de OJCUL Mureș (Vaida Zița), verificat S.S.A. (Man. E.). Autorizat sub nr. 10344/18.07.1985 de Sectorul arhitectură, sistematizare, control, disciplina în constr. al Consiliului Popular al Municipiului Tîrgu Mureș.

Documente privind Ansamblul Aleea Săvinești-Libertății:

1. Ansamblul de locuințe str. Săvinești – Tg. Mureș. Plan de expropriere realizat de D.S.A.P.C. Mureș în 22.05.1967, aprobat în baza avizului S.S.A. și vizat spre neschimbare de Serviciul de Sistematizare și Arhitectură sub nr. 8114 din 25.04.1967.

2. Ansamblul de locuințe str. Săvinești – Tg. Mureș. Plan de situație aprobat în baza avizului S.S.A. vizat spre neschimbare de Serviciul de Sistemare și Arhitectură sub nr. 18307 din 20.07.1967.
3. Tabel de expropriere vizat spre neschimbare de Serviciul de Sistemare și Arhitectură sub nr. 4570 din 06.02.1968, aprobat de Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Orașului Tg. Mureș sub nr. 4570/06.02.1968.
4. Schița de desmembrare a imobilului cuprins în cart funciară nr. 800/III a mun. Tg. Mureș vizată spre neschimbare de Serviciul de Sistemare și Arhitectură sub nr. 27615 din 18.12.1969, aprobat de Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Orașului Tg. Mureș sub nr. 27615/18.12.1969.
5. Schița de desmembrare a imobilului cuprins în cart funciară nr. 800/III a mun. Tg. Mureș vizată spre neschimbare de Serviciul de Sistemare și Arhitectură sub nr. 9227 din 19.XII.1970. Document neinventariat.
6. Descriere nr. 2245 din 20 august 1982 emisă de Oficiul Județean pentru construirea și vânzarea locuințelor privind dezmembrările imobilului cuprins în CF nr. 800/III Tg Mureș. Plan autorizat sub nr. 8074/IX.18.10.1982 de Consiliul Popular al mun. Tg. Mureș – Sectorul Arhitectură, sistemare, control, disciplină în construcții.
7. Plan de situație inițial – Ansamblul Libertății – schiță de carte funciară.
8. Descriere nr. 3174 din 24.XII.1982 privind dezmembrarea terenurilor situate în str. Libertății 60/A și Ady Endre nr. 2A aflat în cf. nr. 800/III, Ord. A+79 (...) cu o suprafață totală de 5691mp emis de Oficiul Județean pentru construirea și vânzarea locuințelor – Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Județului Mureș, autorizat sub nr. 31/10.I.1983 de Sectorul arhitectură, sistemare, control, disciplină în construcții al Consiliului Popular al mun. Tîrgu-Mureș.

Documente privind cartierul Unirii:

1. Plan de situație despre parcelarea imobilelor sub nr. top. 5541a/1 situate în Ansamblul de locuințe Unirii I/I; I/II; I/III; I/IV – Teren pt. construcții în str. Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș, Vasile Lucaci, Voinicenilor. Plan de situație despre comasarea imobilelor cuprinse în detaliu de sistemare din ansamblul de locuințe Unirii I/I, I/II, I/III și I/IV expropriat prin decret nr. 43/1985 și nr. 141/1985. Planuri întocmit de O.C.V.L. (Mera Angela), verificate S.S.A. (Man Eugen), autorizate sub nr. 10476/30.09.1987 de Consiliul Popular al mun. Tg. Mureș – Sectorul arhitectură, sistemare, control, disciplină în construcții.
2. Documentația privind avizarea amplasamentelor și scoaterii terenurilor din producție agricolă pentru ansamblul de locuințe Unirii Tg. Mureș - Plan de situație cu amplasarea obiectivelor de investiție, Proiect nr. 0537.0 - faza exproprii, data: VIII. 1984, colectiv de proiectare – Institutul de Proiectare Județean Mureș (Colectivul Topografic): director ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Borbely B., șef atelier chim. Rott L., șef at. de pr. ing. Constantinescu E., șef pr. de sp. ing. Popescu L, șef colectiv ing. Hurubă V., șef proiect. Incze P., verifcator Zănescu V., avizat de Consiliul popular al jud. Mureș – Secția de Sistemare și Arhitectură (semnat de arh. șef).

Arhiva de documente AQUASERV S.A. Târgu Mureș [AQUASERV S.A. document archive Targu Mures]

Dosar privind „Ansamblul de Locuințe Unirii – Zona I, etapele I, II”, digitalizat în 02.2023:

1. ff. **33-35**: Expunere de motive, asumat de Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Județului Mureș (prin preș. Ioan Ungur), prezentat spre avizare către Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare (prin Teodor Coman și viceprim-ministru Ludovic Fazekas).
2. f. **36**: Decret prezidențial privind exproprierea unor terenuri și construcții, demolarea unor construcții și realizarea unor artere de circulație în județul Mureș (în scopul construirii unui număr de 399 apartamente și a lucrărilor tehnico edilitare aferente în etapele I și II din „Ansamblul de locuințe Unirii” din mun. Tîrgu Mureș (nesemnat).
3. ff. **45-46**: Memoriu Justificativ cuprinzând principalele date tehnico-economice ale unor imobile proprietate de stat ce urmează a se realiza în „Ansamblul de locuințe Unirii” etapele I și II din mun. Tîrgu Mureș, jud. Mureș, elaborat de Consiliul Popular al Județului Mureș-Comitetul Executiv, Intreprinderea Județeană de Gospodărie Comunală și Colectivă Mureș (I.J.G.C.C.– Tîrgu Mureș), semnat de director ec. Hinea Mihăilă.
4. ff. **48-49**: Decizia nr. 640/18 decembrie 1984 a Biroului permanent al Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Județului Mureș, semnată de preș. Szotyori Ernest și secretar Cornel Hărșan.
5. f. **63**: Plan de situație cu amplasarea obiectivelor de investiție - Expropriere pentru ansamblul de locuințe Unirii Tg. Mureș, Proiect nr. 0538.0 - faza exproprii, data: XI. 1984, colectiv de proiectare – Institutul de Proiectare Județean Mureș (Colectivul Topografic): director ing. Dumitrașcu R., dir.adj. tehn. arh Borbely B., șef atelier chim. Rott L., șef at. de pr. ing. Constantinescu E., șef pr. de sp. ing. Popescu L, șef colectiv ing. Hurubă V., șef proiect. Incze P., verifcator Ehed I., avizat de Consiliul popular al jud. Mureș – Secția de Sistemare și Arhitectură (semnat de arh. șef).
6. ff. **133-134**: Memoriu Justificativ nr. 3045/15.XI.1987, Dosar nr. 33, privind scoaterea din producția agricolă vegetală a terenurilor necesare realizării lucrării „Ansamblul de locuințe Unirii, etapele I și II” din mun. Tîrgu Mureș, jud. Mureș, emis de Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Județului Mureș (semnat de prim-vicepreședinte ing. Szotyori Ernest și secretar Cornel Hărșan).
7. f. **148**: Schema de ansamblu cuprinzând încadrarea în zona geografică a amplasamentului - Expropriere pentru ansamblul de locuințe Unirii Tg. Mureș, Proiect nr. 0537.0 - faza exproprii, data: X. 1983, colectiv de proiectare – Institutul de Proiectare Județean Mureș (Colectivul Topografic): director ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Borbely B., șef atelier chim. Rott L., șef at. de pr. ing. Constantinescu B., șef pr. de sp. ing. Popescu L, șef colectiv ing. Hurubă V., șef proiect. Incze P., verifcator ing. Zănescu V.

Arhiva de documente a SC PROIECT S.A. (documente neinventariate și nepublicate ale fostului Institut de Proiectare Județean Mureș) [Document archive of SC PROIECT S.A. (uninventorized and unpublished documents of the former Mureș County Design Institute)]

Documente privind Ansamblul Pietei Teatrului de Stat

1. Plan de situație traseu apă caldă încălzire instalații electrice, Locuințe în Piața Teatrului Tg. Mureș – Bloc B+C, Beneficiar I.J.G.C.L. – Mureș, proiect nr. - faza N.C., planșa -; data: -; colectiv de proiectare Institutul de dezvoltare și proiectare pentru sistematizare, locuințe, gospodărie comunală - I.S.L.G.C. (arh. Nicolae C., arh. Săvescu C.).

Documente privind Ansamblul Aleea Săvinești-Libertății:

1. Schema generală de organizare, Ansamblul de locuințe str. Săvinești – Tg. Mureș, proiect nr. 4453, faza P.F.U., planșa OS/1; data: XI.1967; colectiv de proiectare D.S.A.P.C. Mureș (arh. Rado K., ing. Macavei E, arh. Havaș A., Magdeș Gh., Georgescu D., Holitska E., Crimbalmos M., ing. Niculescu M.).
2. Plan de situație, Racorduri rețele tehnico-edilitare, Ansamblul de locuințe str. Săvinești – Tg. Mureș, proiect nr. 4453, faza P.F.U., planșa A/3; data: XI.1967; colectiv de proiectare D.S.A.P.C. Mureș (arh. Rado K., ing. Macavei E, arh. Havaș A., Magdeș Gh., Georgescu D., Holitska E., Crimbalmos M., ing. Niculescu M. Documente neinventariate.

Documente privind cartierul Unirii:

1. Plan de situație redactat după pr. nr. 0414.0, Ansamblu de locuințe Unirii zona II, Tg. Mureș, proiect nr. 0498.0 – faza st. topo., planșa nr. 1; data: XII. 1984; colectiv de proiectare I.P.J. Mureș – col. topo. (dir. ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Borbely B., șef atelier chim. Rott L., șef colectiv ing. Hurubă V., șef proiect ing. Braun O., șef pro. sp. Arh. Markovics S., ing. Pârnu M, Tăban M, verifica ing. Pârnu M.).
2. Plan de situație redactat după pr. nr. 0414.0, Ansamblu de locuințe Unirii zona II, Tg. Mureș, proiect nr. 0498.0 – faza st. topo., planșa nr. 2; data: II. 1985; colectiv de proiectare I.P.J. Mureș – col. topo. (dir. ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Borbely B., șef atelier chim. Rott L., șef colectiv ing. Hurubă V., șef proiect ing. Braun O., șef pro. sp. Arh. Markovics S., ing. Pârnu M, Tăban M, verifica ing. Pârnu M.).
3. Plan de situație – Varianta I Ansamblu de locuințe str. Unirii zona II – Tîrgu Mureș - proiect nr. 0498.0 – faza D.S., planșa nr. -; data: V. 1985; colectiv de proiectare I.P.J. Mureș (dir. ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Borbely B., șef atelier arh. Nits. I, șef colectiv arh. Popescu L., șef proiect arh. Markovics A., desenat Kali M., verificat Horvath M.).
4. Plan de situație – Varianta II Ansamblu de locuințe str. Unirii zona II – Tîrgu Mureș - proiect nr. 0498.0 – faza D.S., planșa nr. -; data: mai. 1985; colectiv de proiectare I.P.J. Mureș (dir. ing. Dumitrașcu R., dir. adj. tehn. arh. Borbely B., șef atelier arh. Nits. I, șef colectiv arh. Popescu L., șef proiect arh. Markovics A., desenat Banciu D., verificat Horvath M.).

Documente privind zona centrală – Piața Eroilor Sovietici (azi Piața Victoriei):

1. Perspectivă – Etapa finală - Planșa nr. A1, Proiect nr. 4482, faza S.T.E. – Oficiul P.T.T.R. Tg. Mureș, autor D.S.A.P.C. Mureș; colectiv de proiectare: Rado C., Macavei E., Havaș A., Damian M., Varnai A., Kacso E., Popescu L; data: 05.1967.
2. Plan de situație - Planșa nr. A2, Proiect nr. 4482, faza S.T.E. – Oficiul P.T.T.R. Tg. Mureș, autor D.S.A.P.C. Mureș; colectiv de proiectare: Rado C., Macavei E., Havaș A., Damian M., Varnai A., Kacso E., Popescu L; data: 05.1967.
3. Plan de situație - Planșa nr. 1, Proiect nr. 6896/a – zona piața Eroilor Sovietici, autor I.P.J. Mureș; colectiv de proiectare: director ing. Macavei E., director adjunct ing. Dumitrașcu, șef de atelier arh. Nits I., șef colectiv topo. ing. Hurubă V., proiectant Folop E., verificator ing. Costescu V.), data: 03.1974.
4. Posibilitate de organizare în perspectivă a zonelor învecinate (Piața Eroilor Sovietici) - Planșa nr. A2, Proiect nr. 7661 (faza D-S) - Expropriere pentru ansamblul de locuințe Unirii, autor I.P.J. Mureș; colectiv de proiectare: director ing. Macavei E., director adjunct ing. Dumitrașcu, șef de atelier arh. Nits I., șef proiect Pușcaș A., verificator arh. Lăcătușu), data: 07.1976.
5. Schema de alimentare cu apă P-ța Eroilor Sovietici. - Planșa nr. H9, Proiect nr. 0918.1, faza PE+DDE – zona piața Eroilor Sovietici - Lungă, autor I.P.J. Mureș; colectiv de proiectare: ing. DUMITRAȘCU R., arh. PUȘCAȘ A., chim. ROTT L., ing. BEYER Gh., arh. PREDĂ A., ing. ȘTEFĂNESCU R., desenator BARTHA E.; data: 12.1987.

Arhiva Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară (A.N.C.P.I.), Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară (O.C.P.I.) Mureș [Archive of the National Agency for Cadastre and Real Estate Advertising (ANCP), Office of Cadastre and Real Estate Advertising (O.C.P.I.) Mureș]

1. Planuri de carte funciară neinventariate, Târgu Mureș (obținute prin topograf Vasile Roman).

LEGISLATION

1. Legea nr. 119 din 11 iunie 1948 pentru pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi publicată în B. Of. nr. 133 bis./11 iun. 1948.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/46>
2. Decretul nr. 234/23 februarie 1949 pentru organizarea Ministerului Construcțiilor și Decretul nr. 235/23 februarie 1949 pentru înființarea Institutului de Proiectare a Construcțiilor pe lângă Ministerul Construcțiilor. În Arhivele Naționale, Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale, Serviciul Arhive Administrative și Culturale. Consiliul de stat la R.S. România, Decrete 1949-1950. Nr. inventar 3041, poz. 70-71.
<https://arhivelenationale.ro/site/download/inventare/Consiliul%20de%20Stat.%20Decrete.%201949-1950.%20Inv.%203041.PDF>

3. Constituția Republicii Populare Române, emisă de Marea Adunare Națională, publicată în Publicat în BULETINUL OFICIAL nr. 1 din 27 septembrie 1952.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/14933>
4. Hotărârile C.C. al P.M.R. și ale Consiliului de Miniștri al R.P.R. nr. 2447 și 2448 / 13 noiembrie 1952 cu privire la construcția și reconstrucția orașelor și planul general de reconstrucție. În Arhivele Naționale, Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale, Serviciul Arhive Contemporane. Comitetul central al PCR, Secția Economică, Hotărâri ale Consiliului De Miniștri, poziția 55, 24 file, p. 81.
<https://arhivelenationale.ro/site/download/inventare/Comitetul-Central-al-Partidului-Comunist-Roman.-Sectia-Economica.-1920-1965.-Inv.-2359.pdf>
5. Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 425/15 martie 1956 privind organizarea construcțiilor și profilarea institutelor de proiectare. În Arhivele Naționale, Serviciul Arhivelor Naționale Istorice Centrale, Biroul Arhive Contemporane. Fond C.C. al P.C.R. – Secția Cancelarie. Hotărâri ale Consiliului de Miniștri, Inventar - anul 1956. Nr. de inventar 256 (nr. vechi de inventar 212), 22 file, p. 52.
<https://arhivelenationale.ro/site/download/inventare/Comitetul-Central-al-Partidului-Comunist-Roman.-Sectia-Cancelarie.-Hotarari-ale-Consiliului-de-Ministri.-1956.-Inv.-3219.PDF>
6. Hotărârea Consiliului de Miniștri nr.781 / 19 iunie 1959 privind reorganizarea Departamentului de Arhitectură și Urbanism în Comitet de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare și organizarea și funcționarea Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare de pe lângă Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române; Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1677/ 20 noiembrie 1959 privind stabilirea structurii organizatorice a Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare de pe lângă Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române; Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1679/20 noiembrie 1959 privind numirea președintelui, vicepreședinților și a membrilor Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare. În Arhivele Naționale - Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale, Serviciul Arhive Contemporane. Fond Comitetul Central al P.C.R., Secția Cancelarie, Hotărâri ale Consiliului de Miniștri. Inventar 3329, nr. inventar 474, 12 file, p. 62.
https://arhivelenationale.ro/site/download/inventare/CC-al-PCR-Sectia-Cancelarie-Hotarari-ale-Consiliului-de-Ministri-1959-1960-1963-INV-3329_c-1.pdf
7. Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 191/12 aprilie 1963 privind organizarea și profilarea activității de proiectare, precum și unele măsuri pentru mărirea capacității de lucru a organizațiilor de proiectare și îmbunătățirea activității acestora, publicată în Buletinul Oficial nr. 21 din 6 iulie 1963.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/22701>
8. Hotărârea nr. 26 din 12 ianuarie 1966 a Comitetului Central al Partidului Comunist Roman și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România privind sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe în construirea de locuințe proprietate personală, emisă de Consiliul De Miniștri al Comitetul Central al P.C.R., Publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 1 din 12 ianuarie 1966.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/14940>
9. Decret Nr. 445 din 27 mai 1966 privind sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe în construirea de locuințe proprietate personală, emis de Consiliul De Stat al R.S.R., publicat în BULETINUL OFICIAL NR. 27 din 27 mai 1966.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/171>
10. Legea nr. 2 din 16 februarie 1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România, publicată în Buletinul Oficial nr. 17/17 februarie 1968.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/189>
11. Legea nr. 9 din 9 mai 1968 pentru dezvoltarea construcției de locuințe, vânzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case proprietate personală de odihnă sau turism.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/46867>
12. LEGEA Nr. 4 din 28 martie 1973, privind dezvoltarea construcției de locuințe, vânzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case de odihnă proprietate personală, emis de MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ și Publicat în BULETINUL OFICIAL NR. 46 din 31 martie 1973.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/308>
13. Legea nr. 10 / 25 iunie 1973 privind comitetul pentru problemele consiliilor populare, republicată în Buletinul Oficial nr. 106 din 11 decembrie 1973.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/26387>
14. Legea nr. 13 din 26 iulie 1974 – Legea Drumurilor, emisă de Marea Adunare Națională, publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 107 din 31 iulie 1974.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/348>
15. Legea nr. 63 / 30 octombrie 1974 privind ocrotirea patrimoniului cultural național al Republicii Socialiste România, publicată în Buletinul Oficial nr. 137 / 2 noiembrie 1974. Disponibil online:
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/356>
16. 1974 Legea nr. 58 din 1 noiembrie 1974 privind sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale, emisă de MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ, Publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 135 din 1 noiembrie 1974.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/351>
17. Legea nr. 37 din 26 noiembrie 1975 privind sistematizarea, proiectarea și realizarea arterelor de circulație în localitățile urbane și rurale, emisă de Marea Adunare Națională, publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 82 din 6 septembrie 1978.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/173522>
18. Decretul nr. 442/1977 privind organizarea și funcționarea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, publicat în Buletinul Oficial nr. 127 din 28 noiembrie 1977.
<https://lege5.ro/Gratuit/he2tqmrX/decretul-nr-442-1977-privind-organizarea-si-functionarea-consiliului-culturii-si-educatiei-socialiste>
19. Legea nr. 9 din 18 decembrie 1980 privind investițiile, emisă de Marea Adunare Națională, publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 109 din 23 decembrie 1980.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/513>
20. Decret – lege nr. 61 din 7 februarie 1990 privind vânzarea de locuințe construite din fondurile statului către populație, emis de C.F.S.N., publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 22 din 8 februarie 1990.

- <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/859>
21. 1992 LEGEA Nr. 85 din 22 iulie 1992 privind vânzarea de locuințe și spații cu alta destinație construite din fondurile statului și din fondurile unităților economice sau bugetare de stat, emisă de Parlament, publicată în MONITORUL OFICIAL NR. 260 din 15 septembrie 1994.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/2343>
 22. Legea nr. 114 din 11 octombrie 1996 privind locuințele, emisă de Parlament, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 393 din 31 decembrie 1997.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/8601>
 23. Ordonanța de Urgență nr. 18 din 4 martie 2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe colective construite după proiecte elaborate în perioada 1950-1990, emis de Guvern, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 155 din 12 martie 2009.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/103284>
 24. Decizie nr. 1514 din 15 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 45 alin. (3)-(6) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, emisă de Curtea Constituțională, Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 24 din 12 ianuarie 2012.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/134460>
 25. Legea nr. 196/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari și administrarea condominiilor, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 660 din 30 iulie 2018.
<https://monitoruloficial.ro/Monitorul-Oficial--PI--660--2018.html>
 26. Ministerul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației – MDLPA (2022). *Strategia națională de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022-2035 (Politica Urbană a României)*.
<https://www.mdpla.ro/uploads/articole/attachments/63b68cdf71ac9744827308.pdf>
 27. Hotărâre nr. 1575 din 28 decembrie 2022 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022-2035 - Politica urbană a României, emisă de Guvernul României, Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1275 din 30 decembrie 2022.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/263345>
 28. Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe.
<https://www.mdpla.ro/pages/pncrestereperformanta>

VIDEO RESOURCES

1. BOGDAN, O. (2020). Ce ar fi să reutilizăm clădirile existente, în loc să construim de la zero?. Fișier video: TEDxCluj.
<https://www.youtube.com/watch?v=t1sWdCj7u-A>
2. CINECLIC (2023). Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica și Ion Gheorghe Maurer fac o vizită de lucru la Târgu Mureș 1965.
<https://www.facebook.com/Cineclic.ro>
3. COHEN, J. L. (2009). *Modernism and Periphery* [fișier video, Noiembrie 2010]
<http://www.recentering-periphery.org/jean-louis-cohen-modernism-and-periphery/>
4. COHEN, J. L. (2021). Jean Louis Cohen and the Transurbanism of the Modern City [fișier audio, 26 August 2021], *Architecture Talk*.
<https://www.architecturetalk.org/home/111>

ONLINE RESOURCES

1. *Architectural Histories Journal*, <https://journal.eahn.org/>
2. *Docomomo Journal* (Print-ISSN: 1380-3204, Online-ISSN: 2773-1634), <https://docomomojournal.com/index.php/journal/index>
3. <https://ec.europa.eu/eurostat/>
4. <https://insse.ro/cms/>
5. <https://ro.tranzit.org/>
6. <https://urbact.eu/>
7. <https://www.cost.eu/actions/CA18137/>
8. <https://www.fonduri-ue.ro/>
9. <https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1mdKP1AFRAFnOLm8xRGgAGlyPrVZWsW4&usp=sharing>
10. <https://www.publicspace.org/>
11. <https://www.tirgumures.ro/>
12. *sITA* (publicat în limba engleză, anual, de Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, Departamentul de Istorie și Teoria Arhitecturii și Conservarea Patrimoniului „Sanda Voiculescu”. ISSN (Print) 2344-6544, ISSN (Online) 2457-1687, București: Editura Universitară „Ion Mincu”), <https://sita.uauim.ro/>
13. *Urban Planning Journal*, <https://www.cogitatiopress.com/urbanplanning>
14. www.mnemonics.ro

Other online resources used for research purposes

1. *** (2017). *Acoperirea pârâului Pocloș ar putea asigura, în prima etapă, peste 1.000 de locuri de parcare*.
<https://www.radiomures.ro/stiri/acoperirea-paraului-poclos-ar-putea-asigura-in-prima-etapa-pest-1-000-de-locuri-de-parcare.html>
2. *** (2019). *Urban Poverty - Part of Urban Agenda for the EU*.
<https://futurium.ec.europa.eu/en/urban-agenda/urban-poverty>
3. *** (2021). *Tallinn 2035. Development Strategy*.
<https://strategia.tallinn.ee/en>
4. *** (2022). *Centrala Artelor In Context, Slănic Moldova*.
<http://www.incontext.art/>
5. *** (2023). *Despre Uzina Foto din Târgu Mureș*.

- <https://avimag.net/despre-uzina-foto-din-targu-mures/>
6. *** (2023). *Istoric ROMCAB*.
<https://www.romcab.com/company-history.html>
 7. ***. *Grupul de inițiativă civică Cișmigiu*.
<https://www.facebook.com/Cismi.Civic>
 8. ***. *Istoric al Universității de medicină, farmacie, științe și tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș*.
<https://www.umfst.ro/universitate/responsabilitate-publica/istoric.html>
 9. ***. *Jessica II in Luthuania in the 2014-2020 Operational Programme*.
https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/presentation_20161020_vienne_agne_kazlauskaitė_1.pdf
 10. ***. *La Terenuri - Spațiu Comun în Mănăstur*.
<https://www.facebook.com/LaTerenuriSpatiuComunInManastur/>
 11. ***. *Le Programme National de Rénovation Urbaine (PNRU) [Programul Național de Renovare Urbană, Franța], 2004-2020*.
<https://www.anru.fr/le-programme-national-de-renovation-urbaine-pnru>
 12. ***. *Programul Orașelor Mari din Olanda (Big Cities Policy I, II și +)*.
<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/17535060701795389>
 13. ***. *Programul Sozialestadt din Germania*.
https://www.staedtebaufoerderung.info/StBauF/DE/Programm/SozialeStadt/soziale_stadt_node.html
 14. ***. *Programul pentru Termo-modernizare și Reparații din Polonia [Termomodernizacji i Remontów]*.
<https://www.gov.pl/web/archiwum-inwestycje-rozwoj/wspieranie-termomodernizacji-i-remontow>
 15. ***. *Scurt istoric al organizării profesionale a arhitecților din Români*.
www.uniuneaarhitectilor.ro/istoric
 16. ADAM, A., POP, R. (2012). *Casa „See You”*.
<https://www.uar-bna.ro/2012/proiecte/1/362/>
 17. adkrajine d.o.o., ZAPUSEK CERNE, A., CERNE, D (2012). *Refurbishment of a Green Space in the Neighbourhood of Gorica, Velenje (Slovenia)*.
<https://www.publicspace.org/works/-/project/h250-refurbishment-of-a-green-space-in-the-neighbourhood-of-gorica>
 18. ANDOR, E. (2018). *Marosvásárhely - 1985.11.01. A Román Kommunista Párt megyei szervezetének felhívása, 1985. [Târgu Mureș – 01.11.1985. Apelul organizației județene a Partidului Comunist Român – 01.11.1985]*.
<https://www.flickr.com/photos/59061037@N02/27280229458/in/photostream/>
 19. AXINTE, A., BORCAN, C. (et.al.) (studioBASAR) (2015). *Cutia cu '89*.
<https://www.anuala.ro/proiecte/2015/163/>
 20. AXINTE, A., BORCAN, C. (et.al.) (studioBASAR) (2017). *Remorca de Cercetare și Activare (RCA)*.
<https://www.anuala.ro/proiecte/2017/108/>
 21. AXINTE, A., BORCAN, C. (studioBASAR) (2016). *Sufrageria Gârleanu*.
<https://www.anuala.ro/proiecte/2016/114/>
 22. AXINTE, A., BORCAN, C., DAVID, M. (2017). *Centrul Comunitar TEI*.
<https://www.anuala.ro/proiecte/2017/105/>
 23. AXINTE, A., BORCAN, C., OANCEA, M.D. (2015). *AcUM. Acumulatorul Urban Mobil*.
<https://www.anuala.ro/proiecte/2015/061/>
 24. *Bienala de Arhitectură Tallinn (2022). Competition - Circular Block: Reinventing the Mikrorayon*.
<https://2022.tab.ee/competitions/vision-competition/>
 25. BROOKS, M. (2014). *Transformation of Socialist Housing in Slovakia*. Documentar fotografic.
<https://www.behance.net/gallery/15767771/Transformation-of-Socialist-Housing-in-Slovakia>;
 26. CÎMPEAN, D. (2023). *Concurs de curățenie între asociațiile de proprietari din Cluj-Napoca. Primăria îi premiază pe cei mai gospodari clujeni*.
<https://www.monitorulcluj.ro/administratie/107674-concurs-de-curatenie-intre-asociatiile-de-proprietari-din-cluj-napoca-primaria-ii-premiaza-pe-cei-mai-gospodari-clujeni>
 27. *Cost Action 18137 - European Middle Class Mass Housing - MCMH-EU (2022). Post-War Mass Housing as Heritage Site: Methodology Training School in Vilnius*.
https://www.vcb.lt/wp-content/uploads/2022/06/1_TRAINING-SCHOOL-VILNIUS_programme_2022-06-06.pdf
 28. DRUOT, LACATON & VASSAL (2011). *Transformarea Turnului Bois le Prêtre – Paris, 17 [Transformation de la Tour Bois le Prêtre - Paris 17]*.
<http://www.lacatonvassal.com/?idp=56>
 29. Filiala Mureș a Uniunii Artiștilor Plastici. *Istoric al Filialei Mureș a uniunii Artiștilor Plastici*.
<http://cultura.inmures.ro/orasul-vechi/institutiile-de-cultura/institutiile-de-cultura-din-tirgu-mures/uniunea-artistilor-plastici/uniunea-artistilor-plastici-istoric/>
 30. FRÂNCU, C., MANEA, D. (et. al.) (studio BASAR) (2013). *Locul Meu - După Blocuri*.
<http://www.studiobasar.ro/?p=5126>
 31. GRACZYŃSKI, J. *Nowa Huta, Polonia*.
<http://graczyński.pl/>
 32. GutGut (2008). *PANELÁK, Rimavská Sobota, Slovacia*.
<https://www.gutgut.sk/PANELAK>
 33. HEGEDŰS, V., SIMONYI, S. (coord.) (2004). *Budapest's Medium-Term Development Programme 2005-2013*.
https://urb.bme.hu/segedlet/bp_fuzet/sm_podmaniczky_programme2.pdf
 34. MAY, E., REICHOW, H. B., SÄUME, M., HAFEMANN, G., AALTO, A. (1956). *Neue Vahr, Bremen, Germania*. https://architektur Fuehrer-bremen.de/n_anzeigen.php?id=174
 35. ICR – Institutul Cultural Român. *Parteneriate culturale CANTEMIR*.
<https://www.icr.ro/praga/programul-cantemir-7155/en>

36. Institutul Național al Patrimoniului (Narodowy Instytut Dziedzictwa), Polonia. *Programul de acțiune al Consiliului Național al Patrimoniului din Polonia*.
<https://nid.pl/>
37. LACATON & VASSAL, DRUOT, HUTIN (2017). *Transformarea a 530 de locuințe sociale din cartierul Grand Parc, Bordeaux [Transformation de 530 logements, bâtiments G, H, I, quartier du Grand Parc Bordeaux]*.
<https://www.lacatonvassal.com/index.php?idp=80>
38. Le Corbusier (1952). *Unité d'Habitation, Marsilia, Franța*.
<http://www.fondationlecorbusier.fr/>
39. MANOPERA ARCHITECTURE (2019). *Bloculmeu.ro*.
<https://romaniadesignweek.ro/portofoliu/bloculmeu.ro>
40. MANOPERA ARCHITECTURE (2019). *Improving Tudor - international architecture and urbanism workshop, Târgu Mureș*.
<https://www.manopera.com/improving-tudor>
41. Municipality of Tirana (2018). *Duaj te Luaj! - 100 fusha [Vreau sa ma joc! - 100 de câmpuri], Tirana (Albania)*.
<https://www.publicspace.org/en/web/guest/works/-/project/e133-1090>
42. Municipality of Tirana, ATENASTUDIO (2011). *KM_Runwaypark, Tirana (Albania)*.
https://www.publicspace.org/works/-/project/g327-km_runwaypark
43. PARK HILL RESIDENTS ASSOCIATION (2023). *Cartierul Park Hill, Sheffield, Marea Britanie, 1957 – 1961*.
<https://parkhill.estate/>
44. PLANWERK ARHITECTURĂ ȘI URBANISM (2011). *Piața Teatrului Târgu Mureș*.
<http://planwerkcluj.org/portofolio/piata-teatrului/>
45. Point 4, Zeppelin, Archis Interventions, Hackenbroich Architekten, studioBASAR (2010). *Magic Blocks, Bucharest (Romania)*.
<https://www.publicspace.org/works/-/project/g202-magic-blocks>
46. POP, R., SABĂU, R., CUC, R. (2019). *Improving Tudor, Parcul Armonia, Târgu Mureș în cadrul Bienalei de Arhitectură Transilvania 2019 – Premiul Juriului la secțiunea Microarhitectură/arhitectură temporară*.
https://2019.batra.ro/images/concurs/Premii/08_06-01%20Premiu.jpg
47. Primăria Municipiului Cluj-Napoca (2017). *HCL nr. 838/2017*.
<https://primariadujnapoca.ro/consiliu-local/hotarare-de-consiliu/hotararea-838-din-2017/>
48. Primăria municipiului Oradea (2009). *H.C.L. nr. 429/2009 privind aprobarea Regulamentului privind organizarea, dezvoltarea și întreținerea spațiilor verzi din municipiul Oradea și a Protocolului de transmitere în folosință gratuită a terenurilor cu destinația de spații verzi*.
<https://www.oradea.ro/hotarari-ale-consiliului-local/nr-429-2009-privind-aprobarea-regulamentului-privind-organizarea-dezvoltarea-ordm-i-intre-thorn-inerea-spa-thorn-iilor-verzi-din-municipiul-oradea-si-a-protocolului-de-transmitere-in-folosin-thorn-a-gratuit-atilde-a-terenurilor-cu-destina-thorn-ia-de-spat>
49. Primăria Municipiului Timișoara (2015). *HCL 177/2015 privind declararea terenurilor aparținând Municipiului Timișoara*.
<https://www.primariatm.ro/hcl.php?unid=13AB3600587D5726C2257E2100308039>
50. Primăria Municipiului Tulcea (2021). *H.C.L. nr. 133/2021 privind desființarea construcțiilor cu caracter provizoriu având funcțiunea de garaje executate pe terenuri aparținând domeniului public sau privat al Municipiului Tulcea*.
<https://www.primariatulcea.ro/wp-content/uploads/2021/05/HCL-nr.-133-din-28.04.2021.pdf>
51. Uniunea Europeană (2020). *The New European Bauhaus initiative*.
https://new-european-bauhaus.europa.eu/about/about-initiative_en

PHOTO RESOURCES

1. Online photo archive Azopan <https://www.azopan.ro/>
2. The collector's personal physical (and digitized) archive Istvan Gnädig, Târgu Mureș
3. Postcard collection available online: www.multihobby.ro
4. Online photo library of Romanian communism, <https://fototeca.iicmer.ro/>
5. Declassified maps of the Corona satellite missions (1966, 1973, 1979), USGS, satellite missions CORONA, mission 1103, declassified data, extracted from the image with ID Entitate: DS1103-1058DF007.
6. Contemporary images from the personal archive.
7. Architecture magazines R.P.R. and Architecture (digitized photographs).